

ഓം നമഃ പരമാത്മനേ, ശ്രീ മഹാഗണപതയേ നമഃ,  
ശ്രീ ഗുരുഭ്യോ നമഃ  
ഹരിഃ ഓം  
— —

കൃഷ്ണ യജുർവേദീയ  
തൈത്തിരീയ ബ്രാഹ്മണം

പ്രഥമാഷ്ടകേ പ്രപാഠകഃ 1 to 4

1<sup>st</sup> Version - Number 0.0 dated 30th September 2017

2nd and Current Version - Number 0.0 dated 30<sup>th</sup> November 2019

---

## Table of Contents

1	കൃഷ്ണ യജുർവേദീയ തൈത്തിരീയ ബ്രാഹ്മണേ പ്രഥമാഷ്ടകം ..13
1.1	പ്രഥമാഷ്ടകേ പ്രഥമഃ പ്രപാഠകഃ - അഗ്നാധ്യായബ്രാഹ്മണം..13
1.1.1	അനുവാകം 1 - സോമയാഗശേഷഭൂതാഃ ശുക്രാമന്മിഗ്രഹപ്രചാരാർത്ഥാ മന്ത്രാഃ .....13
1.1.2	അനുവാകം 2 - അമാഗ്നാധാനപ്രകരണം, തത്ര കാലവിശേഷവിധിഃ.....16
1.1.3	അനുവാകം 3 - ദേവയജ്ഞാർത്ഥാഃ സംഭാരാഃ .....21
1.1.4	അനുവാകം 4 - സംഭാരസംഭയുകതായതനേഷു അഗ്നാധാനം..... 26
1.1.5	അനുവാകം 5 - തത്ര പവമാനഹബീംഷി.....31
1.1.6	അനുവാകം 6 - പവമാനഹവിർവിസ്താരഃ, ഹവിരന്തരാണി, ദക്ഷിണാശ്വ.....35
1.1.7	അനുവാകം 7 - ആധാനമന്ത്രാഃ ..... 40
1.1.8	അനുവാകം 8 - ഏതദ്ബ്രാഹ്മണം..... 42
1.1.9	അനുവാകം 9 - ബ്രഹ്മൗദനം..... 46
1.1.10	അനുവാകം 10 - പഞ്ചാഗ്നാധാനം.....51
1.2	പ്രഥമാഷ്ടകേ ദ്വിതീയപ്രപാഠകഃ - ഗവായനബ്രാഹ്മണം..... 56
1.2.1	അനുവാകം 1 - ആധാനമന്ത്രാഃ പൂർവപ്രപാഠകശേഷഭൂതാഃ ..... 56
1.2.2	അനുവാകം 2 - വിഷുവന്നാമകം മുഖ്യമഹ, തദുഭയപാർശ്വാവർതീനി - ചത്വാർയഹാനി ചോച്യന്തേ..... 70

1.2.3	അനുവാകം 3 - വിഷ്ണുവദ്വിനേതിഗ്രാഹ്യവിശേഷാഃ.....	73
1.2.4	അനുവാകം 4 - തസ്തിന്നേവ ദിനേ ദിവാകീർത്യനാമാനി സാമാനി.....	75
1.2.5	അനുവാകം 5 - പശവഃ വൈഷ്ണവാദ്യാ നവ.....	77
1.2.6	അനുവാകം 6 - മഹാഭ്രതം .....	79
1.3	പ്രഥമാഷ്ടകേ തൃതീയഃ പ്രപാഠകഃ-വാജപേയബ്രാഹ്മണം.....	85
1.3.1	അനുവാകം 1 - പുനരാധേയശേഷഃ ആജ്യഭാഗയോർവിശേഷഃ.....	85
1.3.2	അനുവാകം 2 - വാജപേയസ്യ വിധിഃ.....	88
1.3.3	അനുവാകം 3 - തസ്യ ഗ്രാഹവിശേഷാഃ .....	91
1.3.4	അനുവാകം 4 - പശവഃ സപ്തദശ .....	95
1.3.5	അനുവാകം 5 - രഥയാജനം.....	98
1.3.6	അനുവാകം 6 - രഥധാവനം.....	100
1.3.7	അനുവാകം 7 - യുപാരോഹണം.....	104
1.3.8	അനുവാകം 8 - അന്നഹോമാഃ, അഭിഷേകശ്ച .....	108
1.3.9	അനുവാകം 9 - അതിഗ്രാഹ്യാഃ, പഞ്ചൈന്ദ്രാഃ.....	111
1.3.10	അനുവാകം 10 - പിണ്ഡപിതൃയജ്ഞഃ ദർശപൂർണ്ണമാസബ്രാഹ്മണശേഷഃ.....	112
1.4	പ്രഥമാഷ്ടകേ ചതുർത്ഥഃ പ്രപാഠകഃ - സോമാദിബ്രാഹ്മണം 120	
1.4.1	അനുവാകം 1 - ഗ്രാഹണാ ഗ്രാഹണം .....	120
1.4.2	അനുവാകം 2 - സോത്രാമണീശേഷാ മന്ത്രാഃ.....	123

---

1.4.3	അനുവാകം 3 - ദോഹപ്രായശ്ചിത്തം, അഗ്നിഹോത്രം	126
1.4.4	അനുവാകം 4 - അഗ്നിപ്രായശ്ചിത്തം അഗ്നിഹോത്രം	129
1.4.5	അനുവാകം 5 - സോമാതിരേകപ്രായശ്ചിത്തം .....	136
1.4.6	അനുവാകം 6 - സവനനിമിത്തം പ്രായശ്ചിത്തം .....	139
1.4.7	അനുവാകം 7 - യുപവീരോഹണാദിപ്രായശ്ചിത്തം ....	143
1.4.8	അനുവാകം 8 - പാവമാനീമന്ത്രാഃ (സ്തോതേ സ്താനാദൗ മാർജ്ജനാർത്ഥാശ്ച) .....	146
1.4.9	അനുവാകം 9 - രാജസൂയഗതചാതുർമാസ്യശേഷഃ....	149
1.4.10	അനുവാകം 10 - ചാതുർമാസ്യപ്രശംസനം.....	152

=====

---

## **Introduction and Notes**

This Taittireeya Brahmanam book is being compiled for the benefit of Veda Students for learning. There are 3 Major Sections (Ashtakam), containing 28 Prapaatakams (Subject). We plan to cover these in 6 books, 2 books/volumes for each Ashtakam. These books are being published in Sanskrit, Tamil and Malayalam languages. These books are compiled without any commercial interests and can be freely downloaded from our Website [www.vedavms.in](http://www.vedavms.in) and are free for sharing/circulation for any non-commercial use only.

**These books are, strictly, for learning under the guidance of a qualified Vedic Guru and not meant for self-learning.**

Our pranams to great Rishis, Gurus and to our guides, **Shri Ganapathy Sharma and Shri Subramania Sharma**. We acknowledge the support of those Veda students and well-wishers who have inspired us to compile these books. We would also like to thank some well wishers, who have provided the Transliteration coding for this compilation.

### **Sources of reference:**

We have referred the following books mainly for this compilation:

1. Taittireeya Brahmana with the commentary of Shri Battabhaskara Misra, edited by Shri A. Mahadeva Shastri and printed at Mysore by Government Branch Press in 1904.
2. Taittireeya Brahmana printed (around 1865-1880) containing the work of great Scholar Shri Sayanacharya.
3. Taittireeya Brahmana, 2014 edition, printed by Shri Nrusimha Trust, Chennai.

---

## **Notes and Explanations**

### **Structure of the Book:**

The Taittirlya Brahmanam consists of 3 Ashtakams (Major Sections/Volumes). Each Section has multiple Prapaatakams (Subjects). Some books refer to prapaatakam as PraSna. Under each Prapaatakam there are multiple Anuvakams (Chapters). Under each Anuvakam there are paragraphs, known as Dasinis. Dasini is a set of mantras, consisting of 10 statements, each ending with a Ruk-stop. (Vedic full stop).

### **Details of Taittireeya Braahmanam:**

	Prapaatakam	Anuvakam	Dasini	Vaakyam
<b>Ashtakam 1</b>	<b>8</b>	<b>78</b>	<b>500</b>	<b>5232</b>
<b>Ashtakam 2</b>	<b>8</b>	<b>96</b>	<b>547</b>	<b>5795</b>
<b>Ashtakam 3</b>	<b>9</b>	<b>134</b>	<b>619</b>	<b>6530</b>
<b>Kaatakam</b>	<b>3</b>	<b>30</b>	<b>167</b>	<b>1816</b>
<b>Total</b>	<b>28</b>	<b>338</b>	<b>1833</b>	<b>19373</b>

Please note that the counts of Dasini, Anuvaakam, vaakyam, in numbers , given by us for this compilation are as per the book containing the work of Shri Bhaskara Bhattacharya Misra given under “**Sources of reference**” above.

There are minor differences in the way some of the statements of a Dasini are represented with either the previous or next Dasini in other sources of reference.

---

As per convention, there is no Pada, Krama, Jata and Gana paatams for Braahmanam. The source of Rishi, Chandas and Devata are not mentioned in our Source books of reference.

### **Numbering Convention**

Every Dasini has a four digit serial number in the form **n.n.n.n at the beginning**

The four level number represents

- First digit - Ashtakam Number
- Second digit - Prapaatakam Number
- Third digit - Anuvaakam Number
- Fourth Digit - the serial number of Dasini within an Anuvaakam

In addition the cumulative serial number of each Dasini, under a Prapaatakam/Prasna is indicated at the end of each Dasini. The number of vaakyams (statements) for each Dasini is mentioned in a bracket.

This helps learner to verify the vaakyam as per source book and also for us to make sure that it is coded and typed as per the source book.

### **Korvai Statement in Braahmanam**

A Dasini will have 10 vaakyams only (equivalent to 50 padam-“paanchati” of Samhita). If the Dasini ends in an Anuvakam, the numbers may not be exactly 10. The number of vaayams in the last dasini of an Anuvaham is more than 10, the marking “( )” is made at the end of the 10<sup>th</sup> vaakaym.

**Example:** The Korvai at the end Anuvaakam 2, Dasini reference **TB 1.1.2.8**

mentions *అష్టకమునందు ౧౦ వాక్యములు.*

“**Shat** cha”, indicates that there are 10+6 = 16 vaakyams, the tenth statement of the Dasini has key work ‘Palguni’ and hence ( ) is marked after the word ‘Palguni’.

Anuvaka Korvai, Special Korvai and Prapaataka Korvai are provided after the last Dasini of the Anuvaham or Prapaatakam. Special Korvai for a Dasini or a set of Dasinis shall be provided at the end of respective Dasini as it is given in the source documents. The Korvai mentions the count of Vaakyams similar to padam in Taitiriya Samhita.

**The various types of korvai mantras are given in a box at the end of the prapaatakam clearly indicating what type of korvai it is.**

### **Conventions used**

Each Dasini will end with a Ruk Symbol like “|”.

<b><u>Styles adopted elsewhere</u></b>	<b><u>styles adopted by us</u></b>
namasshiva	namaH shivaaya
namassade	namaH sadase
deveeSHShadurveer	deveeH Shadurveer
നമശ്ശിവായ	നമഃ ശിവായ
നമസ്സദസേ	നമഃ സദസേ
ദൈവീഷ്ഠധൂർവീഃ	ദൈവീഃ ഷ്ഠധൂർവീഃ

Where ever the visargam comes in the middle for “sa” “sha” and “Sa” in the padam we have used the doubling principal of visargam . See Expample give below.

pratassavanam  
പ്രാതസ്സവനം



---

**For repha letter, “r”**

<b><u>Styles adopted elsewhere</u></b>	<b><u>styles adopted by us</u></b>
varSham	var.Sham
barhiShi	bar.hiShi
prayatirmE	prayatir mE
jyOti@rjyOtirmE	jyOti@r jyOtir mE
വർഷം	വർ.ഷം
ബർഹിഷി	ബർ.ഹിഷി
പ്രയതിർ മേ	പ്രയതിർ മേ
ജ്യോതിർജ്യോതിർമേ	ജ്യോതിർ ജ്യോതിർ മേ

**Other Conventions used in the compilation**

ॐ	—	is represented by (gg)
ॐ	—	is represented by (gm)
ॐ	—	is represented as anunaasikam

(hyphen) — used between words indicate that the words has parts which need to be rendered together as per your Guru’s teachings. This sign is used in areas to split words which are long, the words constructed through Sandhis which result in “different letters” which joins the original padam of words and also for ease of reading/rendering. The usages of hyphens slightly vary in Sanskrit, Malayalam and Tamil books based on the usages in the languages.

**Kindly refer to your Guru for exceptions and how the rendering needs to be made.**

---

### **Important Note :**

This version of the book is for learning under the guidance of a Guru. There are some mantras that need expansion when recited as a part of Karma (ritual/function). We are currently taking advice/explanations from reputed sources as to how they need proper expansion. We shall publish an Appendix or Annexure to this book to take care of the same.

### **Other Notes**

Please notify us corrections / suggestions to our e-mail id “**vedavms@gmail.com**”. Also visit our site [www.vedavms.in](http://www.vedavms.in) to download our compilations like sukthaas, upanishads, Samhita vaakya padam (all 7 kaandams), samhita pada paatam (for all 7 kaadams) and various veda related articles of interest to Veda students.

---

### **Prarthanaa Mantras:**

യോ വേദാദൗ സ്വരഃ പ്രോക്തോ വേദാന്തേ ച പ്രതിഷ്ഠിതഃ ।

തസ്യ പ്രകൃതിലീനസ്യ യഃ പരഃ സ മഹേശ്വരഃ ।

ഋതം സത്യം പരം ബ്രഹ്മ പുരുഷം കൃഷ്ണ പിങ്ഗലം ।

ഊർധ്വാരേതം വിരൂപാക്ഷം വിശ്വരൂപായ വൈ നമോ നമഃ ।

*(ഓം നമഃ പരമാത്മനേ)*

ഗണാനാം ത്വാ ഗണപതിം ഹവാമഹേ കവിം കവീനാ-മുപമശ്രവസ്തഥം ।

ജ്യേഷ്ഠരാജം ബ്രഹ്മണാംബ്രഹ്മണസ്സത ആനശ്ശൃണ്വന്നുതിഭിഃ സീദസാദനം ।

*(ശ്രീ മഹാഗണപതയേ നമഃ )*

തത്പുരുഷായ വിദ്മഹേ മഹാസേനായ ധീമഹി ।

തന്നഃ ഷണ്മുഖഃ പ്രചോദയാത് । *(കുമാരഗുരവേ നമഃ)*

പ്രണോ ദേവീ സർസ്വതി വാജേഭിർ വാജിനീവതി । ധീനാമവിത്ര്യവതു ।

*(മഹാസരസ്വതൈ നമഃ)*

സദാശിവ സമാരംഭാം ശങ്കരാചാര്യ മധ്യമാം ।

അസ്തദാചാര്യ പര്യന്താം വന്ദേ ഗുരു പരമ്പരാം । *(ശ്രീ ഗുരുഭ്യോ നമഃ)*

വ്യാസം വസിഷ്ഠ നപ്താരം ശങ്കേതഃ പൗത്രമകല്പഷം ।

പരാശരാത്മജം വന്ദേ ശുക താതം തപോനിധിം ।

വ്യാസായ വിഷ്ണുരൂപായ വ്യാസരൂപായ വിഷ്ണവേ ।

നമോ വൈ ബ്രഹ്മ നിധയേ വാസിഷ്ഠായ നമോ നമഃ ।

*(ശ്രീ വേദവ്യാസായ നമഃ)*



ഓം നമഃ പരമാത്മനേ, ശ്രീ മഹാഗണപതയേ നമഃ,

ശ്രീ ഗുരുഭ്യോ നമഃ । ഹരിഃ ഓം ॥

# 1 കൃഷ്ണ യജുർവേദീയ തൈത്തിരീയ ബ്രാഹ്മണം പ്രഥമാഷ്ടകം

## 1.1 പ്രഥമാഷ്ടകേ പ്രഥമഃ പ്രപാഠകഃ -

### അഗ്നാധേയബ്രാഹ്മണം

#### 1.1.1 അനുവാകം 1 - സോമയാഗശേഷഭൂതാഃ

ശുക്രാമന്വിഗ്രഹപ്രചാരാർത്ഥാ മന്ത്രാഃ

#### TB 1.1.1.1

ബ്രഹ്മ സംധത്തം തന്മേ ജിന്വതം ।

ക്ഷത്രം സംധത്തം തന്മേ ജിന്വതം ।

ഇഷം സംധത്തം താം മേ ജിന്വതം ।

ഊർജം സംധത്തം താം മേ ജിന്വതം ।

രയിം സംധത്തം താം മേ ജിന്വതം ।

പുഷ്ടിം സംധത്തം താം മേ ജിന്വതം ।

പ്രജാം സംധത്തം താം മേ ജിന്വതം ।

പശൂൻ മസംധത്തം തന്മേ ജിന്വതം ॥

സ്തുതോഽസി ജനധാഃ ।

ദേവാസ്താ ശുക്രപാഃ പ്രണയന്തു ॥ 1 (10)

### **TB 1.1.1.2**

സുവീരാഃ പ്രജാഃ പ്രജനയൻ പരീഹി ।  
 ശുക്രഃ ശുക്രശോചിഷാ ॥ സ്തുതോഽസി ജനധാഃ ।  
 ദേവാസ്താ മന്മിപാഃ പ്രണയന്തു ॥  
 സുപ്രജാഃ പ്രജാഃ പ്രജനയൻ പരീഹി ।  
 മന്മീ മന്മിശോചിഷാ ॥  
 സംജശ്മാനൗ ദിവ ആ പൃഥിവ്യാഽഽയുഃ ।  
 സംധത്തം തന്മേ ജിന്വതം ।  
 പ്രാണഃ സംധത്തം തം മേ ജിന്വതം ।  
 അപാനഃ സംധത്തം തം മേ ജിന്വതം । 2 (10)

### **TB 1.1.1.3**

വ്യാനഃ സംധത്തം തം മേ ജിന്വതം ।  
 ചക്ഷുഃ സംധത്തം തന്മേ ജിന്വതം ।  
 ശ്രോത്രഃ സംധത്തം തന്മേ ജിന്വതം ।  
 മനഃ സംധത്തം തന്മേ ജിന്വതം ।  
 വാചഃ സംധത്തം താം മേ ജിന്വതം ॥  
 ആയുഃ സ്ഥ ആയുർമേ ധത്തം ।  
 ആയുർ യജ്ഞായ ധത്തം । ആയുർ യജ്ഞപതയേ ധത്തം ।

പ്രാ॒ണം സ്ഥഃ॑ പ്രാ॒ണം മേ॑ ധ॒ത്തം ।

പ്രാ॒ണം യ॑ജ്ഞായ॑ ധ॒ത്തം । 3 (10)

#### **TB 1.1.1.4**

പ്രാ॒ണം യ॑ജ്ഞൈ॑പതയേ॑ ധ॒ത്തം ।

ച॒ക്ഷുഃ സ്ഥ॑ശ്ച॒ക്ഷുർമേ॑ ധ॒ത്തം । ച॒ക്ഷുർ യ॑ജ്ഞായ॑ ധ॒ത്തം ।

ച॒ക്ഷുർ യ॑ജ്ഞൈ॑പതയേ॑ ധ॒ത്തം ।

ശ്രോ॑ത്രം സ്ഥഃ॑ ശ്രോ॑ത്രം മേ॑ ധ॒ത്തം ।

ശ്രോ॑ത്രം യ॑ജ്ഞായ॑ ധ॒ത്തം ।

ശ്രോ॑ത്രം യ॑ജ്ഞൈ॑പതയേ॑ ധ॒ത്തം ।

തൗ॑ ദേ॒വൗ ശു॑ക്രാമ॑ന്മി॒നു ।

ക॒ല്പയ॑തം ദൈ॒വീർവി॑ശഃ । ക॒ല്പയ॑തം മാ॒നുഷീഃ॑ । 4 (10)

#### **TB 1.1.1.5**

ഇ॒ഷ-മൂ॑ർജമ॒സ്താസു॑ ധ॒ത്തം । പ്രാ॒ണാൻ പ॒ശുഷു॑ ।

പ്ര॒ജാം മയി॑ ച യ॒ജമാ॑നേ ച ॥ നി॒രസ്തഃ॑ ശ॒ണ്ഡഃ॑ ।

നി॒രസ്തോ॑ മർകഃ॑ ॥ അ॒പനു॑ത്തൗ ശ॒ണ്ഡാമർകൗ॑ സ॒ഹാമു॑നാ ॥

ശു॒ക്രസ്യ॑ സ॒മിദ॑സി । മ॒ന്മിനഃ॑ സ॒മിദ॑സി ॥

സ പ്ര॒ഥമഃ॑ സംകൃ॑തിർ വി॒ശ്വകർമാ॑ ।

സ പ്ര॒ഥമോ॑ മി॒ത്രോ വരു॑ണോ അ॒ഗ്നിഃ ( ) ।

സ പ്ര॒ഥമോ॑ ബൃ॒ഹസ്പ॑തിശ്ചി॒കിത്വാൻ॑ ।

തസ്മാ ഇന്ദ്രായ സുതമാജുഹോമി || 5 (12)

(നയ - ന്വാപാനഃ സംധത്തം തം മേ ജിന്വതം - പ്രാണം  
യജ്ഞായ ധത്തം - മാനുഷീർ - അഗ്നിർ ദേവ ച) (A1)

(Special Korvai for Anuvakam 1)

ബ്രഹ്മ ക്ഷത്രം തത് | ഇഷമൂർജഃ രയിം പുഷ്ടിം പ്രജാം താം |  
പശുൻ താൻ | സന്ധത്തം തത് | പ്രാണമപാനം  
വ്യാനം തം | ചക്ഷുഃ ശ്രോത്രം മനസ്സത് | വാചം താം |  
ഇഷാദിപഞ്ചകേവാചം താം മേ | പശുൻ മസംധത്തം  
താമേ | പ്രാണാദിത്രിതയേ തം മേ | അന്യത്ര താമേ | )

1.1.2 അനുവാകം 2 - അമാഗ്യാധാനപ്രകരണം, തത്ര

കാലവിശേഷവിധിഃ

**TB 1.1.2.1**

കൃത്തികാ-സ്വഗ്നി-മാദധീത | ഏതദാ അഗ്നേർ നക്ഷത്രം |  
യത് കൃത്തികാഃ | സ്വായാമേവൈനം ദേവതായാമാധായ |  
ബ്രഹ്മവർചസീ ഭവതി || മുഖം വാ ഏതന്നക്ഷത്രാണാം |  
യത് കൃത്തികാഃ | യഃ കൃത്തികാ-സ്വഗ്നി-മാധത്തേ |  
മുഖ്യ ഏവ ഭവതി || അഥോ ഖലു | 6 (10)



### **TB 1.1.2.2**

അഗ്നി-നക്ഷത്രമിത്യ-പചായന്തി ।  
 ഗൃഹാൻ.ഹ ദാഹുകോ ഭവതി ॥  
 പ്രജാപതീ രോഹിണ്യാ-മഗ്നി-മസൃജത ।  
 തം ദേവാ രോഹിണ്യാ-മാദധത ।  
 തതോ വൈ തേ സർവാൻ രോഹാണരോഹന് ।  
 തദ്-രോഹിണ്യേ രോഹിണിത്വം ।  
 യോ രോഹിണ്യാ-മഗ്നിമാധത്തേ ।  
 ഋദ്ധ്വോത്യേവ । സർവാൻ രോഹാൻ-രോഹതി ॥  
 ദേവാ വൈ ഭദ്രാഃ സന്തോഽഗ്നി-മാധിമ്സന്ത । 7 (10)

### **TB 1.1.2.3**

തേഷാമനാഹിതോ ഽഗ്നിരാസീത് ।  
 അഥൈഭ്യോ വാമം വസുപാക്രാമത് ।  
 തേ പുനർവസോരാദധത ।  
 തതോ വൈ താൻ. വാമം വസുപാവർത്തത ।  
 യഃ പുരാ ഭദ്രഃ സംപാപീയാൻ മ്സ്യാത് ।  
 സ പുനർവസോ-രഗ്നി-മാദധീത ।  
 പുനരേവൈനം വാമം വസുപാവർത്തതേ । ഭദ്രോ ഭവതി ॥

യഃ കാമയേത ദാനകാമാ മേ പ്രജാഃ സ്യൂരിതി ।  
 സ പൂർവയോഃ ഫല്യുന്യോ-രഗ്നി-മാദധീത । 8 (10)

#### **TB 1.1.2.4**

അർയംണോ വാ ഏതന്നക്ഷത്രം । യത്പൂർവേ ഫല്യുനീ ।  
 അർയമേതി തമാഹൂർയോ ദദാതി ।  
 ദാനകാമാ അസ്മൈ പ്രജാ ദവന്തി ॥  
 യഃ കാമയേത ഭഗീ സ്യാമിതി ।  
 സ ഉത്തരയോഃ ഫല്യുന്യോ-രഗ്നിമാദധീത ।  
 ഭഗസ്യ വാ ഏതന്നക്ഷത്രം । യദുത്തരേ ഫല്യുനീ ।  
 ഭഗ്യേവ ദവന്തി ॥

കാലകഞ്ചാ വൈ നാമാസുരാ ആസന് । 9 (10)

#### **TB 1.1.2.5**

തേ സുവർഗായ ലോകായാഗ്നി-മചിന്വത ।  
 പുരുഷ ഇഷ്ടകാ-മുപാദധാത്-പുരുഷ ഇഷ്ടകാം ।  
 സ ഇന്ദ്രോ ബ്രാഹ്മണോ ബ്രൂവാണ ഇഷ്ടകാമുപാധത്ത ।  
 ഏഷാ മേ ചിത്രാ നാമേതി ।  
 തേ സുവർഗം ലോകമാപ്രാരോഹന് ।  
 സ ഇന്ദ്ര ഇഷ്ടകാമാവൂഹത് । തേഽവാകീര്യന്ത ।

യേ॑ഽവാ॒കീ॑ർയന്ത॑ । ത॒ ഊ॑ർണാ॒വഭ॑യോഽഭ॒വന് ।

ദാ॒വു॒ഭപ॑തതാം । **10 (10)**

### **TB 1.1.2.6**

തൗ॑ ദി॒വ്യൗ॑ ശ്വാ॒ന്നാ॒വഭ॑വതാം ।

യോ॑ ഭ്രാ॒ത്യു॒വ്യവാ॑ൻ മ॒സ്യാ॑ത് ।

സ ചി॒ത്രാ॒യാ-മ॒ഗ്നി-മാ॑ദധീ॒ത ।

അ॒വകീ॑ർയൈ॒വ ഭ്രാ॒ത്യു॒വ്യവാ॑ൻ ।

ഓജോ॑ ബ॒ലമി॑ന്ദ്രിയം॒ വീ॑ർയമാ॒ത്മൻ-ധ॑ത്തേ ॥

വ॒സന്താ॑ ബ്രാ॒ഹ്മണോ॑ ഽഗ്നി॒മാദ॑ധീ॒ത ।

വ॒സന്തോ॑ വൈ ബ്രാ॒ഹ്മണ॑സ്യു॒ർതുഃ ।

സ്വ॑ ഏ॒വൈന॑-മൃ॒താവാ॑ധായ ।

ബ്ര॒ഹ്മ॒വർ॒ച॒സീ ഭ॑വതി । മു॒ഖം വാ॑ ഏ॒തദ്യു॑തൂ॒ന്നാം । **11 (10)**

### **TB 1.1.2.7**

യദ്-വ॒സന്തഃ॑ । യോ॑ വ॒സന്താ॑ഽഗ്നി॒മാധ॑ത്തേ ।

മു॒ഖ്യ ഏ॒വ ഭ॑വതി ।

അ॒ഥോ യോ॑നി॒മന്തമേ॑വൈനം പ്ര॒ജാ॑തമാധ॒ത്തേ ।

ഗ്രീ॒ഷ്മ രാ॑ജ॒ന്യ ആ॑ദധീ॒ത ।

ഗ്രീ॒ഷ്മാ വൈ രാ॑ജ॒ന്യസ്യു॒ർതുഃ ।

സ്വ॑ ഏ॒വൈന॑മൃ॒താവാ॑ധായ । ഇ॒ന്ദ്രി॒യാവീ॑ ഭ॒വതി॑ ।

ശരദി വൈശ്യ ആദധീത ।

ശരദൈ വൈശ്യസ്യർതുഃ । 12 (10)

### **TB 1.1.2.8**

സ്വ ഏവൈനമൃതാവായായ । പശുമാൻ ഭവതി ॥

ന പൂർവയോഃ ഫലുന്യോ-രഗ്നിമാദധീത ।

ഏഷാ വൈ ജഘന്യാ രാത്രിഃ സംവത്സരസ്യ ।

യത്പൂർവേ ഫലൂനീ ।

പൃഷ്ഠിത ഏവ സംവത്സരസ്യ-ഗ്നിമാധായ ।

പാപീയാൻ-ഭവതി । ഉത്തരയോരാദധീത ।

ഏഷാ വൈ പ്രഥമാ രാത്രിഃ സംവത്സരസ്യ ।

യദുത്തരേ ഫലൂനീ ( ) ।

മുഖത ഏവ സംവത്സരസ്യ-ഗ്നിമാധായ ।

വസീയാൻ ഭവതി । അഥോ ഖലു ।

യദൈവൈനം യജ്ഞ ഉപനമേത് । അമാദധീത ।

സൈവാസ്യർദ്ധിഃ ॥ 13 (16) (ഖലാ - ധിമ്സന്ത -

ഫലുന്യോരഗ്നിമാദധീതാ - സൻ - നപതതാ - മൃതൂനാം -

വൈശ്യസ്യർതു - രുത്തരേ ഫലൂനീ ഷട് ച) (A2)

### 1.1.3 അനുവാകം 3 - ദേവയജ്ഞാർത്ഥം സംഭാരം

#### **TB 1.1.3.1**

ഉദ്ധന്തി | യദേവാസ്യാ അമേദ്ധ്യം | തദപ ഹന്തി ||  
 അപോഽവോക്ഷതി ശാന്തൈ || സിക്താ നിവപതി |  
 ഏതദാ അഗ്നേർ വൈശ്യാനരസ്യ രൂപം |  
 രൂപേണൈവ വൈശ്യാനരമവ-രൂന്ധേ || ഊഷാൻ നിവപതി |  
 പുഷ്ടീർവാ ഏഷാ പ്രജനനം | യദുഷാഃ | 14 (10)

#### **TB 1.1.3.2**

പുഷ്ട്യാമേവ പ്രജനന്തേ ഽഗ്നിമാധത്തേ |  
 അഥോ സംജ്ഞാന ഏവ |  
 സംജ്ഞാനഃ ഹേതത് പശൂനാം | യദുഷാഃ ||  
 ദ്യാവാപൃഥിവീ സഹാസ്താം | തേ വിധതീ അബ്രൂതാം |  
 അസ്മൈവ നൗ സഹ യജ്ഞിയമിതി |  
 യദമുഷ്ടാ യജ്ഞിയമാസീത് | തദസ്യാ-മദധാത് |  
 ത ഊഷാ അഭവന് | 15 (10)

#### **TB 1.1.3.3**

യദസ്യ യജ്ഞിയമാസീത് | തദമുഷ്ടാ-മദധാത് |  
 തദദശ്യന്ദ്രമസി കൃഷ്ണം | ഊഷാന്നിവപന്നദോ ധ്യായേത് |  
 ദ്യാവാപൃഥിവ്യോരേവ യജ്ഞിയേ-ഽഗ്നിമാധത്തേ ||

അഗ്നിർദേവേഭ്യോ നിലായത । ആഖു രൂപം കൃത്വാ ।  
 സ പൃഥിവീം പ്രാവിശത് ।  
 സ ഊതീഃ കുർവാണഃ പൃഥിവീമനു സമചരത് ।  
 തദാഖുകരീഷ-മഭവത് । 16 (10)

#### **TB 1.1.3.4**

യദാഖുകരീഷഃ സംഭാരോ ഭവതി ।  
 യദേവാസ്യ തത്ര നൃകതം । തദേവാവരുന്ധേ ॥  
 ഊർജം വാ ഏതഃ രസം പൃഥിവ്യാ ഉപദീകാ ഉദീഹന്തി ।  
 യദ് വല്പീകം । യദ് വല്പീകവപാ സംഭാരോ ഭവതി ।  
 ഊർജമേവ രസം പൃഥിവ്യാ അവരുന്ധേ ।  
 അഥോ ശ്രോത്രമേവ ।  
 ശ്രോത്രം ഹ്യേതത് പൃഥിവ്യാഃ । യദ് വല്പീകഃ ॥ 17 (10)

#### **TB 1.1.3.5**

അബധിരോ ഭവതി । യ ഏവം വേദ ॥  
 പ്രജാപതിഃ പ്രജാ അസൃജത । താസാമന്ന-മുപാക്ഷീയത ।  
 താഭ്യഃ സൂദമുപ പ്രാദീനത് ।  
 തതോ വൈ താസാമന്നം നാക്ഷീയത ।  
 യസ്യ സൂദഃ സംഭാരോ ഭവതി ।  
 നാസ്യ ഗൃഹേണം ക്ഷീയതേ ॥

ആപോ॑ വാ॒ ഇ॒ദമ॑ഗ്രേ॒ സലി॑ലമാ॒സീത് ।

തേന॑ പ്ര॒ജാപ॑തിരശ്രാമ്യത് । **18 (10)**

### **TB 1.1.3.6**

ക॒ഥമി॑ദഃ॒ സ്യാ॒ദിതി॑ । സോ॑ഽപശ്യത് പു॒ഷ്കര॑പർണം തി॒ഷ്ഠത് ।

സോ॑ഽമ॒ന്യത॑ । അ॒സ്തി॒ വൈ॒ തത് ।

യ॒സ്മിൻ-നി॒ദമ॑ധി-തി॒ഷ്ഠതീ॑തി ।

സ॒ വരാ॑ഹോ രൂ॒പം കൃ॒ത്യാപ॑ന്യമജ്ജത് ।

സ॒ പൃ॒ഥിവി॑മധ ആർച്ച॒ത് । ത॒സ്യാ॑ ഉ॒പഹ॑ത്യോദമജ്ജത് ।

തത് പു॒ഷ്കര॑പർണ്ണേ॒ഽപ്ര॒ഥയ॑ത് । യദപ്ര॒ഥയ॑ത് । **19 (10)**

### **TB 1.1.3.7**

തത് പൃ॒ഥിവൈ॑ പൃ॒ഥിവി॒ത്വം । അ॒ഭൂ॒ദ്വാ ഇ॒ദമി॑തി ।

തദ്ഭൂ॑മ്യെ ഭൂമി॒ത്വം । താ॒ം ദി॒ശോ॑ഽനു॒ വാതഃ॑ സ॒മ॒വഹ॑ത് ।

താച് ശ॒ർക॑രാദി॒രഭ്യച് ഹ॑ത് । ശം॒ വൈ॒ നോ॑ഽഭൂ॒ദിതി॑ ।

തച്ഛ॒ർക॑രാണാച് ശ॒ർക॑രത്വം ।

യദ്-വ॒രാഹ॑വി॒ഹത॑ച് സ॒ഭാരോ॑ ഭ॒വതി॑ ।

അ॒സ്യാമേ॒വാ-ഉ॑രംബട്കാ॒രമ॑ഗ്നി-മാ॒ധത്തേ॑ ।

ശ॒ർക॑രാ ഭ॒വന്തി॑ ധൃ॒തൈ॑ । **20 (10)**

### **TB 1.1.3.8**

അഥോ ശംതായ॑ ॥ സരേ॑താ അ॒ഗ്നിരാ॒ധേയ॑ ഇ॒ത്യാഹുഃ॑ ।  
 ആപോ॑ വരു॒ണസ്യ॑ പ॒തയ॑ ആ॒സന് ।  
 താ അ॒ഗ്നിരഭ്യ॑ദ്ധ്യായത് ।  
 താഃ സമ॑ഭവത് । തസ്യ॑ രേ॒തഃ പരാ॑ഽപ॒തത് ।  
 തദ്ധി॑ര॒ണ്യ-മ॑ഭവത് । യദ്ധി॑ര॒ണ്യ-മു॒പാസ്യ॑തി ।  
 സരേ॑തസമേ॒വാഗ്നി-മാധ॑ത്തേ ॥  
 പുരു॑ഷ ഇ॒ന്യൈ സ്വാദ്-രേ॑തസോ ബീ॒ഭദ്സ॑ത  
 ഇ॒ത്യാഹുഃ॑ । **21 (10)**

### **TB 1.1.3.9**

ഉ॒ത്തര॑ത ഉ॒പാസ്യ॑ത്യ-ബീ॒ഭദ്സാ॑യൈ ॥ അ॒തി പ്ര॑യച്ഛ॒തി ।  
 ആർ॑തിമേ॒വാതി॑ പ്ര॑യച്ഛ॒തി ॥ അ॒ഗ്നിർഭേ॒വേഭ്യോ॑ നി॒ലായ॑ത ।  
 അശോ॑ രൂ॒പം കൃ॒താ ।  
 സോ॑ഽശ്വ॒ത്ഥേ സം॑വ്വ॒ദ്സര॑-മ॒തിഷ്ഠ॑ത് ।  
 തദ॑ശ്വ॒ത്ഥസ്യോ॑-ശ്വ॒ത്ഥത്വം॑ ।  
 യദാ॑ശ്വ॒ത്ഥഃ സം॑ഭാരോ ഭ॒വതി॑ । യദേ॒വാസ്യ॑ ത॒ത്ര നൃ॑ക॒തം ।  
 തദേ॒വാവ॑-രൂ॒ന്ധേ ॥ **22 (10)**



### **TB 1.1.3.10**

ദേ॒വാ വാ॑ ഉ॒ർജം॑ വ്യ॒ഭജ॑ന്ത । തത് ഉ॒ദുംബ॑ര ഉ॒ദതി॑ഷ്ഠത് ।  
 ഉ॒ർഗാ ഉ॒ദുംബ॑രഃ । യദു॒ദുംബ॑രഃ സംഭാ॒രോ ഭ॒വതി॑ ।  
 ഉ॒ർജമേ॑വാവ-രു॒ന്ധേ ॥

തൃ॒തീയ॑സ്യാമി॒തോ ദി॒വി സോ॑മ ആ॒സീത് ।  
 തം ഗാ॑യത്ര്യാഹ॒രത് । തസ്യ॑ പ॒ർണമ॑ച്ഛിദ്യത ।  
 തത്പ॑ർണോ॒ഭവ॑ത് । തത് പ॒ർണസ്യ॑ പ॒ർണത്വം॑ । **23 (10)**

### **TB 1.1.3.11**

യസ്യ॑ പ॒ർണമ॑യഃ സംഭാ॒രോ ഭ॒വതി॑ ।  
 സോ॑മപീ॒ഥമേ॑വാവ രു॒ന്ധേ ॥ ദേ॒വാ വൈ॑ ബ്ര॒ഹ്മ॑ന്നവ॒ദന്ത॑ ।  
 തത് പ॑ർണ ഉ॒പാശൃ॑ണോത് । സു॒ശ്ര॒വാ വൈ॑ നാമ॑ ।  
 യത് പ॑ർണമ॑യഃ സംഭാ॒രോ ഭ॒വതി॑ ।  
 ബ്ര॒ഹ്മ॑വർ॒ചസ॑മേ॒വാവ രു॒ന്ധേ ॥  
 പ്ര॒ജാ॑പതി-ര॒ഗ്നി-മ॑സ്യ॒ജത॑ ।  
 സോ॑ഭി॒ഭേത്പ്ര॑ മാ  
 ധ॒ക്ഷ്യ॑തീതി॑ । തച് ശ॒മ്യാശ॑മയത് । **24 (10)**

### **TB 1.1.3.12**

തച്ഛമ്യ॑ ശ॒മിത്വം॑ । യച്ഛമ്യ॑മ॒യഃ സംഭാ॒രോ ഭ॒വതി॑ ।  
 ശാ॒ന്ത്യാ അ॑പ്രദാഹായ ॥ അ॒ഗ്നേഃ സൂ॒ഷ്ടസ്യ॑ യ॒തഃ ।

വി॒ക॒ക॒തം॑ ഭാ॒ ആർച്ച॑ത് ।

യദ്-വൈ॑ക॒കതഃ॑ സംഭാ॒രോ ഭവ॑തി । ഭാ ഏ॒വാവ॑രുന്ധേ ॥

സഹൃ॑ദയോ ഽഗ്നി॒രാധേ॑യ ഇ॒ത്യാഹുഃ॑ ।

മരു॒തോഽദി॑രഗ്നി-മ॒തമ॑യൻ ।

തസ്യ॑ താ॒ന്തസ്യ॑ ഹൃ॒ദയ॑മാർച്ചി॒ന്ദൻ ( ) । സാ॒ശ॒നീര॑ഭവത് ।

യദ॒ശ॒നീഹ॑തസ്യ॒ വൃ॒ക്ഷ॒സ്യ॑ സംഭാ॒രോ ഭവ॑തി ।

സഹൃ॑ദയ-മേ॒വാഗ്നി-മാ॑ധ॒ത്തേ ॥ 25 (13)

(ഊ॒ഷാ-അ॑ഭവൻ-നഭ॒വദ്-വ॒ല്യീക്രോ-ഽശ്രാ॑മ്യ-ദ॒പ്രഥ॑യ-  
ഭൃ॒ഗ്വൈ- ബീ॑ഭദ്സ॒ത ഇ॒ത്യാഹു - രു॑ന്ധേ - പ॒ർണ॑ത്വ -  
മ॒ശമ॑യദ - മ്വി॒ന്ദഃ (സ്തീ॑ണീ ച) (A3)

1.1.4 അനുവാകം 4 - സംഭാരസംയുക്തായതനേഷു അഗ്യാധാനം

#### **TB 1.1.4.1**

ദാ॒ദ॒ശ॒സു വി॒ക്രാമേ॑ഷ്വഗ്നി॒മാദ॑ധീത ।

ദാ॒ദ॒ശ മാ॒സാഃ സം॑വ॒മ്സരഃ॑ ।

സം॑വ॒മ്സരാ-ദേ॒വൈന॑-മ॒വരു॑ഭ്യാ-ധ॒ത്തേ ॥

യദ്-ദാ॒ദ॒ശ॒സു വി॒ക്രാമേ॑ഷ്വാദ॒ധീത॑ । പ॒രിമി॑തമ॒വരു॑ന്ധീത ।

ച॒ക്ഷുർ നി॑മി॒ത ആ॑ദധീത ।

ഇ॒യദ്-ദാ॒ദ॒ശ വി॒ക്രാമാ॑(3) ഇ॒തി ।

പരിമിതം ചൈവാപരിമിതം ചാവരുന്ധേ ||

അന്യുതം വൈ വാചാ വദതി ।

അന്യുതം മനസാ ധ്യായതി । **26 (10)**

#### **TB 1.1.4.2**

ചക്ഷുർ വൈ സത്യം । അദ്രാ(3)ഗിത്യാഹ । അദർശമിതി ।

തഥ് സത്യം । യശ്ചക്ഷുർ-നിമിതേഗ്നി-മാധത്തേ ।

സത്യ ഏവൈന-മാധത്തേ ||

തസ്മാദാഹിതാഗ്നിർനാന്യുതം വദേത് ।

നാസ്യ ബ്രാഹ്മണോഽനാശ്യാൻ ഗൃഹേ വസേത് ।

സത്യേ ഹ്യസ്യാഗ്നിരാഹിതഃ ||

ആഗ്നേയീ വൈ രാത്രിഃ । **27 (10)**

#### **TB 1.1.4.3**

ആഗ്നേയാഃ പശവഃ । ഐന്ദ്രമഹഃ ।

നക്തം ഗാർഹപത്യ-മാദധാതി । പശൂനേവാവ-രുന്ധേ ।

ദിവാഽഽഹവനീയം । ഇന്ദ്രിയമേവാ-വരുന്ധേ ||

അർദ്ധോദിതേ സൂര്യ ആഹവനീയ-മാദധാതി ।

ഏതസ്മിൻ വൈ ലോകേ പ്രജാപതിഃ പ്രജാ അസൃജത ।

പ്രജാ ഏവ തദ്-യജമാനഃ സൃജതേ ।

അഥോ ഭൂതം ചൈവ ഭവിഷ്യച്ചാ-വരുന്ധേ || **28 (10)**

#### **TB 1.1.4.4**

ഇ॒ധാ॒ വൈ॒ മാ॒ന॒വീ॒ യ॒ജ്ഞാ॑നുകാശി॒ന്യാ॒സീത്॑ ।  
സാ॒ഽശൃ॑ണോത് । അ॒സു॒രാ അ॒ഗ്നി॑മാദ॒ധത॑ ഇ॒തി॑ ।  
തദ॑ഗച്ഛ॒ത് । ത ആ॑ഹ॒വ॒നീയ॑മഗ്ര ആദ॒ധത॑ ।  
അ॒ഥ ഗാർ॑ഹ॒പത്യം॑ । അ॒ഥാ-നാ॑ഹാർയ-പ॒ച॒നം ।  
സാ॒ഽബ്ര॑വീത് । പ്ര॒തീ॒ച്ഛേ॒ഷാഽ ശ്രീ॑രഗാത് ।  
ഭ॒ദ്രാ ഭൂ॒ത്വാ പരാ॑ഭ॒വിഷ്യ॑ന്തീതി । **29 (10)**

#### **TB 1.1.4.5**

യ॒സ്യൈ॒വ-മ॒ഗ്നി॑രാ॒ധീയ॑തേ । പ്ര॒തീ॒ച്ഛേ॒സ്യ ശ്രീ॑രേതി ।  
ഭ॒ദ്രാ ഭൂ॒ത്വാ പരാ॑ഭ॒വതി॑ ॥ സാ॒ഽശൃ॑ണോത് ।  
ഭേ॒വാ അ॒ഗ്നി-മാ॑ദ॒ധത॑ ഇ॒തി॑ । തദ॑ഗച്ഛ॒ത് ।  
തേ॒ഽനാ॑ഹാർയ-പ॒ച॒നമ॑ഗ്ര ആദ॒ധത॑ । അ॒ഥ ഗാർ॑ഹ॒പത്യം॑ ।  
അ॒ഥാഹ॑വ॒നീയം॑ । സാ॒ഽബ്ര॑വീത് । **30 (10)**

#### **TB 1.1.4.6**

പ്രാ॒ച്ഛേ॒ഷാഽ ശ്രീ॑രഗാത് ।  
ഭ॒ദ്രാ ഭൂ॒ത്വാ സു॒വർഗം॑ ഘോ॒കമേ॑ഷ്യതി ।  
പ്ര॒ജാം തു ന॑ വേ॒മ്സ്യ॑ന്ത ഇ॒തി॑ ।  
യ॒സ്യൈ॒വമ॒ഗ്നി-രാ॑ധീയ॒തേ॑ । പ്രാ॒ച്ഛേ॒സ്യ ശ്രീ॑രേതി ।  
ഭ॒ദ്രാ ഭൂ॒ത്വാ സു॒വർഗം॑ ഘോ॒കമേ॑തി ।

പ്ര॒ജാം തു ന വി॑ന്ദതേ ॥ സാ॒ബ്ര॒വീ॒ദി॒ധാ മ॒നും ॥  
 തമാ॒ വാ അ॒ഹം തവാ॒ഗ്നി-മാ॒ധാ॒സ്യാ॒മി ।  
 യമാ॒ പ്ര പ്ര॒ജയാ॑ പ॒ശുഭി॑ർ മി॒മു॒നൈർ ജ॑നി॒ഷ്യസേ ॥ 31 (10)

#### **TB 1.1.4.7**

പ്ര॒ത്യ॒സ്തിൻ ലോ॒കേ സ്ഥാ॒സ്യ॒സി ।  
 അ॒ഭി സു॒വർഗം ലോ॒കം ജേ॒ഷ്യ॒സീതി॑ ।  
 ഗാർഹ॑പ॒ത്യമ॒ഗ്ര ആ॒ദധാ॑ത് ।  
 ഗാർഹ॑പ॒ത്യം വാ അ॒നു പ്ര॒ജാഃ പ॒ശവഃ॑ പ്ര॒ജായ॑നേ ।  
 ഗാർഹ॑പ॒ത്യേനൈ॒വാസൈ॑ പ്ര॒ജാം പ॒ശുൻ പ്രാ॑ജ॒നയ॑ത് ।  
 അ॒മാ-ന്യാ॑ഹാ॒ര്യ-പ॒ചനം॑ ।  
 തി॒ര്യങ്ങ്നി॑വ വാ അ॒യം ലോ॒കഃ ।  
 അ॒സ്തി॒ന്നേ॒വ തേ॒ന ലോ॒കേ പ്ര॒ത്യ॒തി॒ഷ്ഠത് ॥ അ॒മാഹ॑വ॒നീയം॑ ।  
 തേ॒നൈ॒വ സു॒വർഗം ലോ॒ക-മ॒ഭ്യജ॑യത് ॥ 32 (10)

#### **TB 1.1.4.8**

യ॒സ്യൈ॒വമ॒ഗ്നി-രാ॒ധീയ॑തേ ॥  
 പ്ര പ്ര॒ജയാ॑ പ॒ശുഭി॑ർ മി॒മു॒നൈർ ജായ॑തേ ।  
 പ്ര॒ത്യ॒സ്തിൻ ലോ॒കേ തി॑ഷ്ഠ॒തി ।  
 അ॒ഭി സു॒വർഗം ലോ॒കം ജ॑യ॒തി ॥  
 യ॒സ്യ വാ അ॒യമാ॑ഭേ॒വതമ॒ഗ്നി-രാ॒ധീയ॑തേ ॥

ആ ദേ॒വതാ॑ഭ്യോ വൃ॒ശ്യതേ॑ । പാ॒പീ॑യാൻ ഭ॒വതി॑ ।  
 യ॒സ്യ യ॒ഥാ ദേ॒വതം॑ । ന ദേ॒വതാ॑ഭ്യ ആ॒വൃ॒ശ്യതേ॑ ।  
 വ॒സീ॑യാൻ ഭ॒വതി॑ ( ) । 33 (10)

#### **TB 1.1.4.9**

ഭൃ॒ഗു॒ണാം ത്വാ॑ഽങ്ഗീ॒രസാം॑ പ്ര॒തപ॑തേ പ്ര॒തേനാ॑-ദ॒ധാമീ॑തി  
 ഭൃ॒ഗ്വങ്ഗീ॒രസാ॑മാദ॒ദ്ധ്യാത് ।  
 ആ॒ദി॒ത്യാനാം॑ ത്വാ ദേ॒വാനാം॑ പ്ര॒തപ॑തേ  
 പ്ര॒തേനാ॑ദ॒ധാമീ॑ത്യ॒ന്യാസാം॑ ബ്രാ॒ഹ്മണീ॑നാം പ്ര॒ജാനാം॑ ।  
 വ॒രുണ॑സ്യ ത്വാ രാജേ॒ണാ പ്ര॒തപ॑തേ പ്ര॒തേനാ॑ദ॒ധാമീ॑തി  
 രാജ॑ണഃ ।  
 ഇ॒ന്ദ്ര॑സ്യ ത്വേ॒ന്ദ്രിയേ॑ണ പ്ര॒തപ॑തേ പ്ര॒തേനാ॑ദ॒ധാമീ॑തി  
 രാജ॑ന്യ॒സ്യ ।  
 മ॒നോ॒സ്താ ഗ്രാ॑മ॒ണ്യോ പ്ര॒തപ॑തേ പ്ര॒തേനാ॑ദ॒ധാമീ॑തി  
 വൈ॒ശ്യ॑സ്യ ।  
 ഋ॒ദ്ധു॒ണാം ത്വാ ദേ॒വാനാം॑ പ്ര॒തപ॑തേ പ്ര॒തേനാ॑ദ॒ധാമീ॑തി  
 രഥ॑കാ॒ര॒സ്യ ।  
 യ॒ഥാ ദേ॒വത॑മ॒ഗ്നി-രാധീ॑യതേ ।  
 ന ദേ॒വതാ॑ഭ്യ ആ വൃ॒ശ്യതേ॑ । വ॒സീ॑യാൻ ഭ॒വതി॑ ॥ 34 (9)

(ധ്യായതി - വൈ രാത്രി - ശ്വാവരുന്ധേ - ഭവിഷ്യന്തീത്യ -  
ബ്രവീ - ജ്ജനിഷ്യസേ - ജയദ് - വസീയാൻ ഭവതി -  
നവ ച) (A4)

### 1.1.5 അനുവാകം 5 - തത്ര പവമാനഹബീംഷി

#### TB 1.1.5.1

പ്രജാപതിർ വാചഃ സത്യ-മപശ്യത് | തേനാഗ്നിമാധത്ത |  
തേന വൈ സ ആർജ്ഞാത് | ഭൂർഭുവഃ സുവരിത്യാഹ |  
ഏതദ്വൈ വാചഃ സത്യം | യ ഏതേനാഗ്നി-മാധത്തേ |  
ഋജ്ഞാത്യേവ | അഥോ സത്യപ്രാശുരേവ ഭവതി |  
അഥോ യ ഏവം വിദാനഭിചരതി |  
സ്തൃണുത ഏവൈനം || 35 (10)

#### TB 1.1.5.2

ഭൂരിത്യാഹ | പ്രജാ ഏവ തദ്-യജമാനഃ സൃജതേ |  
ഭുവ ഇത്യാഹ | അസ്മിന്നേവ ലോകേ പ്രതി തിഷ്ഠതി |  
സുവരിത്യാഹ | സുവർഗ ഏവ ലോകേ പ്രതി തിഷ്ഠതി ||  
ത്രിദിരക്ഷരൈർ-ഗാർഹപത്യ-മാദധാതി |  
ത്രയ ഇമേ ലോകാഃ |  
ഏഷേവൈനം ലോകേഷു പ്രതിഷ്ഠിത-മാധത്തേ |  
സർവൈഃ പഞ്ചഭി-രാഹവനീയം || 36 (10)

### **TB 1.1.5.3**

സുവർഗായ വാ ഏഷ ലോകായാധീയതേ । യദാഹവനീയഃ ।  
 സുവർഗ ഏവാസൈ ലോകേ വാചഃ സത്യം  
 സർവമാപ്നോതി ॥

ത്രിഭിർ ഗാർഹപത്യ-മാദധാതി । പഞ്ചഭി-രാഹവനീയം ।  
 അഷ്ടൗ സംപദ്യന്തേ । അഷ്ടാക്ഷരാ ഗായത്രി ।  
 ഗായത്രോഽഗ്നിഃ । യാവാനേവാഗ്നിഃ । തമാധത്തേ ॥ 37 (10)

### **TB 1.1.5.4**

പ്രജാപതിഃ പ്രജാ അസൃജത ।  
 താ അസ്മാമ് സൃഷ്ടാഃ പരാചീരായന് ।  
 താഭ്യോ ജ്യോതി-രുദഗൃഹ്ണാത് ।  
 തം ജ്യോതിഃ പശ്യന്തീഃ പ്രജാ അഭിസമാവർത്തത ।  
 ഉപരീവാഗ്നി-മുദഗൃഹ്ണീയാ-ദുദ്ധരന് ।  
 ജ്യോതിരേവ പശ്യന്തീഃ പ്രജാ യജമാന-മഭി-സമാവർത്തന്തേ ॥  
 പ്രജാപതേരക്ഷ്യശ്ചായത് । തത് പരാഽപതത് ।  
 തദശോഽഭവത് । തദശ്വസ്യോ-ശ്ചതാം ॥ 38 (10)

### **TB 1.1.5.5**

ഏഷ വൈ പ്രജാപതിഃ । യദഗ്നിഃ ।  
 പ്രാജാപത്യോഽശ്വഃ । യദശ്വം പുരസ്താനയതി ।



സ്വമേ॒വ ച॒ക്ഷുഃ॑ പശ്യ॑ൻ പ്ര॒ജാപ॑തി-ര॒നുദേ॑തി ॥  
 വ॒ജ്രീ വാ ഏ॒ഷഃ॑ । യദ॒ശഃ॑ । യദ॒ശഃ॑ പു॒രസ്താ॑ന്നയതി ।  
 ജാ॒താനേ॑വ ഭ്രാ॒തൃവൃ॑ൻ പ്ര॒ണുദ॑തേ ॥  
 പു॒നരാ॑വർതയതി । **39 (10)**

#### **TB 1.1.5.6**

ജ॒നിഷ്ട॑മാണാനേ॒വ പ്ര॑തി॒നുദേ॑തേ ॥  
 നൃ॒പാഹ॑വനീയോ ഗാർ.ഹ॒പത്യ॑-മ॒കാമ॑യത ।  
 നി ഗാർ.ഹ॒പത്യ॑ ആ॒ഹവ॑നീയം । തൗ വി॒ഭാജം॑ നാശ്കേ॒തത് ।  
 സോ॒ശഃ॑ പുർവ॒വാദ്-ഭൃ॑താ । പ്രാ॒ഞ്ചം പുർവ॑മുദ॒വഹ॑ത് ।  
 തത് പുർവ॒വാഹഃ॑ പുർവ॒വാദ്-ത്വം॑ ।  
 യദ॒ശഃ॑ പു॒രസ്താ॑ന്നയതി । വി॒ഭക്തി॑രേ॒വൈന॑യോ॒സ്താ ।  
 അ॒ഥോ നാ॑നാ॒വീർയാ॑വേ॒വൈനൗ॑ കൂ॒രുതേ॑ ॥ **40 (10)**

#### **TB 1.1.5.7**

യദു॒പർയു॑പരി ശി॒രോ ഹ॑രേത് । പ്രാ॒ണാൻ. വി॒ച്ഛിന്ദ്യാ॑ത് ।  
 അ॒ധോഽധഃ॑ ശി॒രോ ഹ॑രതി । പ്രാ॒ണാനാ॑ം ഗോ॒പീമാ॑യ ॥  
 ഇ॒യത്യു॑ഗ്രേ ഹ॑രതി । അ॒ഥേയ॑ത്യ॒ഥേയ॑തി ।  
 ത്ര॒യ ഇ॒മേ ലോ॑കാഃ ।  
 ഏ॒ഷേവൈ॑നം ലോ॒കേഷു॑ പ്ര॒തിഷ്ഠി॑തമാ-ധ॒ത്തേ॑ ॥

പ്രജാപതി-രഗ്നി-മസ്യജത ।

സോഽബിഭേത്പ്ര മാ ധക്ഷ്യതീതി । 41 (10)

#### **TB 1.1.5.8**

തസ്യ ത്രേധാ മഹിമാനം വ്യൗഹത് ।

ശാന്ത്യാ അപ്രദാഹായ । യത്-ത്രേധാഽഗ്നി-രാധീയതേ ।

മഹിമാനമേവാസ്യ തദ്-വ്യൗഹതി । ശാന്ത്യാ അപ്രദാഹായ ॥

പുനരാവർതയതി । മഹിമാനമേവാസ്യ സന്ധാതി ॥

പശുർവാ ഏഷഃ । യദശഃ । ഏഷ രുദ്രഃ । 42 (10)

#### **TB 1.1.5.9**

യദഗ്നിഃ । യദശാസ്യ പദേഽഗ്നി-മാദദ്ധ്യാത് ।

രുദ്രായ പശു-നപിദദ്ധ്യാത് । അപശുർ യജമാനഃ സ്യാത് ।

യം നാക്രമയേത് । അനവരുദ്ധാ അസ്യ പശവഃ സ്യുഃ ।

പാർശ്വത ആക്രമയേത് ।

യഥാ ഽഹിതസ്യാഗ്നേ-രങ്ഗാരാ അഭ്യവവർതേരന് ।

അവരുദ്ധാ അസ്യ പശവോ ഭവന്തി ।

ന രുദ്രായാപിദധാതി ॥ 43 (10)

#### **TB 1.1.5.10**

ത്രീണി ഹവീഷി നിർവപതി ।

വിരാജ ഏവ വിക്രാന്തം യജമാനോഽനു വിക്രമതേ ॥

അഗ്നയേ പവമാനായ ।

അഗ്നയേ പാവകായ । അഗ്നയേ ശുചയേ ।

യദഗ്നയേ പവമാനായ നിർവപതി । പുനാത്യേവൈനം ।

യദഗ്നയേ പാവകായ ।

പുത ഏവാസ്മി-ന്നന്നാദ്യം ദധാതി । യദഗ്നയേ ശുചയേ ( ) ।

ബ്രഹ്മവർചസ-മേവാസ്മി-ന്നുപരിഷ്ടാദ്-ദധാതി ॥ 44 (11)

(ഏന - മാഹവനീയം - ധത്തേ - ശ്വത്വം - വർത്തയതി -  
കുരുത - ഇതി - രുദ്രോ - ദധാതി - യദഗ്നയേ ശുചയ  
ഏകം ച) (A5)

1.1.6 അനുവാകം 6 - പവമാനഹവിർവിസ്താരഃ, ഹവിരന്തരാണി,

ദക്ഷിണാശ്വ

**TB 1.1.6.1**

ദേവാസുരാഃ സംയത്താ ആസന് ।

തേ ദേവാ വിജയ-മുപയന്തഃ ।

അഗ്നൗ വാമം വസു സം നൃദധത ।

ഇദമു നോ ദവിഷ്യതി । യദി നോ ജേഷ്യന്തീതി ।

തദഗ്നിർനോമ്-സഹമശക്നോത് ।

തത്-ത്രേ॒ധാ വി॒ന്യ॒ദധാ॑ത് । പ॒ശു॒ഷു തൃ॒തീ॒യം ।  
അ॒ഹ്നു തൃ॒തീ॒യം । ആ॒ദി॒ത്യേ തൃ॒തീ॒യം । 45 (10)

### **TB 1.1.6.2**

തദ്-ദേ॒വാ വി॒ജി॒ത്യ । പു॒നര॒വാ॒രു॒രുമ്സ॑ന്ത ।  
തേ॒ഽഗ്ന॒യേ പ॒വമാ॑നായ പു॒രോ॒ധാശ്-മ॒ഷ്ടാക॑പാ॒ലം  
നി॒രവ॑പന് ।

പശ॒വോ വാ അ॒ഗ്നിഃ പ॒വമാ॑നഃ । യദേ॒വ പ॒ശു॒ഷ്യാസീ॑ത് ।  
തത്-തേ॒നാവാ॑രു॒ന്ധത॑ । തേ॒ഽഗ്ന॒യേ പാ॒വകാ॑യ ।  
ആ॒പോ വാ അ॒ഗ്നിഃ പാ॒വകഃ॑ । യദേ॒വാഹ്ണാ॑സീ॒ത് ।  
തത്-തേ॒നാവാ॑രു॒ന്ധത॑ । 46 (10)

### **TB 1.1.6.3**

തേ॒ഽഗ്ന॒യേ ശു॒ച॒യേ । അ॒സൗ വാ ആ॒ദി॒ത്യോ॒ഽഗ്നിഃ ശു॒ചിഃ॑ ।  
യദേ॒വാദി॑ത്യ ആ॒സീ॒ത് । തത്-തേ॒നാവാ॑രു॒ന്ധത॑ ॥  
ബ്ര॒ഹ്മ॒വാദി॑നോ വ॒ദന്തി॑ ।  
തനു॒വോ വാ॒വൈ॒താ അ॒ഗ്ന്യാ॒ധേയ॑സ്യ ।  
ആ॒ഗ്നേ॒യോ വാ അ॒ഷ്ടാക॑പാ॒ലോ ഽഗ്ന്യാ॒ധേയ॑മിതി ।  
യ॒ത്തം നി॒ർവ॑പേ॒ത് । നൈ॒താനി॑ ।  
യഥാ॒ഽഽത്ഥാ॑ സ്യാ॒ത് । 47 (10)

#### **TB 1.1.6.4**

നാങ്ഗാനി । താദൃഗേവ തത് । യദേതാനി നിർവപേത് ।  
 ന തം । യഥാങ്ഗാനി സ്യുഃ । നാത്മാ । താദൃഗേവ തത് ।  
 ഉദയാനി സഹ നിരുപ്യാണി । യജ്ഞസ്യ സാത്മത്വായ ॥  
 ഉദയം വാ ഏതസ്യേന്ദ്രിയം വീര്യമാപ്യതേ । **48 (10)**

#### **TB 1.1.6.5**

യോഗ്നിമാധത്തേ ।  
 ഐന്ദ്രാഗ്ന-മേകാദശകപാലമനു നിർവപേത് ।  
 ആദിത്യം ചരും ।  
 ഇന്ദ്രാഗ്നീ വൈ ദേവാനാ-മയാതയാമാനു ।  
 യേ ഏവ ദേവതേ അയാതയാമീ ।  
 താദൃഗേവാസ്മാ ഇന്ദ്രിയം വീര്യമവ-രൂന്ധേ ।  
 ആദിത്യോ ഭവതി । ഇയം വാ അദിതിഃ ।  
 അസ്മാമേവ പ്രതിതിഷ്ഠതി ॥  
 ധേന്വേ വാ ഏതദ്-രേതഃ । **49 (10)**

#### **TB 1.1.6.6**

യദാജ്യം । അനധുഹസ്തധുലാഃ । മിഥുനമേവാവ-രൂന്ധേ ।  
 ഘൃതേ ഭവതി । യജ്ഞസ്മാപൃക്ഷാന്തത്വായ ॥  
 ചതാർ ആർഷേയാഃ പ്രാശ്ഞന്തി ।

ദി॒ശാമേ॒വ ജ്യോതി॑ഷി ജുഹോതി ॥

പശ॒വോ വാ ഏ॒താനി॑ ഹ॒വീഴ്ഷി॑ ।

ഏ॒ഷ രു॒ദ്രഃ । യദ॒ഗ്നിഃ । 50 (10)

#### **TB 1.1.6.7**

യഥ്സ॒ദ്യ ഏ॒താനി॑ ഹ॒വീഴ്ഷി॑ നിർവപേത് ।

രു॒ദ്രായ॑ പശു॒നപി॑ ദദ്ധ്യാത് । അ॒പശു॒ർ-യജ്മാ॑നഃ സ്യാത് ।

യന്നാ॑നുനിർവപേത് । അ॒നവ॑രുദ്ധാ അ॒സ്യ പ॒ശവഃ॑ സ്യുഃ ।

ദാ॒ദശ॑സു രാ॒ത്രിഷാ॑നു നിർവപേത് ।

സം॑വത്സ॒ര പ്ര॑തി॒മാ വൈ॑ ദാ॒ദശ॑ രാ॒ത്രയഃ॑ ।

സം॑വത്സ॒രേണൈ॒വാസ്മൈ॑ രു॒ദ്രഴ് ശ॑മയിത്വാ ।

പശു॒നവ॑ രു॒ന്ധേ ॥

യദേ॑ക-മേകമേ॒താനി॑ ഹ॒വീഴ്ഷി॑ നിർവപേത് । 51 (10)

#### **TB 1.1.6.8**

യഥാ॑ ത്രീ॒ണ്യാവ॑പ॒നാനി॑ പൂ॒രയേ॑ത് । താ॒ദൃക്-തത്॑ ।

ന പ്ര॑ജ॒നനമു॑ച്ചി॒ഷേത്॑ । ഏ॒കം നി॒രുപ്യ॑ ।

ഉ॒ത്തരേ॑ സമ॒സ്യേത്॑ ।

തൃ॒തീയമേ॒വാസ്മൈ॑ ലോ॒കമു॑ച്ചി॒ഷതി॑ പ്ര॒ജന॑നായ ।

തം പ്ര॑ജയാ പശു॒ഭിര॑നു പ്ര॒ജായ॑തേ ।

അഥോ യജ്ഞസ്യൈവൈഷാഭിക്രാന്തിഃ ॥

രഥചക്രം പ്രവർത്തയതി ।

മനുഷ്യരഥേനൈവ ദേവരഥം പ്രത്യുവരോഹതി ॥ 52 (10)

#### **TB 1.1.6.9**

ബ്രഹ്മവാദിനോ വദന്തി ।

ഹോതവ്യ-മഗ്നിഹോത്രാം(3) നഹോതവ്യാ(3)മിതി ।

യദ്-യജുഷാ ജുഹുയാത് ।

അയഥാപൂർവമാഹുതീ ജുഹുയാത് । യന്ന ജുഹുയാത് ।

അഗ്നിഃ പരാദവേത് । തൃഷ്ണീമേവ ഹോതവ്യം ।

യഥാപൂർവ-മാഹുതീ ജുഹോതി । നാഗ്നിഃ പരാദവതി ॥

അഗ്നീധേ ദദാതി । 53 (10)

#### **TB 1.1.6.10**

അഗ്നിമുഖാ-നേവർതൂൻ പ്രീണാതി ।

ഉപബർഹണം ദദാതി । രൂപാണാമവ-രുദ്ധ്യേ ।

അശ്വം ബ്രഹ്മണേ । ഇന്ദ്രിയമേവാവ-രുന്ധേ ।

ധേനുഃ ഹോത്രേ । ആശിഷ ഏവാവരുന്ധേ ।

അനഡാഹ-മദ്ധ്യർയവേ ।

വഹ്നിർവാ അനഡാൻ । വഹ്നിരദ്ധ്യർയുഃ । 54 (10)

**TB 1.1.6.11**

വ॒ഹ്നി॒നൈ॒വ വ॒ഹ്നി യ॒ജ്ഞ॑സ്യാവ॒-രു॒ന്ധേ ।  
 മി॒മു॒നൗ ഗാവൗ॑ ദദാതി । മി॒മു॒നസ്യാവ॒-രു॒ദ്ധ്യേ ।  
 വാ॒സോ ദദാതി । സ॒ർവ ഭേ॒വത്യം॑ വൈ॒ വാ॒സഃ ।  
 സ॒ർവാ ഏ॒വ ഭേ॒വതാഃ॑ പ്രീ॒ണാതി॑ । ആ ദാ॒ദശ॑ഭ്യോ ദദാതി ।  
 ദാ॒ദശ മാ॒സാഃ സ॑വ്വ॒മ്സരഃ॑ ।  
 സ॑വ്വ॒മ്സര ഏ॒വ പ്ര॒തി തി॒ഷ്ഠതി॑ ।  
 കാ॒മമു॒ർദ്ധ്വം ഭേ॒യം ( ) । അ॒പരി॑മിതസ്യാവ॒-രു॒ദ്ധ്യേ ॥ 55 (11)  
 (ആദിത്യേ തൃതീയ - മഹ്യാസീത് തത് തേനാവാരുന്ധത -  
 സ്യ - ദാപ്യതേ - രേതോ - ടഗ്നി - രേകമേക മേതാനി  
 ഹവിഷ്വി നിർവപേത് - പ്രത്യവരോഹതി - ദദാത്യ -  
 ഭവർയുർ - ഭേയ മേകം ച) (A6)

**1.1.7 അനുവാകം 7 - ആധാനമന്ത്രാഃ**

**TB 1.1.7.1**

ഏ॒ർമഃ ശി॒രസ്ത॒ദയ॒മഗ്നിഃ॑ । സം പ്രീ॒യഃ പ॒ശുഭി॑ർ ഭുവത് ।  
 ഛ॒ർദി॒സോ॒ക്താ॒യ ത॒നയാ॑യ യ॒ച്ഛ ॥  
 വാ॒തഃ പ്രാ॒ണസ്ത॒ദയ॒മഗ്നിഃ॑ । സം പ്രീ॒യഃ പ॒ശുഭി॑ർ ഭുവത് ।  
 സ്വ॒ദി॒തം തോ॒ക്താ॒യ ത॒നയാ॑യ പി॒തും പ॒ച ॥  
 പ്രാ॒ചീ॒മനു॑ പ്ര॒ദി॒ശം പ്രേ॒ഹി വി॒ദാൻ॑ ।



അഗ്നേരഗ്നേ പുരോ അഗ്നിർ ദവേഹ ।  
 വിശ്വാ ആശാ ദീദ്യാനോ വിഭാഹി ।  
 ഊർജം നോ ധേഹി ദിപദേ ചതുഷ്ഠദേ ॥ 56 (10)

### **TB 1.1.7.2**

അർകശ്ചക്ഷു-സ്തദസൗ സൂര്യസ്തദയമഗ്നിഃ ।  
 സംപ്രിയഃ പശുഭിർ ദുവത് ।  
 യത് തേ ശുക്ര ശുക്രം വർചഃ ശുക്രാ തനുഃ ।  
 ശുക്രം ജ്യോതിരജസ്രം । തേന മേ ദീദിഹി തേന താഽഽദധേ ।  
 അഗ്നിനാഽഗ്നേ ബ്രഹ്മണാ ॥  
 ആനശേ വ്യാനശേ സർവമായൂർ വ്യാനശേ ॥  
 യേ തേ അഗ്നേ ശിവേ തനുവൗ । വിരാട് ച സ്വരാട് ച ।  
 തേ മാ വിശതാം തേ മാ ജിന്യാതാം । 57 (10)

### **TB 1.1.7.3**

യേ തേ അഗ്നേ ശിവേ തനുവൗ । സമ്രാട് ചാഭിഭൂശ്വ ।  
 തേ മാ വിശതാം തേ മാ ജിന്യാതാം ।  
 യേ തേ അഗ്നേ ശിവേ തനുവൗ । വിഭൂശ്വ പരിഭൂശ്വ ।  
 തേ മാ വിശതാം തേ മാ ജിന്യാതാം ।  
 യേ തേ അഗ്നേ ശിവേ തനുവൗ । പ്രഭീ ച പ്രഭൂതിശ്വ ।  
 തേ മാ വിശതാം തേ മാ ജിന്യാതാം ।

യാസ്മൈ അഗ്നേ ശിവാസ്മനുവഃ ( ) । താഭിസ്ത്വാ ട്ടഭയേ ॥

യാസ്മൈ അഗ്നേ ഘോരാസ്മനുവഃ । താഭിരമും ഗച്ഛ ॥ 58 (13)

(ചതുഷ്ഠഭേ - ജിന്വതാം - തനുവ സ്തീണീ ച । (A7)

### 1.1.8 അനുവാകം 8 - ഏതദ്ബ്രഹ്മണം

#### TB 1.1.8.1

ഇമേ വാ ഏതേ ലോകാ അഗ്നയഃ ।

തേ യദവ്യാവൃത്താ ആധീയേരന് ।

ശോചയേയുർ-യജമാനം ।

ഘർമഃ ശിര ഇതി ഗാർഹപത്യ-മാദധാതി ।

വാതഃ പ്രാണ ഇത്യന്വാഹാർയ-പചനം ।

അർക-ശ്ചക്ഷുരിത്യാ-ഹവനീയം ।

തേനൈവൈനാൻ വ്യാവർതയതി ।

തഥാ ന ശോചയന്തി യജമാനം ॥

രഥന്തര-മദിഗായതേ ഗാർഹപത്യ ആധീയമാണേ ।

രാമന്തരോ വാ അയം ലോകഃ । 59 (10)

#### TB 1.1.8.2

അസ്മിന്നൈവനം ലോകേ പ്രതിഷ്ഠിത-മാധത്തേ ।

വാമദേവ്യ-മദിഗായത ഉദ്ധീയമാണേ ।

അന്തരിക്ഷം വൈ വാമദേവ്യം ।

അന്തരിക്ഷ ഏവൈനം പ്രതിഷ്ഠിത-മാധത്തേ ।  
 അഥോ ശാന്തിർ വൈ വാമദേവ്യം ।  
 ശാന്തമേവൈനം പശുവ്യമുദ്ധരതേ ।  
 ബൃഹദിഗായത ആഹവനീയ ആധീയമാനേ ।  
 ബാർഹതോ വാ അസൗ ലോകഃ ।  
 അമൃഷ്ണൈവൈനം ലോകേ പ്രതിഷ്ഠിത-മാധത്തേ ॥  
 പ്രജാപതി-രഗ്നി-മസൃജത । 60 (10)

### **TB 1.1.8.3**

സോഽശോ വാരോ ഭൂത്വാ പരാഞ്ജെത് ।  
 തം വാരവന്തീയേനാവാരയത ।  
 തദ്-വാരവന്തീയസ്യ വാരവന്തീയത്വം ।  
 ശൈത്യേന ശ്യേതീ അകുരുത । തച്ഛൈത്യസ്യ ശൈത്യത്വം ।  
 യദ്-വാരവന്തീയ-മഭിഗായതേ ।  
 വാരയിത്ത്വൈവൈനം പ്രതിഷ്ഠിത-മാധത്തേ ।  
 ശൈത്യേന ശ്യേതീ കുരുതേ ॥  
 ഘർമഃ ശിര ഇതി ഗാർഹപത്യ-മാദധാതി ।  
 സശീർഷാണ-മേവൈന-മാധത്തേ । 61 (10)

#### **TB 1.1.8.4**

ഉപൈനമുത്തരോ യജ്ഞോ നമതി ॥  
 രുദ്രോ വാ ഏഷഃ । യദഗ്നിഃ ।  
 സ ആധീയമാന ഇൗശ്വരോ യജമാനസ്യ പശൂൻ  
 ഹിച്ഛിതോഃ ।  
 സം പ്രിയഃ പശുഭിർ ഭുവദിത്യാഹ ।  
 പശുഭിരേവൈനച്ഛ സംപ്രിയം കരോതി ।  
 പശൂനാ-മഹിച്ഛിതായൈ ॥  
 ചരദിസ്മാകായ തനയായ യചേത്യാഹ ।  
 ആശിഷമേവൈതാ-മാശാസ്മേ ॥  
 വാതഃ പ്രാണ ഇത്യന്യാഹാര്യ-പചനം । **62 (10)**

#### **TB 1.1.8.5**

സപ്രാണ-മേവൈന-മാധത്തേ ॥  
 സ്വദിതം തോകായ തനയായ പിതും പചേത്യാഹ ।  
 അന്നമേവാസ്മൈ സ്വദയതി ॥  
 പ്രാചീമനു പ്രദിശം പ്രേഹി വിദാനിത്യാഹ ।  
 വിദക്തിരേവൈനയോസ്സാ ।  
 അഥോ നാനാ വീര്യാവേവൈനൗ കുരുതേ ॥  
 ഊർജം നോ ധേഹി ദിപദേ ചതുഷ്പദ ഇത്യാഹ ।

ആശി॑ഷമേ॒വൈതാ॑മാശാ॒സ്മേ ॥  
 അ॒ർക-ശ്ച॑ക്ഷു॒രിത്യാ॑-ഹ॒വനീ॑യം ।  
 അ॒ർകോ॑ വൈ॒ ദേ॒വാ॒നാ॒മ॒ന്നം ॥ 63 (10)

# **TB 1.1.8.6**

അ॒ന്നമേ॒വാവ॑ രു॒ന്ധേ ॥ തേ॒ന മേ॑ ദീ॒ദിഹീ॑ത്യാ॒ഹ ।  
 സ॒മീ॒ന്ധ ഏ॒വൈ॒ന്നം ॥  
 ആ॒നശേ॑ വ്യാ॒നശ॑ ഇ॒തി ത്രി॑രു॒ദിങ്ഗ॑യതി ।  
 ത്ര॒യ ഇ॒മേ ലോ॑കാഃ ।  
 ഏ॒ഷോ॒വൈ॒ന്നം ലോ॑കേ॒ഷു പ്ര॑തി॒ഷ്ഠിത॑ -മാ॒ധത്തേ॑ ॥  
 തത്-ത॒മാ ന॑ കാ॒ർയം ॥  
 വീ॒ങ്ഗി॒തമ॑ പ്ര॒തി॒ഷ്ഠിത॑-മാ॒ധീത॑ ।  
 ഉ॒ദ്യുതൈ॑-വാ॒ധായാ॑-ഭി॒മന്ത്രി॑യഃ ।  
 അ॒വീ॒ങ്ഗി॒ത-മേ॒വൈ॒ന്നം പ്ര॑തി॒ഷ്ഠിത॑-മാ॒ധത്തേ॑ ( ) ॥  
 വി॒രാട് ച॑ സ്വ॒രാട് ച॑ യാ॒സ്മേ അ॒ഗ്നേ ശി॒വാ॒സ്മനു॒വ  
 സ്താ॒ഭി॒സ്താ॒ധ॒ ഇത്യാ॑ഹ ।  
 ഏ॒താ വാ॑ അ॒ഗ്നേഃ॑ ശി॒വാ॒സ്മനു॒വഃ ।  
 താ॒ഭി॒രേ॒വൈ॒ന്നം സ॑മർദ്ധ॒യതി॑ ॥

യാസേ॑ അ॒ഗേ ഘോ॑രാ॒സുനൂ॒വ സാ॑ഭി॒രമു॑ം ഗ॒ച്ഛേ॑തി  
ബ്രൂ॒യാദൃ॑ം ദി॒ഷ്ടാത്॑ ।

താഭി॑രേ॒വൈനം॑ പരാ॑ഭാവയതി ॥ 64 (15)

(ലോകോ - ടസ്യജ്ഞൈന - മാധത്തേ-ടന്വാഹാർയപചനം -  
ദേവാനാമന്ന-മേനം പ്രതിഷ്ഠിതമാധത്തേ പഞ്ച ച) (A8)

### 1.1.9 അനുവാകം 9 - ബ്രഹ്മൗദനം

#### TB 1.1.9.1

ശമീ॑ഗർഭാ॒ദഗ്നി॑ം മ॒ന്നതി॑ ।

ഏ॒ഷാ വാ॑ അ॒ഗേർ-യ॒ജ്ഞി॑യാ ത॒നുഃ ।

താമേ॒വാസ്മൈ॑ ജനയതി ॥ അ॒ഭി॑തിഃ പൃ॒ത്രകാ॑മാ ।

സാദ്ധ്യേ॑ഭ്യോ ദേ॒വേഭ്യോ॑ ബ്രഹ്മൗ॒ദന-മ॑പചത് ।

തസ്യാ॑ ഉ॒ച്ഛേ॒ഷണ-മ॑ദദുഃ । തത് പ്രാ॒ശ്ഞാ॑ത് ।

സാ രേ॒തോഽധ॑ത്ത ।

തസ്മൈ॑ ധാ॒താ ചാ॑ർയമാ ചാ॒ജായേ॑താം ।

സാഭി॑തീയ-മപചത് । 65 (10)

#### TB 1.1.9.2

തസ്യാ॑ ഉ॒ച്ഛേ॒ഷണ-മ॑ദദുഃ । തത് പ്രാ॒ശ്ഞാ॑ത് ।

സാ രേ॒തോഽധ॑ത്ത । തസ്മൈ॑ മി॒ത്രശ്ച॑ വരു॒ശ്ചാജായേ॑താം ।

സാ തൃ॒തീയ-മ॑പചത് । തസ്യാ॑ ഉ॒ച്ഛേ॒ഷണ-മ॑ദദുഃ ।

തത് പ്രാശ്ഞാത് । സാ രേതോഽധത്ത ।

തസ്യാ അഷ്ടശ്ച ദഗശ്ചാജായേതാം ।

സാ ചതുർത്ഥ-മപചത് । **66 (10)**

### **TB 1.1.9.3**

തസ്യാ ഉച്ഛേഷണ-മദദുഃ । തത് പ്രാശ്ഞാത് ।

സാ രേതോഽധത്ത ।

തസ്യാ ഇന്ദ്രശ്ച വിവസ്വാഽശ്ചാ-ജായേതാം ।

ബ്രഹ്മാദനം പചതി । രേത ഏവ തദ്-ദധാതി ॥

പ്രാശ്ഞന്തി ബ്രാഹ്മണാ ഓദനം ॥ യദാജ്യ-മുച്ഛിഷ്യതേ ।

തേന സമീധോഽഭ്യജ്യാദധാതി ।

ഉച്ഛേഷണാദാ അദിതീ രേതോഽധത്ത । **67 (10)**

### **TB 1.1.9.4**

ഉച്ഛേഷണാദേവ തദ്-രേതോ ധത്തേ ॥ അസ്ഥി വാ ഏതത് ।

യഥ്-സമീധഃ । ഏതദ്-രേതഃ । യദാജ്യം ।

യദാജ്യേന സമീധോഽഭ്യജ്യാദധാതി ।

അസ്ഥ്യേവ തദ്-രേതസി ദധാതി ॥

തിസ്ര ആദധാതി മിമൂനത്വായ ॥ ഇയതീർ ദവന്തി ।

പ്രജാപതിനാ യജ്ഞമുഖേന സംമിതാഃ । **68 (10)**

**TB 1.1.9.5**

ഇ॒യതീ॑ർ ഭ॒വന്തി॑ । യ॒ജ്ഞ॑പ॒രുഷാ॑ സം॒മിതാഃ॑ ।  
ഇ॒യതീ॑ർ ഭ॒വന്തി॑ । ഏ॒താവ॑ദ്വൈ പു॒രുഷേ॑ വീ॒ർയം॑ ।  
വീ॒ർയം॑ സം॒മിതാഃ॑ ॥ ആർ॒ദ്രാ ഭ॒വന്തി॑ ।  
ആർ॒ദ്രമീ॑വ ഹി രേ॒തഃ സി॑ച്യതേ ॥  
ചി॒ത്രിയ॑സ്യാശ്ചാ॒ത്മസ്യാ॑ദധാതി । ചി॒ത്രമേ॑വ ഭ॒വതി॑ ॥  
ഘൃ॒തവ॑തീഭി-രാദധാതി । **69 (10)**

**TB 1.1.9.6**

ഏ॒തദാ॑ അ॒ഗ്നേഃ॑ പ്രി॒യം ധാ॑മ । യദ്-ഘൃ॒തം ।  
പ്രി॒യേണൈ॑വൈനം ധാ॒മ്നാ സ॑മർദ്ധയതി । അ॒ഥോ തേ॑ജ॒സാ ॥  
ഗായ॑ത്രീഭിർ-ബ്രാഹ്മണ॑സ്യാദധാത് ।  
ഗായ॑ത്രച॒ന്ദോ വൈ॑ ബ്രാഹ്മ॑ണഃ ।  
സ്വ॒സ്യ ച॑ന്ദ॒സഃ പ്ര॑ത്യയനസ്ത്വായ ।  
ത്രി॒ഷ്ടുഗ്ഭി॑-രാജ॒ന്യസ്യ॑ । ത്രി॒ഷ്ടുപ് ച॑ന്ദോ വൈ രാജ॒ന്യഃ ।  
സ്വ॒സ്യ ച॑ന്ദ॒സഃ പ്ര॑ത്യയനസ്ത്വായ । **70 (10)**

**TB 1.1.9.7**

ജഗ॑തീഭിർ-വൈശ്യ॑സ്യ । ജഗ॑തീ ച॒ന്ദോ വൈ॑ വൈശ്യഃ ।  
സ്വ॒സ്യ ച॑ന്ദ॒സഃ പ്ര॑ത്യയനസ്ത്വായ ॥  
തച്ഛ॑ സം॒വത്സ॑രം ഗോ॒പായേ॑ത് ।



സംവത്സരഃ ഹി രേതോ ഹിതം വർദ്ധതേ ॥  
 യദ്-യേനഃ സംവത്സരേ നോപനമേത് ॥  
 സമീധഃ പുനരാദദ്ധ്യാത് ॥  
 രേതഃ ഏവ തദ്ധിതം വർദ്ധമാനമേതി ॥ ന മാപ്സ-മശ്നീയാത് ॥  
 ന സ്ത്രീയമുപേയാത് ॥ 71 (10)

#### **TB 1.1.9.8**

യൻ മാപ്സ-മശ്നീയാത് ॥ യഥ്-സ്ത്രീയ-മുപേയാത് ॥  
 നിർവീര്യഃ സ്യാത് ॥ നൈനമഗ്നി-രൂപനമേത് ॥  
 ശ്വ ആധാസ്യമാനോ ബ്രഹ്മൗദനം പചതി ॥  
 ആദിത്യാ വാ ഇത ഉത്തമാഃ സുവർഗം ലോകമായൻ ॥  
 തേ വാ ഇതോ യന്തം പ്രതിനുദന്തേ ॥  
 ഏതേ ഖലു വാവാദിത്യാഃ ॥ യദ്-ബ്രാഹ്മണാഃ ॥  
 തൈരേവ സംത്യാം ഗച്ഛതി ॥ 72 (10)

#### **TB 1.1.9.9**

നൈനം പ്രതിനുദന്തേ ॥ ബ്രഹ്മവാദിനോ വദന്തി ॥ ക്വാ സഃ ॥  
 അഗ്നിഃ കാർയഃ ॥ യോഽസ്മൈ പ്രജാം പശൂൻ പ്രജനയതീതി ॥  
 ശഖൈസ്താപ് രാത്രിമഗ്നി-മിന്ധീത ॥  
 തസ്മിൻ-നുപവ്യുഷമരണീ നിഷ്പേത് ॥

യഥാ॑ഷ്ടാ॒യ വാ॒ശി॒താ ന്യാ॒വിചാ॒യതി॑ । താ॒ദൃഗേ॒വ തത് ॥  
അപോ॒ദ്യുഹ്യ॑ ഭസ്മാ॒ഗ്നിം മ॒ന്മതി॑ । **73 (10)**

**TB 1.1.9.10**

സൈ॒വ സാ॒ഗ്നേഃ॑ സ॒ന്തതിഃ॑ ॥ തം മ॒മി॒താ പ്രാ॒ഞ്ച॒മുദ്ധ॑രതി ।  
സം॒വത്സ॑രമേ॒വ തദ്-രേ॒തോ ഹി॒തം പ്ര॒ജന॑യതി ॥  
അ॒നാഹി॑ത-സ്തസ്മാ॒ഗ്നി-രി॒ത്യാഹുഃ॑ ।  
യഃ സ॒മിധോ॑ ട॒നാധാ॑യാഗ്നി-മാ॒ധത്ത॑ ഇതി ।  
താഃ സം॒വത്സ॑രേ പു॒രസ്താ॑-ദാദ॒ദ്ധ്യാത് ।  
സം॒വത്സ॑രാദേ॒വൈന-മ॒വരു॑ദ്ധ്യാ-ധ॒ത്തേ ॥  
യദി॑ സം॒വത്സ॑രേ ട॒നാദ॒ദ്ധ്യാത് ।  
ദാദ॒ദ്ധ്യാം പു॒രസ്താ॑-ദാദ॒ദ്ധ്യാത് ॥  
സം॒വത്സ॑ര പ്ര॒തിമാ॑ വൈ ദാദ॒ദ്ധ രാ॒ത്രയഃ॑ ( ) ।  
സം॒വത്സ॑രമേ॒വാസ്മാ॑ഹി॒താ ഭ॒വന്തി ॥  
യദി॑ ദാദ॒ദ്ധ്യാം നാദ॒ദ്ധ്യാത് ।  
ത്ര്യഹേ॑ പു॒രസ്താ॑ദാദ॒ദ്ധ്യാത് ।  
ആ॒ഹി॒താ ഏ॒വാസ്മാ॑ ഭ॒വന്തി ॥ **74 (14)**

(ദി॒തീയ॑മ॒പച॑ - ച॒തുർത്ഥ॑മ॒പച॑ - ദി॒തീ॑ രേ॒തോഽധ॑ത്ത -  
 സം॒മി॒താ - ഫു॒തവ॑തീ॒ഭിരാ॑ഭധാതി - രാ॒ജന്യഃ॑ സ്വ॒സ്യ  
 ച॒ന്ദ॒സഃ പ്ര॑ത്യയ॒ന്നസ്താ॑ - യേ॒യാദ് - ഗു॒പ്തീ - മ॒ന്മതി॑ -  
 രാ॒ത്രേയ॑ ശ്ച॒ത്വാരി॑ ച) (A9)

#### 1.1.10 അനുവാകം 10 - പഞ്ചാഗ്നാധാനം

##### **TB 1.1.10.1**

പ്ര॒ജാപ॑തിഃ പ്ര॒ജാ അ॑സൃ॒ജത॑ । സ രി॒രിചാ॑നോഽമ॒ന്യത॑ ।  
 സ തപോ॑ഽതപൃ॒ത । സ ആ॒ത്മൻ വീ॑ര്യ-മ॒പശൃ॑ത് ।  
 തദ॑വർദ്ധ॒ത । തദ॑സ്താമ്-സഹ॑സോർദ്ധ-മ॒സൃജ്യ॑ത ।  
 സാ വി॒രാഡ്ഭ॑വത് । താം ദേ॒വാസു॑രാ വ്യഗൃ॒ഹ്ണത॑ ।  
 സോഽബ്ര॑വീത് പ്ര॒ജാപ॑തിഃ । മമ॒ വാ ഏ॒ഷാ । 75 (10)

##### **TB 1.1.10.2**

ദോ॒ഹാ ഏ॒വ യു॒ഷ്ണാക॑മിതി ॥ സാ തതഃ॑ പ്രാചൃ॒ദക്രാമ॑ത് ।  
 തത് പ്ര॒ജാപ॑തിഃ പര്യഗൃ॒ഹ്ണാത് ।  
 അ॒മർവ॑ പി॒തും മേ॑ ഗോപാ॒യേതി॑ । സാ ദി॒തീയ॑-മുദക്രാമ॑ത് ।  
 തത് പ്ര॒ജാപ॑തിഃ പര്യഗൃ॒ഹ്ണാത് ।  
 ന॒ര്യ പ്ര॒ജാം മേ॑ ഗോപാ॒യേതി॑ । സാ തൃ॒തീയ॑-മുദക്രാമ॑ത് ।  
 തത് പ്ര॒ജാപ॑തിഃ പര്യഗൃ॒ഹ്ണാത് ।  
 ശൗ॒സ്യ പ॒ശുൻ മേ॑ ഗോപാ॒യേതി॑ । 76 (10)

### **TB 1.1.10.3**

സാ ചതുർത്ഥ-മുദക്രാമത് । തത് പ്രജാപതിഃ  
 പര്യഗൃഹ്ണാത് । സപ്രഥ സഭാം മേ ഗോപായേതി ।  
 സാ പഞ്ചമ-മുദക്രാമത് । തത് പ്രജാപതിഃ പര്യഗൃഹ്ണാത് ।  
 അഹേ ബുദ്ധ്യായ മന്ത്രം മേ ഗോപായേതി ।  
 അഗ്നീൻ. വാവ സാ താൻ വ്യക്രമത ।  
 താൻ പ്രജാപതിഃ പര്യഗൃഹ്ണാത് । അഥോ പക്തിമേവ ॥  
 പക്തിർവാ ഏഷാ ബ്രാഹ്മണേ പ്രവിഷ്ടാ । **77 (10)**

### **TB 1.1.10.4**

താമാത്മനോഽധി നിർമിമീതേ । യദഗ്നി-രാധീയതേ ।  
 തസ്മാ-ദേതാവന്തോ-ഽഗ്നയ ആധീയന്തേ ।  
 പാക്തം വാ ഇദച്ഛ സർവം ।  
 പാക്തേനൈവ പാക്തം സ്പൃണോതി ॥  
 അഥർവ പിതും മേ ഗോപായേത്യാഹ ।  
 അന്നമേവൈ തേന സ്പൃണോതി ।  
 നര്യ പ്രജാം മേ ഗോപായേത്യാഹ ।  
 പ്രജാമേവൈതേന സ്പൃണോതി ।  
 ശഘസ്യ പശൂൻ മേ ഗോപായേത്യാഹ । **78 (10)**

### **TB 1.1.10.5**

പശുനേവൈതേന സ്സുണോതി ।

സപ്രഥ സഭാം മേ ഗോപായേത്യാഹ ।

സഭാമേവൈതേനൈന്ദ്രിയം സ്സുണോതി ।

അഹേ ബുദ്ധ്യായ മന്ത്രം മേ ഗോപായേത്യാഹ ।

മന്ത്രമേവൈ തേന ശ്രിയം സ്സുണോതി ॥

യദന്യാഹാര്യ-പചനേടന്യാഹാര്യം പചന്തി ।

തേന സോഽസ്യാഭീഷ്ടഃ പ്രീതഃ ।

യദ്-ഗാർഹപത്യ ആജ്യമധിശ്രയന്തി സംപത്നീർയാജയന്തി ।

തേന സോഽസ്യാഭീഷ്ടഃ പ്രീതഃ ।

യദാഹവനീയേ ജുഹ്വതി । 79 (10)

### **TB 1.1.10.6**

തേന സോഽസ്യാഭീഷ്ടഃ പ്രീതഃ । യഥ്സഭായാം വിജയന്തേ ।

തേന സോഽസ്യാഭീഷ്ടഃ പ്രീതഃ । യദാവസഥേടന്നം ഹർന്തി ।

തേന സോഽസ്യാഭീഷ്ടഃ പ്രീതഃ ।

തഥാഽസ്യ സർവേ പ്രീതാ അഭീഷ്ടാ ആധീയന്തേ ॥

പ്രവസഥ-മേഷ്യന്നേവ-മുപതിഷ്ഠ-തൈകമേകം ।

യഥാ ബ്രാഹ്മണായ ഗൃഹേവാസിനേ പരിഭായ ഗൃഹാനേതി ।

താദൃഗേവ തത് || പുനരാഗ-തോപതിഷ്ഠതേ ( ) ।  
സാ ദാഗേയമേവൈഷാം തത് ।  
സാ തത് ഊർദ്ധ്വാഽഽരോഹത് । സാ രോഹിണ്യദിവത് ।  
തദ്-രോഹിണ്യേ രോഹിണിത്വം ।  
രോഹിണ്യാ-മഗ്നി-മാദധീത ।  
സ്വ ഏവൈനം യോനൗ പ്രതിഷ്ഠിത-മാധത്തേ ।  
ഋദ്ധോത്യേനേന || 80 (17)

(ഏഷാ - പശുന്തേ ഗോപായേതി - പ്രവിഷ്ടാ - പശുന്തേ  
ഗോപായേത്യാഹ - ജുഹ്വതി - തിഷ്ഠതേ സ്തപ്ത ച) (A10)

**Prapaataka Korvai with starting Words of 1 to 10 Anuvaakams :-**

(ബ്രഹ്മ സംധത്തം - കൃത്തികാ - സൂദ്ധന്തി - ദാദശസു -  
പ്രജാപതിർ വാചോ - ദേവാസുരാസ്തദഗ്നിർനോദ് - ഘർമ്മഃ  
ശിർ - ഇമേ വൈ - ശമീഗർഭാത് - പ്രജാപതിഃ  
സ രിരിചാനഃ സതപഃ സ ആത്മൻ വീര്യം ദശ)

**Korvai with starting Words of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :-**

(ബ്രഹ്മ സംധത്തം - തൗ ദിവ്യാ - വഥോ ശാന്തായ -  
പ്രാച്യേഷാം - യദുപർയുപരി - യഥ് സദൃഃ -  
സോഽശോ വാരോ ഭൂത്വാ - ജഗതീദി രശീതിഃ )

**First and Last Word of First Prapaatakam :-**

(ബ്രഹ്മ സംധത്ത - മൃദ്ധ്നോത്യേനേന)

**Details of Dasini & Vaakyams for Ashtakam 1, Prapaatakam 1 (TB 1.1)**

	Dasini	Vaakyams
Anuvakam 1	5	52
Anuvakam 2	8	86
Anuvakam 3	12	123
Anuvakam 4	9	89
Anuvakam 5	10	101
Anuvakam 6	11	111
Anuvakam 7	3	33
Anuvakam 8	6	65
Anuvakam 9	10	104
Anuvakam 10	6	67
Total →	80	831

॥ ഹരിഃ ഓം ॥

॥ കൃഷ്ണ യജുർവേദീയ തൈത്തിരീയ ബ്രാഹ്മണം

പ്രഥമാഷ്ടകേ പ്രഥമഃ പ്രപാഠകഃ സമാപ്തഃ ॥

=====

ഓം നമഃ പരമാത്മനേ, ശ്രീ മഹാഗണപതയേ നമഃ,  
ശ്രീ ഗുരുഭ്യോ നമഃ । ഹരിഃ ഓം ॥

## 1.2 പ്രഥമാഷ്ടകേ ദിതീയപ്രപാഠകഃ - ഗവായനബ്രാഹ്മണം

### 1.2.1 അനുവാകം 1 - ആധാനമന്ത്രാഃ പൂർവപ്രപാഠകശേഷഭൂതാഃ

#### TB 1.2.1.1

ഉദ്ധന്യമാന-മസ്യാ അമേദ്ധ്യം ।  
അപ പാപ്മാനം യജമാനസ്യ ഹന്തു ।  
ശിവാ നഃ സന്തു പ്രദിശശ്ചതസ്രഃ ।  
ശം നോ മാതാ പൃഥിവീ തോകസാതാ ॥  
ശം നോ ദേവീരദിഷ്ടയേ । ആപോ ദവന്തു പീതയേ ॥  
ശം യോരദി സ്രവന്തു നഃ ॥ വൈശ്വാനരസ്യ രൂപം ।  
പൃഥിവ്യാം പരിസ്രസാ । സ്യോന-മാവിശന്തു നഃ ॥ 1 (10)

#### TB 1.2.1.2

യദിദം ദിവോ യദദഃ പൃഥിവ്യാഃ ।  
സംജജ്ഞാനേ രോദസീ സംബഭൂവതുഃ ।  
ഊഷാൻ കൃഷ്ണമവതു കൃഷ്ണമുഷാഃ ।  
ഇഹോദയോർ യജ്ഞിയ-മാഗമിഷ്ടാഃ ॥  
ഊതീഃ കുർവാണോ യത് പൃഥിവീമചരഃ ।  
ഗുഹാകാര-മാഖുരൂപം പ്രതീത്യ ।



തത് തേ നൃ॒ക്തമി॒ഹ സം॒ഭര॑ന്തഃ ।  
 ശ॒തം ജീ॑വേമ ശ॒രദഃ॒ സ॒വീ॑രാഃ ॥  
 ഊ॒ർജം॑ പൃ॒ഥി॒വ്യാ ര॒സ-മാ॑ഭര॑ന്തഃ ।  
 ശ॒തം ജീ॑വേമ ശ॒രദഃ॒ പു॒രു॒ഷീഃ । 2 (10)

### **TB 1.2.1.3**

വ॒ശ്രീ॒ഭി-ര॒നു॒വി॒ത്തം ഗു॒ഹാ॑സു ।  
 ശ്രോ॒ത്രം ത ഉ॒ർവൃ॑ബ॒ധിരാ॑ ഭ॒വാമഃ॑ ॥  
 പ്ര॒ജാപ॑തി സൃ॒ഷ്ടാ॒നാം പ്ര॒ജാ॑നാം ।  
 ക്ഷു॒ധോപ॑ഹ॒ന്തേ സു॒വി॒തം നോ॑ അ॒സ്തു ।  
 ഉ॒പ॒പ്ര॒ഭി॒ന്നമി॒ഷ-മൂ॒ർജം॑ പ്ര॒ജാ॑ഭ്യഃ ।  
 സു॒ഭം ഗൃ॒ഹേ॒ഭ്യോ ര॒സമാ॑ഭരാമി ॥  
 യ॒സ്യ രൂ॒പം ബി॒ഭ്രദി॑മാ-മ॒വി॒ന്ദത് ।  
 ഗു॒ഹാ പ്ര॒വി॒ഷ്ടാꣳ സ॒രി॒ര॒സ്യ മ॒ദ്ധ്യേ॑ ॥  
 ത॒സ്യേ॒ഭം ഹി॑ഹ॒ത-മാ॑ഭര॑ന്തഃ ।  
 അ॒ഹംബ॑ട്കാ॒രമ॒സ്യാം ഹി॑ധേമ ॥ 3 (10)

### **TB 1.2.1.4**

യത് പ॒ര്യപ॑ശ്യ॒ഥ് സ॒രി॒ര॒സ്യ മ॒ദ്ധ്യേ॑ ॥  
 ഉ॒ർവീ॑മപ॒ശ്യ-ജ॒ജഗ॑തഃ പ്ര॒തി॒ഷ്ഠാം ।  
 തത് പു॒ഷ്കര॑സ്യായ॒തനാ॑ദ്ധി ജാ॒തം ।

പ॒ർണം പൃ॑മി॒വ്യാഃ പ്ര॑മ॒നച് ഹ॑രാമി ॥  
 യാദി॑രദ്യച്ഛ॒ജ്ജഗ॑തഃ പ്രതി॒ഷ്ഠാം ।  
 ഉ॒ർവീ॑മി॒മാം വി॑ശ്വജന॒സ്യ ഭ॑ർത്രിം ।  
 താ നഃ ശി॑വാഃ ശർക॒രാഃ സ॑ന്തു സർവാഃ ॥  
 അ॒ഗ്നേ രേ॑തശ്ച॒ന്ദ്രച് ഹി॑രണ്യം ।  
 അ॒ഭ്യഃ സം॑ഭൃത-മൃ॒തം പ്ര॑ജാ॒സു ।  
 തഥ് സം॑ഭർന്നു॒ത്തര॑തോ നി॒ധായ ॥ 4 (10)

#### **TB 1.2.1.5**

അ॒തി പ്ര॑യ॒ച്ഛം ദു॑രി॒തിം ത॑രേയം ॥  
 അ॒ശ്വോ രൂ॒പം കൃ॒താ യ॑ദശ്വ॒ത്ഥേ ഽതി॑ഷ്ഠഃ ।  
 സം॑വ॒ഥ്സരം॑ ദേ॒വേഭ്യോ॑ നി॒ലായ ॥  
 ത॒ത്തേ നൃ॑കതമി॒ഹ സം॑ഭർ॒ന്തഃ ।  
 ശ॒തം ജീ॑വേമ ശ॒രദഃ॑ സ॒വീരാഃ॑ ॥  
 ഊ॒ർജഃ പൃ॑മി॒വ്യാ അ॑ദ്ധ്യു॒ത്ഥിതോ॑ഽസി ।  
 വ॒നസ്സ॑തേ ശ॒തവ॑ല്യ॒ശോ വി॑രോഹ ।  
 ത്വയാ॑ വ॒യമി॑ഷമൂർജം മ॒ദന്തഃ॑ ।  
 രാ॒യസ്മോ॑ഷേണ സമി॒ഷാ മ॑ദേമ ॥  
 ഗാ॒യത്രി॒യാ ഹ്രി॒യമാ॑ണ॒സ്യ യ॑ത്തേ ॥ 5 (10)

### **TB 1.2.1.6**

പ॒ർണമ॑പ॒തത് തൃ॒തീയ॑സ്യേ॒ദി॒വോ॒ധി॑ ।  
 സോ॒ധം പ॒ർണഃ॑ സോ॒മപ॑ർണാ॒ദ്ധി ജാ॒തഃ॑ ।  
 തതോ॑ ഹ॒രാമി॑ സോ॒മപീ॑മ॒സ്യാവ॑-രു॒ദ്ധ്യേ॑ ।  
 ദേ॒വാനാ॑ം ബ്ര॒ഹ്മവാ॑ദം വ॒ദതാം॑ യത് ।  
 ഉ॒പാശൃ॑ണോഃ സു॒ശ്രവാ॑ വൈ ശ്രു॒തോ॒സി॑ ।  
 തതോ॑ മാ॒മാവി॑ശതു ബ്ര॒ഹ്മവ॑ർച॒സം ।  
 തഥ് സ॒ന്ദരഃ॑ സ്തദ॒വരു॑ന്ധീ॒യ സാ॒ക്ഷാത്॑ ॥  
 യയാ॑ തേ സൃ॒ഷ്ട്യ॒സ്യാഗ്നേഃ॑ । ഹേ॒തിമ॑ശമ॒യത് പ്ര॒ജാപ॑തിഃ ।  
 താമി॑മാമ പ്ര॒ദാഹാ॑യ । 6 (10)

### **TB 1.2.1.7**

ശ॒മീച് ശാ॑ന്തേ॒ഹരാ॑മൃ॒ഹം ॥ യ॒ത്തേ സൃ॒ഷ്ട്യ॒സ്യ യ॒തഃ॑ ।  
 വി॒കൗതം॑ ഭാ ആ॒ർഹ॑ജ്ജാ॒തവേ॑ദഃ । തയാ॑ ഭാ॒സാ സം॑മി॒തഃ॑ ।  
 ഉ॒രും നോ॑ ലോ॒കമ॑നു പ്ര॒ദാഹി॑ ॥  
 യ॒ത്തേ താ॒ന്തസ്യ॑ ഹൃ॒ദയ॑മാ॒ച്ഛിന്ദ॑ൻ ജാ॒തവേ॑ദഃ ।  
 മ॒രുതോ॑ഭി॒സ്തമ॑യി॒ത്വാ ।  
 ഏ॒തത്തേ॑ തദ॒ശനേ॑ സം॒ദരാ॑മി ।  
 സാ॒ത്മാ അ॒ഗ്നേ സ॒ഹൃദ॑യോ ഭവേ॒ഹ ॥  
 ചി॒ത്രിയാ॑ദ॒ശ്വത്ഥാ॑ഥ് സം॒ഭൃതാ॑ ബൃ॒ഹത്യഃ॑ । 7 (10)

### **TB 1.2.1.8**

ശരീരമഭി സൗ സ്കൃതാഃ സ്ഥ ।  
 പ്രജാപതിനാ യജ്ഞമുഖേന സംമിതാഃ ।  
 തിസ്രസ് ത്രിവൃദ്ഭിർ മിഥുനാഃ പ്രജാതൈ ॥  
 അശ്വത്ഥാ-ദ്ധവ്യവാഹാ-ദ്ധി ജാതാം ।  
 അഗ്നേ സുനും യജ്ഞിയാപ്തം സംഭരാമി ।  
 ശാന്തയോനിപ്തം ശമീഗർഭം । അഗ്നയേ പ്രജനയിതവേ ॥  
 യോ അശ്വത്ഥഃ ശമീഗർഭഃ ।  
 ആരുരോഹ ത്വേ സചാ । തം തേ ഹരാമി ബ്രഹ്മണാ । 8 (10)

### **TB 1.2.1.9**

യജ്ഞിയൈഃ കേതുഭിഃ സഹ ॥  
 യം ത്വാ സമഭരൻ-ജാതവേദഃ ।  
 യഥാ ശരീരം ഭൂതേഷു നൃകതം ।  
 സ സംഭൃതഃ സീദ ശിവഃ പ്രജാഭ്യഃ ।  
 ഉരും നോ ലോകമനുനേഷി വിദവാൻ ॥  
 പ്ര വേധസേ കവയേ മേദ്ധ്യായ ।  
 വചോ വന്ദാരു വൃഷഭായ വൃഷ്ണേ ॥  
 യതോ ദയമഭയം തന്നോ അസ്മു ।

അവ॑ ദേ॒വാൻ. യ॒ജേ॒ ഹേ॒ഡ്യാൻ॑ ॥

സ॒മി॒യാ॒ഗ്നി॒ം ദു॒വ॒സ്യ॑ത । 9 (10)

### **TB 1.2.1.10**

ഘൃ॒തൈ॑ർ ബോ॒ധയ॑താതി॒മിം ।

ആ॒ഗ്നിൻ. ഹ॒വ്യാ ജു॑ഹോത॒ന ॥ ഉ॒പ॒ ത്വാ॒ഗ്നേ ഹ॒വിഷ്ഠ॑തിഃ ।

ഘൃ॒താചീ॑ര്യ॒ന്തു ഹ॑ർയത । ജു॒ഷസ് സ॒മി॒ധോ മ॑മ ॥

തം ത്വാ॑ സ॒മിദ്ദി॑രങ്ഗി॒രഃ । ഘൃ॒തേ॑ൻ വർദ്ധ॒യാമ॑സി ।

ബൃ॒ഹച്ഛോ॑ചാ യവിഷ്യ॑ ॥ സ॒മി॒ദ്ധ്യമാ॑നഃ പ്ര॒ഥ॒മോ നു॑ ധർമഃ ।

സ॒മ॒ക്തു॑ദി॒രജൃ॑തേ വി॒ശ്വാ॒വാ॒രഃ । 10 (10)

### **TB 1.2.1.11**

ശോ॒ചി॒ഷ്ഠേ॒ശോ ഘൃ॑തനിർണിക്-പാ॒വ॒കഃ ।

സു॒യ॒ജ്ഞോ॑ അ॒ഗ്നിർ യ॒ജമാ॑യ ദേ॒വാൻ ॥

ഘൃ॒തപ്ര॑തീകോ ഘൃ॒തയോ॑നി॒രഗ്നിഃ॑ ।

ഘൃ॒തൈഃ സ॒മി॒ദ്ധോ ഘൃ॑തമ॒സ്യാ॒ന്നം ।

ഘൃ॒തപ്രു॑ഷസ്താ സ॒രിതോ॑ വഹ॒ന്തി ।

ഘൃ॒തം പി॒ബൻമ് സു॒യ॒ജാ യ॑ക്ഷി ദേ॒വാൻ ॥

ആ॒യു॒ർദാ അ॒ഗ്നേ ഹ॒വിഷോ॑ ജു॒ഷാ॒ണഃ ।

ഘൃ॒ത പ്ര॑തീകോ ഘൃ॒തയോ॑നി॒രേ॒ധി ।

ഏ॒തം പി॒താ മ॒ധു ചാ॒രു ഗ॒വ്യം ।

പി॒തേവ॑ പു॒ത്രമ॑ഭി॒ രക്ഷ॑താദി॒മം ॥ 11 (10)

**TB 1.2.1.12**

താമ॑ഗ്നേ സ॒മിധാ॑നം ഋ॒വിഷു॑ ।

ദേ॒വാ ദു॒തം ച॑ക്രി॒രേ ഹ॒വ്യവാ॑ഹം ।

ഉ॒രുജ്ര॑യ॒സം ഏ॒തയോ॑നി-മാഹു॒തം ।

തോ॒ഷം ച॑ക്ഷു॒ർദധി॑രേ ചോ॒ദയ॑ന്വാതി ॥

താമ॑ഗ്നേ പ്ര॒ദിവ॑ ആഹു॒തം ഏ॒തേന॑ ।

സു॒മായ॑വഃ സു॒ഷമി॑ധാ സ॒മീധി॑രേ ।

സ വാ॑വ്യ॒ധാന॑ ഓ॒ഷധീ॑ഭി॒രുക॑ഷിതഃ ।

ഉ॒രുജ്ര॑യാഽ॒സി പാ॑ർത്ഥി॒വാ വി॑തി॒ഷ്ടസേ॑ ॥

ഏ॒ത പ്ര॑തീ॒കം ഋ॒ഗ് ജ॒തസ്യ॑ ധൂ॒ർഷ॑ഭം ।

അ॒ഗ്നിം മി॒ത്രേണ॑ സ॒മിധാ॑ന ജ്ഞാ॒തേ । 12 (10)

**TB 1.2.1.13**

ഇ॒ന്ധാനോ॑ അ॒ക്രോ വി॒ദമേ॑ഷു॒ ദീദ്യ॑ത് ।

ശു॒ക്രവ॑ർണാമു॒ദു നോ॑ യഽ॒സതേ॑ ധി॒യം ॥

പ്ര॒ജാ അ॑ഗ്നേ സ॒ംവാ॑സയ । ആശാ॒ശ്ച പ॒ശുഭിഃ॑ സ॒ഹ ।

രാ॒ഷ്ട്രാണ്യ॑സ്താ ആ॒ധേഹി॑ । യാ॒ന്യാസ॑ൻമ് സ॒വിതുഃ॑ സ॒വേ ॥

മ॒ഹീ വി॒ശ്വപ॑ത്നീ സ॒ദനേ॑ ജ്ഞാ॒തസ്യ॑ ।

അർവാചീ ഏതം ധരുണേ രയിണാം ।  
 അന്തർവതീ ജന്യം ജാതവേദസം ।  
 അദ്ധാരാണാം ജനയഥഃ പുരോഗാം ॥ 13 (10)

#### **TB 1.2.1.14**

ആരോഹതം ദശതച് ശക്വരീർ മമ ।  
 ഋതേനാഗ് ആയുഷാ വർചസാ സഹ ।  
 ജ്യോഗ് ജീവന്ത ഉത്തരാമുത്തരാച് സമാം ।  
 ദർശമഹം പൂർണമാസം യജ്ഞം യഥാ യജ്ഞേ ॥  
 ഋതീയവതീ സ്ഥോ അഗ്നിരേതസൗ ।  
 ഗർഭം ദധാമാം തേ വാമഹം ദദേ ।  
 തഥ് സത്യം യദ് വീരം ബിഭൃഥഃ ।  
 വീരം ജനയിഷ്യഥഃ ।  
 തേ മത് പ്രാതഃ പ്രജനിഷ്യേഥേ ।  
 തേ മാ പ്രജാതേ പ്രജനയിഷ്യഥഃ ॥ 14 (10)

#### **TB 1.2.1.15**

പ്രജയാ പശുഭിർ-ബ്രഹ്മവർചസേന സുവർഗേ ലോകേ ॥  
 അന്യുതാഥ്-സത്യമുപൈമി । മാനുഷാ-ദൈവ്യ-മുപൈമി ।  
 ദൈവീം വാചം യച്ഛാമി ॥ ശഖൈരഗ്നിമിന്ധാനഃ ।  
 ഉഭൗ ലോകൗ സന്നേമഹം । ഉഭയോർ-ലോകയോർ. ഋദ്ധാ ।

അതി॑ മൃ॒ത്യും തരാ॑മൃ॒ഹം ॥

ജാ॑തവേദോ ഭു॒വന॑സ്യ രേ॒തഃ ।

ഇ॒ഹ സി॑ഞ്ച തപ॒സോ യജ്ജ॑നി॒ഷ്യതേ॑ ॥ 15 (10)

#### **TB 1.2.1.16**

അ॒ഗ്നിമ॑ശ്വ॒ത്മാദധി॑ ഹവൃ॒വാഹം॑ ।

ശ॒മീഗർഭാ॑-ജ॒ജന॑യൻ. യോ മ॒യോ ഭൂഃ॑ ॥

അ॒യം തേ യോ॑നിർ. ഋ॒തിയഃ॑ । യതോ॑ ജാ॒തോ അ॒രോച॑മാഃ ।

തം ജാ॑നന്നഗ്ന ആ॒രോഹ॑ । അ॒മാ നോ വർദ്ധ॑യാ ര॒യിം ॥

അപേ॑ത വീ॒ത വി ച॑ സർപ॒താതഃ॑ ।

യേഽത്ര॑ സ്ഥ പു॒രാണാ॑ യേ ച॒ നൃ॒തനാഃ॑ ।

അ॒ദാദി॑ദം യമോ॑ഽവ॒സാനം॑ പൃ॒ഥിവി॒വ്യാഃ ।

അ॒ക്രന്നി॑മം പി॒തരോ॑ ലോ॒കമ॑സ്മൈ ॥ 16 (10)

#### **TB 1.2.1.17**

അ॒ഗ്നേർ ഭ॒സ്മാസ്യ॑ഗ്നഃ പു॒രീഷ॑മസി ॥

സംജ॑ഞാനമസി കാമ॒ധർണം॑ ।

മയി॑ തേ കാമ॒ധർണം॑ ഭൂ॒യാത് ॥

സം വഃ॑ സൃ॒ജാമി॑ ഹൃദ॒യാനി॑ ।

സച് സൃ॒ഷ്ടം മനോ॑ അ॒സ്തു വഃ॑ ।

സച് സൃ॒ഷ്ടഃ പ്രാ॒ണോ അ॒സ്തു വഃ॑ ॥



സംഘ്യാ വഃ പ്രിയാസ്തുനവഃ । സംപ്രിയാ ഹൃദയാനി വഃ ।  
 ആത്മാ വോ അസ്മു സംപ്രിയഃ ।  
 സംപ്രിയാ-സ്തുനവോ മമ ॥ 17 (10)

### **TB 1.2.1.18**

കല്പേതാം ദ്യാവാപൃഥിവീ । കല്പന്താമാപ ഓഷധീഃ ।  
 കല്പന്താമഗന്യഃ പൃഥക് । മമ ജൈഷ്ഠ്യായ സപ്രതാഃ ॥  
 യേഗന്യഃ സമനസഃ । അന്തരാ ദ്യാവാപൃഥിവീ ।  
 വാസന്തികാവൃതു അഭി കല്പമാനാഃ ।  
 ഇന്ദ്രമിവ ദേവാ അഭി സംഘീശന്തു ॥  
 ദിവസ്ത്വാ വീര്യേണ ।  
 പൃഥിവ്യൈ-മഹിമാ । 18 (10)

### **TB 1.2.1.19**

അന്തരിക്ഷസ്യ പോഷേണ । സർവപശു-മാദധേ ॥  
 അജീജനൻ-നമൃതം മർത്യാസഃ ।  
 അസ്രേമാണം തരണിം ഘീഡുജംഭം ।  
 ദശ സ്വസാരോ അഗ്രുവഃ സമീചീഃ ।  
 പുമാംസം ജാതമഭി സപ്രദന്താം ॥  
 പ്രജാപതേസ്ത്വാ പ്രാണേനാഭി പ്രാണിമി ।  
 പുഷ്പഃ പോഷേണ മഹ്യം ॥

ദീ॒ർഘാ॒യുതാ॑യ ശ॒തശാ॑രദായ ।

ശ॒തച് ശ॒രദ്ഭ്യ॑ ആ॒യുഷേ॑ വർച॒സേ । 19 (10)

**TB 1.2.1.20**

ജീ॒വാ॒ന്തൈ പു॒ണ്യാ॑യ ॥ അ॒ഹം താ॑ദ॒സി മ॑ദ॒സി താ॑മേ॒തത് ।

മമാ॒സി യോ॑നി॒സ്തവ॑ യോ॒നിര॑സി ।

മ॒മൈവ॑ സ॒ന്ധഹ॑ ഹ॒വ്യാന്യ॑ഗേ ।

പു॒ത്രഃ പി॒ത്രേ ലോ॑ക॒ക്യ-ജ്ജാ॑തവേദഃ ॥

പ്രാ॒ണേ താ॑ ഽമൃ॒തമാ॑ദധാമി । അ॒ന്നാ॑ദ॒മന്നാ॑ദ്യായ ।

ഗോ॒പ്താ॒രം ഗു॑പ്തേ ॥

സു॒ഗാർഹ॑പ॒ത്യോ വി॒ദഹ॑ന്നരാ॒തീഃ ।

ഉ॒ഷ॒സഃ ശ്രേ॒യ॒സീഃ ശ്രേ॒യ॒സീർ ദധ്വ॑ത് । 20 (10)

**TB 1.2.1.21**

അ॒ഗ്നേ സ॒പതാ॑ച് അ॒പ ബാ॑ധമാ॒നഃ ।

രാ॒യ॒സ്പോഷ॑-മി॒ഷമൂ॑ർജ-മ॒സ്താസു॑ ധേ॒ഹി ॥

ഇ॒മാ ഉ॒ മാമു॑പ॒തിഷ്ഠ॑ന്തു രാ॒യഃ ।

ആ॒ഭിഃ പ്ര॒ജാഭി॑രിഹ സം ॑വ॒സേയ॑ ।

ഇ॒ഹോ ഇ॒ധാ തി॑ഷ്ഠ॒തു വി॒ശ്വരൂ॑പീ ।

മ॒ധ്യേ വ॒സോർ ദീ॑ദിഹി ജാതവേദഃ ॥

ഓ॒ജ॒സേ ബ॒ലായ॑ തോ॒ദ്യച്ഛേ॑ ।

വൃഷ്ണേ ശുഷ്യായായുഷേ വർചസേ ।  
 സപത്തൂരസി വൃത്രതൃഃ ।  
 യസ്മൈ ദേവേഷു മഹിമാ സുവർഗഃ । 21 (10)

#### **TB 1.2.1.22**

യസ്മൈ ആത്മാ പശുഷു പ്രവിഷ്ടഃ ।  
 പുഷ്കിരയാ തേ മനുഷ്യേഷു പപ്രഥേ ।  
 തയാ നോ അഗ്നേ ജുഷമാണ ഏഹി ॥  
 ദിവഃ പൃഥിവ്യാഃ പര്യന്തരിക്ഷാത് ।  
 വാതാത് പശുഭ്യോ അദ്ധ്യോഷധീഭ്യഃ ।  
 യത്രയത്ര ജാതവേദഃ സം ബഭൂഥ ।  
 തതോ നോ അഗ്നേ ജുഷമാണ ഏഹി ॥  
 പ്രാചീമനു പ്രദിശം പ്രേഹി വിദാൻ ।  
 അഗ്നേരഗ്നേ പുരോ അഗ്നിർ-ഭവേഹ ।  
 വിശ്വാ ആശാ ദീദ്യാനോ വി ഭാഹി । 22 (10)

#### **TB 1.2.1.23**

ഊർജം നോ ധേഹി ദിപദേ ചതുഷ്പദേ ॥  
 അന്വഗ്നിരുഷസാ-മഗ്ര-മഖ്യത് ।  
 അന്വഹാനി പ്രഥമോ ജാതവേദാഃ ।  
 അനു സൂര്യസ്യ പുരുത്രാ ച രശ്മീൻ ।

അനു ദ്യാവാപൃഥിവീ ആതതാന ॥  
 വിക്രമസ്വ മഹാഽ അസി । വേദിഷൻ-മാനുഷേഭ്യഃ ।  
 ത്രിഷു ലോകേഷു ജാഗൃഹി ॥  
 യദിദം ദിവോ യദദഃ പൃഥിവ്യാഃ ।  
 സം ഹിദാനേ രോദസീ സം ബഭൂവതുഃ । 23 (10)

**TB 1.2.1.24**

തയോഃ പൃഷ്ഠേ സീദതു ജാതവേദാഃ ।  
 ശംഭുഃ പ്രജാഭ്യ-സ്മനുവേ സ്യോനഃ ॥  
 പ്രാണം ത്വാഽമൃത ആദധാമി । അന്നാദമന്നാദ്യായ ।  
 ഗോപ്താരം ഗുപ്തൈ ॥  
 യത്തേ ശുക്ര ശുക്രം ഹർചഃ ശുക്രാ തനുഃ ।  
 ശുക്രം ജ്യോതി-രജസ്രം ।  
 തേന മേ ദീദിഹി തേന ത്വാഽഽദധേ ।  
 അഗ്നിനാഽഽഗേ ബ്രഹ്മണാ ।  
 ആനശേ വ്യാനശേ സർവമായൂർ വ്യാനശേ ॥ 24 (10)

**TB 1.2.1.25**

നര്യ പ്രജാം മേ ഗോപായ । അമൃതത്വായ ജീവസേ ॥  
 ജാതാം ജനിഷ്യമാണാം ച । അമൃതേ സത്യേ പ്രതിഷ്ഠിതാം ॥  
 അഥർവ പിതും മേ ഗോപായ । രസമന്നമിഹായുഷേ ।

അദ॒ബ്ധായോ-ഽശീ॑തതനോ । അ॒വി॒ഷം നഃ പി॒തും കൃ॑ണു ॥

ശഘ॑സ്യ പ॒ശുൻ മേ ഗോ॑പായ ।

ദി॒പാദോ യേ ച॑തുഷ്പദഃ । 25 (10)

#### **TB 1.2.1.26**

അ॒ഷ്ടാശ॑ഹാശ്ച യ ഇ॒ഹാഗേ॑ ॥ യേ ചൈ॑കശ॒ഹാ ആശു॑ഗാഃ ॥

സ॒പ്രഥ॑ സ॒ഭാം മേ ഗോ॑പായ । യേ ച॑ സ॒ഭാഃ സ॒ഭാസ॑ദഃ ।

താ॒നി॒ന്ദ്രിയാ॑വതഃ കൃ॒രു । സ॒ർവ॒മായു॑-രു॒പാ॑സതാം ॥

അ॒ഹേ॒ബുദ്ധ്യ॑യ മ॒ന്ത്രം മേ ഗോ॑പായ ।

യമൃ॑ഷയ॒സ്ത്രേ॒വിദാ॑ വി॒ദുഃ । ഋ॒ചഃ സാ॑മാ॒നി യജു॑ഃഷി ।

സാ ഹി ശ്രീ॑രമൃ॒താ സ॒താം ॥ 26 (10)

#### **TB 1.2.1.27**

ച॒തുഃ ശി॑ഖ॒ണ്ഡാ യു॒വതിഃ॑ സു॒പേശാഃ॑ ।

ഘൃ॒തപ്ര॑തീ॒കാ ഭു॑വ॒നസ്യ॑ മ॒ദ്ധ്യേ ।

മ॒ർമ്യ॑ജ്യമാ॒നാ മ॒ഹതേ॑ സൗ॒ഭഗായ॑ ।

മ॒ഹ്യം ധൃ॑ക്ഷ്യ യജ॒മാനായ॑ കാ॒മാൻ ॥

ഇ॒ഹൈവ॑ സ॒ന്തത്ര॑ സ॒തോ വോ॑ അ॒ഗ്നയഃ॑ ।

പ്രാ॒ണേന॑ വാ॒ചാ മ॒നസാ॑ ബി॒ഭർമി॑ ।

തി॒രോ മാ॑ സ॒ന്തമായു॑ർമാ പ്ര॒ഹാ॑സീത് ।

ജ്യോതി॑ഷാ വോ വൈ॒ശ്വാ॒നരേ॑-ണോ॒പതി॑ഷ്ഠേ ॥

പഞ്ചധാഽഗ്നീൻ-വ്യക്രാമത് ।

വിരാട് സ്യുഷ്ടാ പ്രജാപതേഃ ( ) ।

ഊർദ്ധ്വാഽഽരോഹദ്-രോഹിണീ ।

യോനിരഗ്നേഃ പ്രതിഷ്ഠിതിഃ ॥ 27 (12)

(വിശന്തു നഃ - പുരുചീർ - വിധേമ - നിധായ - യത് തേ -  
 പ്രഭാഹായ - ബൃഹത്യോ - ബ്രഹ്മണാ - ദുവസ്യത -  
 വിശ്വാവാര-ഇമ-മൃജ്ഞതേ-പുരോഗാം-പ്രജനയിഷ്യഥോ -  
 ജനിഷ്യതേ - സൈ - മമ - മഹിതാ - വർചസേ - ദധ്മ -  
 സുവർഗാ - ഭാഹി - സംബഭൂവതു - രായുർ വ്യാനശേ-  
 ചതുഷ്പദഃ-സതാം-പ്രജാപതേർ ദേവ ച) (A1)

### 1.2.2 അനുവാകം 2 - വിഷ്ണുവന്നാമകം മുഖ്യമഹ,

തദുഭയപാർശ്വവർതീനി - ചതാർയഹാനി ചോച്യന്തേ

#### TB 1.2.2.1

നവൈതാനൃഹാനി ഭവന്തി । നവ വൈ സുവർഗാ ലോകാഃ ।

യദേതാനൃഹാ-നൃപയന്തി ।

നവസ്വേവ തഥ് സുവർഗേഷു ലോകേഷു സത്രിണ്ഃ

പ്രതിതിഷ്ഠന്തോ യന്തി ॥

അഗ്നിഷ്ടോമാഃ പരഃ സാമാനഃ കാർയാ ഇത്യാഹുഃ ।

അഗ്നിഷ്ടോമസംമിതഃ സുവർഗോ ലോക ഇതി ।

ദാദശാ-ഗ്നിഷ്ടോമസ്യ സ്പോത്രാണി ।

ദാദശ മാസാഃ സംവത്സരഃ ॥ തത് തന്ന സൂർക്ഷ്യം ।

ഉക്ഥ്യാ ഏവ സപ്തദശാഃ പരഃ സാമാനഃ കാർയഃ । **28 (10)**

### **TB 1.2.2.2**

പശവോ വാ ഉക്ഥാനി । പശൂനാമവ-രുദ്ധ്യേ ॥

വിശ്വജിദഭിജിതാ-വഗ്നിഷ്ടോമൗ ॥

ഉക്ഥ്യാഃ സപ്തദശാഃ പരഃ സാമാനഃ ।

തേ സൗസൃതാ വിരാജമഭി സംപദ്യന്തേ ।

ദേ ചർചാവതി രിച്യതേ । ഏകയാ ഗൗരതിരിക്തഃ ।

ഏകയാഽയൂരൂനഃ । സുവർഗോ വൈ ലോകോ ജ്യോതിഃ ।

ഊർഗ് വിരാട് । **29 (10)**

### **TB 1.2.2.3**

സുവർഗമേവ തേന ലോകമഭി ജയന്തി ॥

യത് പരച്ഛ് രാമന്തരം । തത് പ്രഥമേഹൻ-കാർയം ।

ബൃഹദ്-ദിതീയേ । വൈരുപം തൃതീയേ ।

വൈരാജം ചതുർത്ഥേ । ശാക്വരം

പഞ്ചമേ । ദൈവതച്ഛ് ഷഷ്ഠേ । തദു പൃഷ്ഠേഭ്യോ നയന്തി ॥

സന്തനയ ഏതേ ഗ്രഹാ ഗൃഹ്യന്തേ । **30 (10)**

#### **TB 1.2.2.4**

അതിഗ്രാഹ്യാഃ പരഃ സാമസു ।  
 ഇമാനേവൈതൈർ ലോകാൻ സംതന്വന്തി ॥  
 മിമൂനാ ഏതേ ഗ്രഹാ ഗൃഹ്യന്തേ ।  
 അതിഗ്രാഹ്യാഃ പരഃ സാമസു ।  
 മിമൂനമേവ തൈർ യജമാനാ അവരുന്ധതേ ॥  
 ബൃഹത് പൃഷ്ഠം ഭവതി । ബൃഹദ് വൈ സുവർഗോ ലോകഃ ।  
 ബൃഹതൈവ സുവർഗം ലോകം യന്തി ॥  
 ത്രയസ്ത്രിശ്ശി നാമ സാമ ।  
 മാദ്ധ്യന്ദിനേ പവമാനേ ഭവതി । **31 (10)**

#### **TB 1.2.2.5**

ത്രയസ്ത്രിശ്ശൈവ ദേവതാഃ । ദേവതാ ഏവാവരുന്ധതേ ॥  
 യേ വാ ഇതഃ പരാഞ്ചച്ഛംഭുസര-മുപ യന്തി ।  
 ന ഹൈനം തേ സ്വസ്തി സമശ്നുവതേ ।  
 അഥ യേമുതോ ധർവാഞ്ചമുപ യന്തി ।  
 തേ ഹൈനം സ്വസ്തി സമശ്നുവതേ ।  
 ഏതദാ അമുതോ ധർവാഞ്ചമുപ യന്തി । യദേവം ।  
 യോ ഹ ഖലു വാവ പ്രജാപതിഃ । സ ഉ വേവേന്ദ്രഃ ( ) ।



തദു ദേവേഭ്യോ നയന്തി || 32 (11) (കാർയാ - വിരാഡ് -  
ഗൃഹ്യന്തേ - പവമാനേ ഭവതീ - ന്ര ഏകം ച) (A2)

### 1.2.3 അനുവാകം 3 - വിഷുവദിനേതിഗ്രാഹ്യവിശേഷാഃ

#### TB 1.2.3.1

സംതതിർവാ ഏതേ ഗ്രഹാഃ | യത് പരഃ സാമാനഃ |  
വിഷുവാൻ-ദിവാകീർത്യം | യഥാ ശാലായൈ പക്ഷസീ |  
ഏവച് സംവത്സരസ്യ പക്ഷസീ | യദേതേന ഗൃഹ്യേരൻ |  
വിഷുചീ സംവത്സരസ്യ പക്ഷസീ വ്യവസ്രച് സേയാതാം |  
ആർതിമാർച്ഛേയുഃ | യദേതേ ഗൃഹ്യന്തേ |  
യഥാ ശാലായൈ പക്ഷസീ മദ്ധ്യമം-വച്ശമഭി  
സമായച്ഛതി | 33 (10)

#### TB 1.2.3.2

ഏവച് സംവത്സരസ്യ പക്ഷസീ ദിവാകീർത്യമഭി  
സംതന്വന്തി |  
നാർതിമാർച്ഛന്തി || ഏകവിച്ശ-മഹർഭവതി |  
ശുക്രാഗ്രാ ഗ്രഹാ ഗൃഹ്യന്തേ |  
പ്രത്യുത്തഞ്ജൈ സയത്നായ ||  
സൗര്യ ഏതദഹഃ പശുരാലഭ്യതേ |

സൗർയോതിഗ്രാഹ്യോ ഗൃഹ്യതേ ।  
 അഹരേവ രൂപേണ സമർദ്ധയന്തി ।  
 അഥോ അഹൻ ഏവൈഷ ബലിർ പ്രിയതേ ॥  
 സപ്ത-തദഹരതി-ഗ്രാഹ്യോ ഗൃഹ്യതേ । 34 (10)

### **TB 1.2.3.3**

സപ്ത വൈ ശീർഷണ്യാഃ പ്രാണാഃ ।  
 അസാവാദിത്യഃ ശിരഃ പ്രജാനാം ।  
 ശീർഷണേവ പ്രജാനാം പ്രാണാൻ ദധാതി ।  
 തസ്മാത്സപ്ത ശീർഷൻ പ്രാണാഃ ॥ ഇന്ദ്രോ വൃത്രം ഹത്വാ ।  
 അസുരാൻ പരാഭാവ്യ । സ ഇമാൽ ലോകാ-നഭ്യജയത് ।  
 തസ്യാസൗ ലോകോന്നഭിജിത ആസീത് ।  
 തം വിശ്വകർമ്മാ ഭൂത്വാഭ്യജയത് ।  
 യദ്-വൈശ്വകർമ്മണോ ഗൃഹ്യതേ ॥ 35 (10)

### **TB 1.2.3.4**

സുവർഗസ്യ ലോകസ്യ-ഭിജിതൈ ॥  
 പ്ര വാ ഏതേസ്മാൽ ലോകാ-ച്യവനേ ।  
 യേ വൈശ്വകർമ്മണം ഗൃഹ്ണതേ ॥  
 ആദിത്യശ്ശോ ഗൃഹ്യതേ । ഇയം വാ അദിതിഃ ।  
 അസ്യാമേവ പ്രതിതിഷ്ഠന്തി ॥ അന്യോന്യോ ഗൃഹ്യതേ ।

വിശ്വാന്യേവാന്യേന കർമാണി കുർവാണാ യന്തി ।  
 അസ്യാമന്യേന പ്രതി തിഷ്ഠന്തി ॥  
 താവാഽപരാർദ്ധാഥ് സംഘ്വത്സരസ്യാ-ന്യോന്യോ  
 ഗൃഹ്യതേ ( ) ॥ താവുഭൗ സഹ മഹാപ്രതേ ഗൃഹ്യതേ ।  
 യജ്ഞസ്യേവാന്തം ഗത്വാ ।  
 ഉഭയോർ ലോകയോഃ പ്രതി തിഷ്ഠന്തി ॥  
 അർക്യമുക്തം ഭവതി । അന്നാദ്യസ്യാ-വരുദ്ധ്യേ ॥ 36 (15)  
 (സമായച്ഛ - തൃതിഗ്രാഹ്യാ ഗൃഹ്യന്തേ - ഗൃഹ്യന്തേ -  
 സംഘ്വത്സരസ്ഥാന്യോന്യോ ഗൃഹ്യതേ പഞ്ച ച ) (A3)

#### 1.2.4 അനുവാകം 4 - തസ്മിന്നേവ ദിനേ ദിവാകീർത്വനാമാനി സാമാനി

##### TB 1.2.4.1

ഏകവിപ്ലവ ഏഷ ഭവതി ।  
 ഏതേന വൈ ദേവാ ഏകവിപ്ലവേന ।  
 ആദിത്യമിത ഉത്തമച്ഛ സുവർഗം ലോക-മാരോഹയന് ।  
 സ വാ ഏഷ ഇത ഏകവിപ്ലവഃ ।  
 തസ്യ ദശാവസ്താദഹാനി । ദശ പരസ്താത് ।  
 സ വാ ഏഷ വിരാജ്യഭയതഃ പ്രതിഷ്ഠിതഃ ।

വി॒രാജി॑ ഹി॒ വാ ഏ॒ഷ ഉ॒ഭയ॑തഃ പ്രതി॑ഷ്ഠിതഃ ।

തസ്മാ॑ദന്തരേ॒മൗ ലോ॒കൗ യ॒ന് ।

സർവ്വേ॑ഷു സു॒വർഗ്ഗേ॑ഷു ലോ॒കേ-ഷാ॑ദി॒തപ॑ന്നേതി ॥ 37 (10)

#### **TB 1.2.4.2**

ദേ॒വാ വാ ആ॑ദിത്യ॒സ്യ സു॒വർഗ്ഗ॑സ്യ ലോ॒ക॒സ്യ ।

പരാ॑ചോ॒തിപാ॑ദാദ॒ബിഭ॑യുഃ ।

തം ച॑ര॒ണോദി॑രദ്യുഃ ഹ॒ന്ധ്യതൈ॑ ॥

ദേ॒വാ വാ ആ॑ദിത്യ॒സ്യ സു॒വർഗ്ഗ॑സ്യ ലോ॒ക॒സ്യ ।

അ॒വാചോ॑വ॒പാദാ॑ദ॒ബിഭ॑യുഃ ।

തം പ॒ഞ്ചഭീ॑ ര॒ശ്മിഭി॑-രു॒ഭവ॑യന് ।

തസ്മാ॑ദേ॒കവി॒ഷ്ഠേ ഹ॒ൻ പ॒ഞ്ച ദി॑വാകീ॒ർത്യാനി॑ ക്രിയ॒ന്തേ ।

ര॒ശ്മയോ॑ വൈ ദി॑വാകീ॒ർത്യാനി॑ ॥ യേ ഗാ॒യ॒ത്രേ ।

തേ ഗാ॒യ॒ത്രീഷു॑ത്തര॒യോഃ പ॒വ॒മാന॑യോഃ । 38 (10)

#### **TB 1.2.4.3**

മ॒ഹാദി॑വാകീ॒ർത്യുഃ ഹോ॑തുഃ പൃ॒ഷ്ഠം ।

വി॒കർ॑ണം ബ്ര॒ഹ്മസാ॑മം । ഭാ॒സോ॑ഗ്നി॒ഷ്ടോമഃ॑ ॥

അ॒ഥൈ॒താനി॑ പരാ॒ണി ।

പ॒രൈർവൈ॑ ദേ॒വാ ആ॑ദിത്യുഃ സു॒വർഗ്ഗം ലോ॒കമ॑പാര॒യന് ।

യദപാരയന് | തത് പരാണാം പരത്വം |

പാരയന്ത്യേനം പരാണി | യ ഏവം വേദ |

അഥൈതാനി സ്പരാണി ( ) |

സ്പരൈർവൈ ദേവാ ആദിത്യം സുവർഗം ലോകമസ്പാരയന് |

യദസ്പാരയന് | തത് സ്പരാണാം സ്പരത്വം |

സ്പാരയന്ത്യേനം സ്പരാണി | യ ഏവം വേദ || 39 (15)

(ഏതി - പവമാനയോഃ - സ്പരാണീ പഞ്ച ച) (A4)

#### 1.2.5 അനുവാകം 5 - പശവഃ വൈഷ്ണവാഭ്യാ നവ

##### TB 1.2.5.1

അപ്രതിഷ്ഠാം വാ ഏതേ ഗച്ഛന്തി |

യേഷാം സംവത്സരേണാപേടം | ഏകാദശിന്യാപൃതേ ||

വൈഷ്ണവം വാമന-മാലഭന്തേ | യജ്ഞോ വൈ വിഷ്ണുഃ |

യജ്ഞമേവാലഭന്തേ പ്രതിഷ്ഠിത്യേ | ഐന്ദ്രാഗ്ന-മാലഭന്തേ |

ഇന്ദ്രാഗ്നീ വൈ ദേവാനാ-മയാതയാമാനു |

യേ ഏവ ദേവതേ അയാതയാമീ | തേ ഏവാലഭന്തേ | 40 (10)

##### TB 1.2.5.2

വൈശ്വദേവ-മാലഭന്തേ | ദേവതാ ഏവാവ-രൂന്ധതേ |

ഭ്യാവാപൃഥിവ്യാം ധേനു-മാലഭന്തേ |

ദ്യാവാപൃഥിവ്യോരേവ പ്രതി തിഷ്ഠന്തി ।  
 വായവ്യം ഽവസ്ഥാലഭന്തേ ।  
 വായുരേവൈഭ്യോ യഥാഽഽയതനാദ്-ഭേവതാ അവരുന്ധേ ।  
 ആദിത്യാമവിം ഽവശാ-മാലഭന്തേ । ഇയം ഽവാ അദിതിഃ ।  
 അന്ധ്യാമേവ പ്രതി തിഷ്ഠന്തി ।  
 മൈത്രാവരുണീ-മാലഭന്തേ । 41 (10)

### **TB 1.2.5.3**

മിത്രേണൈവ യജ്ഞസ്യ സിഷ്ടം ശമയന്തി ।  
 വരുണേന ദുരിഷ്ടം ।  
 പ്രാജാപത്യം തുപരം മഹാബ്രത ആലഭന്തേ ।  
 പ്രാജാപത്യോഽതിഗ്രാഹ്യോ ഗൃഹ്യതേ ।  
 അഹരേവ രൂപേണ സമർദ്ധയന്തി ।  
 അഥോ അഹൻ ഏവൈഷ ബലിർ ഹ്രിയതേ ।  
 ആഗ്നേയമാലഭന്തേ പ്രതി പ്രജ്ഞാതൈ ॥  
 അജപേത്യാൻ. വാ ഏതേ പൂർവൈർമാസൈര-വരുന്ധതേ ।  
 യദേതേ ഗവ്യാഃ പശവ ആലഭ്യന്തേ ॥  
 ഉദയേഷാം പശൂനാ-മവരുദ്ധ്യ ( ) ॥ 42 (10)

#### **TB 1.2.5.4**

യദതിരി॑ക്താ-മേ॒കാദ॑ശിനി॒-മാ॒ലഭേ॑രൻ ।

അ॒പ്രിയം॑ ഭ്രാ॒ത്യു॒വ്യ-മ॒ഭ്യതി॑രിച്യേ॒ത ।

യദ് ദാ॒൩ദാ॒൩ പ॒ശു സ॒മസ്യേ॑യുഃ ।

ക॒നീയ॑ ആ॒യുഃ കു॒ർവീ॑രൻ ।

യദേ॒തേ ബ്രാ॑ഹ്മണ॒വന്തഃ॑ പ॒ശവ॑ ആ॒ലഭ്യ॑ന്തേ ॥

നാ॒പ്രിയം॑ ഭ്രാ॒ത്യു॒വ്യ-മ॒ഭ്യതി॑രിച്യ॒തേ ।

ന ക॒നീയ॑ ആ॒യുഃ കു॒ർവതേ॑ ॥ 43 (7) (തേ - ഏ॒വാല്ഭ॑ന്തേ -

മൈ॒ത്രാവ॑രുണീ॒മാല്ഭ॑ന്തേ - ട॒വരു॑ദ്ധ്യ - +സ॒പ്ത ച॑) (A5)

#### **1.2.6 അനുവാകം 6 - മഹാപ്രതം**

##### **TB 1.2.6.1**

പ്ര॒ജാപ॑തിഃ പ്ര॒ജാഃ സൃ॒ഷ്ട്വാ വൃ॒ത്തോ॑ഽശ॒യത് ।

തം ദേ॒വാ ഭൃ॒താനാ॑ഽ ര॒സം തേ॑ജഃ സ॒ംഭൃ॒ത്യ ।

തേ॒നൈ॒നമ॑ഭി॒ഷജ്യ॑ൻ । മ॒ഹാന॑വ॒വർതീ॑തി ।

തൻ മ॒ഹാപ്ര॑ത॒സ്യ മ॒ഹാപ്ര॑ത॒ത്വം ।

മ॒ഹദ്-പ്ര॑ത॒മിതി॑ । തൻ മ॒ഹാപ്ര॑ത॒സ്യ മ॒ഹാപ്ര॑ത॒ത്വം ।

മ॒ഹതോ॑ പ്ര॒തമി॑തി । തൻ മ॒ഹാപ്ര॑ത॒സ്യ മ॒ഹാപ്ര॑ത॒ത്വം ॥

പ॒ഞ്ചവി॒പ്തഃ॑ സ്തോ॒മോ ദ॑വതി । 44 (10)

**TB 1.2.6.2**

ചതുർവിപ്ലം-തൃഭുമാസഃ സംവത്സരഃ ।  
 യദ് വാ ഏതസ്മിൻമ് സംവത്സരേ ധിപ്രാജായത ।  
 തദന്നം പഞ്ചവിപ്ലം-മദവത് ॥ മദ്ധ്യതഃ ക്രിയതേ ।  
 മദ്ധ്യതോ ഹ്യന്നമശിതം ധിനോതി ।  
 അഥോ മദ്ധ്യത ഏവ പ്രജാനാമൂർഗ്ധീയതേ ॥  
 അഥ യദാ ഇദമന്തതഃ ക്രിയതേ ॥  
 തസ്മാദുദന്തേ പ്രജാഃ സമേധന്തേ ।  
 അന്തതഃ ക്രിയതേ പ്രജനനായൈവ ॥  
 ത്രിവൃച്ഛിരോ ഭവതി । **45 (10)**

**TB 1.2.6.3**

ത്രേധാ വിഹിതച് ഹി ശിരഃ । ലോമ ഛവീരസ്ഥി ॥  
 പരാചാ സുവന്തി । തസ്മാത് തഥ് സദൃഗേവ ।  
 ന മേദ്യതോഽനു മേദ്യതി । ന കൃശ്യതോഽനു കൃശ്യതി ॥  
 പഞ്ചദശോഽന്യഃ പക്ഷോ ഭവതി । സപ്തദശോഽന്യഃ ।  
 തസ്മാദ്-വയാഽസ്യ-ന്യതരമർദ്ധമഭി പർയാവർതന്തേ ।  
 അന്യതരതോ ഹി തദ്-ഗരീയഃ ക്രിയതേ ॥ **46 (10)**



#### **TB 1.2.6.4**

പഞ്ചവിശ്ശ ആത്മാ ഭവതി ।

തസ്മാൻ-മദ്ധ്യതഃ പശവോ വരിഷ്ഠാഃ ॥ ഏകവിശ്ശം പൃച്ഛം ।

ദിപദാസു സ്തുവന്തി പ്രതിഷ്ഠിതൈഃ ॥

സർവേണ സഹ സ്തുവന്തി । സർവേണ ഹൃതാത്മാത്മാനീ ।

സഹോത്പത്തി ॥ ഏകൈകാ-മുച്ഛിഷന്തി ।

ആത്മൻ. ഹൃഗ്ഗാനി ബദ്ധാനി ॥

ന വാ ഏതേന സർവഃ പുരുഷഃ । **47 (10)**

#### **TB 1.2.6.5**

യദിത ഇതോ ലോമാനി ദതോ നഖാൻ । പരിമാദഃ ക്രിയന്തേ ।

താനേവ തേന പ്രത്യുപ്യന്തേ ॥ ഔദുംബരസ്തപ്തോ ഭവതി ।

ഊർഗാ അന്നമുദുംബരഃ ।

ഊർജ ഏവാന്നാദ്യസ്യ-വരുദ്ധൈഃ ॥

യസ്യ തപ്തസദ്യ-മനഭിജിതഃ സ്യാത് ।

സ ദേവാനാശ്ച സാമ്യക്ഷേ ।

തപ്തസദ്യ-മഭിജയാനീതി തപ്തമാ-രുഹ്യോദ്-ഗായേത് ।

തപ്തസദ്യ-മേവാഭിജയതി । **48 (10)**

**TB 1.2.6.6**

യസ്യ തപ്തസദ്യ-മദിജിതഃ സ്യാത് |  
 സ ദേവാനാഃ സാമ്യക്ഷേ |  
 തപ്തസദ്യം മാ പരാജേഷിതി തപ്ത-മാരുഹ്യോദ്-ഗായേത് |  
 ന തപ്തസദ്യം പരാജയതേ || പ്ലേങ്ഖേ ശഠ്സതി |  
 മഹോ വൈ പ്ലേങ്ഖഃ | മഹസ ഏവാനാദ്യസ്യോ-വരുദ്ധ്യേ ||  
 ദേവാസുരാഃ സംയത്താ ആസന് |  
 ത ആദിത്യേ വ്യായച്ഛന്ത |  
 തം ദേവാഃ സമജയന് | **49 (10)**

**TB 1.2.6.7**

ബ്രാഹ്മണശ്ച ശൂദ്രശ്ച ചർമകർതേ വ്യായച്ഛന്തേ |  
 ദൈവ്യോ വൈ വർണോ ബ്രാഹ്മണഃ | അസുര്യഃ ശൂദ്രഃ |  
 ഇമേഽരാഥ് സുരിമേ സുഭൃത-മക്ര-ന്നിത്യന്യതരോ  
 ബ്രൂയാത് |  
 ഇമ ഉദാസീകാരിണ ഇമേ ദുർഭൃത-മക്ര-ന്നിത്യന്യതരഃ |  
 യദേവൈഷാഃ സുകൃതം യാ രാധിഃ |  
 തദന്യതരോ-ഭിശ്രീണാതി |  
 യദേവൈഷാം ദുഷ്ടതം യാഽരാധിഃ |

തദന്യുതരോ-പഹന്തി । ബ്രാഹ്മണം സം ജയതി ( ) ।

അമുമേവാദിത്യം ഭാത്യവ്യസ്യ സം<sup>ഠ</sup>വിന്ദന്തേ ॥ 50 (11)

(ഭവതി - ഭവതി - ക്രിയതേ - പുരുഷോ - ജയത്യ  
ജയ - ജായതേകം ച) (A6)

Prapaataka Korvai with starting Words of 1 to 6 Anuvaakams :-

(ഉദ്ധ്യന്യമാനം - നവൈതാനി - സന്തി - രേകവിഴ്ശ  
ഏഷോ - പ്രതിഷ്ഠാം - പ്രജാപതിർ വൃത്തഃ ഷട് )

Korvai with starting Words of 1, 11, 21 Series of dasanees :-

(ഉദ്ധ്യന്യമാനഃ - ശോചിഷ്ഠശോ - ഗേ സപതാ -  
നതിഗ്രാഹ്യാ - വൈശ്വദേവമാലഭന്തേ പഞ്ചാശത് )

First and Last Word of Second Prapaatakam :-

(ഉദ്ധ്യന്യമാനഃ - സം<sup>ഠ</sup>വിന്ദന്തേ)

॥ ഹരിഃ ഓം ॥

॥ കൃഷ്ണ യജുർവേദീയ തൈത്തിരീയ ബ്രാഹ്മണം  
പ്രഥമാഷ്ടകേ ദിദീയഃ പ്രപാഠകഃ സമാപ്തഃ ॥

=====

**Details of Dasini & Vaakyams for Ashtakam 1, Prapaatakam 2 (TB 1.2)**

	Dasini	Vaakyams
Anuvakam 1	27	272
Anuvakam 2	5	51
Anuvakam 3	4	45
Anuvakam 4	3	35
Anuvakam 5	4	37
Anuvakam 6	7	71
Total →	50	511

ഓം നമഃ പരമാത്മനേ, ശ്രീ മഹാഗണപതയേ നമഃ,

ശ്രീ ഗുരുഭ്യോ നമഃ । ഹരിഃ ഓം ॥

### 1.3 പ്രഥമാഷ്ടകേ തൃതീയഃ പ്രപാഠകഃ-വാജപേയബ്രാഹ്മണം

#### 1.3.1 അനുവാകം 1 - പുനരാധേയശേഷഃ ആജുഭാഗയോർവിശേഷഃ

##### TB 1.3.1.1

ദേ॒വാ॒സു॒രാഃ॑ സം॒യ॑ത്താ ആ॒സ॒ന് ।

തേ ദേ॒വാ വി॒ജയ॑-മു॒പയ॑ന്തഃ ।

അ॒ഗ്നീ॒ഷോമ॑യോ-സ്മേ॒ജ॒സിനീ॑സ്ത॒സ്മുഃ॑ സം നൃ॒ധ॒ത ।

ഇ॒ദമു॑ നോ ഭ॒വി॒ഷ്യ॑തി । യദി॑ നോ ജേ॒ഷ്യ॑ന്തീതി ।

തേനാ॒ഗ്നീ॒ഷോമാ॑-വ॒പാക്രാ॑മ॒താം । തേ ദേ॒വാ വി॒ജി॑ത്യ ।

അ॒ഗ്നീ॒ഷോമാ॑-വ॒ന്വൈ॒ച്ച॒ന് ।

തേ॒ഽഗ്നി॑-മ॒ന്വ॒വി॒ന്ദ॒ന്-നൃ॒തൃ॒ഷ്ടു॑മ് സ॒ന്നം ।

തസ്യ॑ വി॒ഭക്തീ॑ഭി-സ്മേ॒ജ॒സിനീ॑സ്ത॒സ്മു-ര॒വാ॒രു॒ന്ധ॒ത । 1 (10)

##### TB 1.3.1.2

തേ സോമ॑-മ॒ന്വ॒വി॒ന്ദ॒ന് । തമ॑ഷ്ണ॒ന് ।

തസ്യ॑ യഥാ॒ഭി॒ജ്ഞായ॑ം ത॒സ്മുർ വൃ॑ഗൃഹ്ണ॒ന്ത ।

തേ ഗ്ര॒ഹാ അ॑ഭ॒വ॒ന് । തദ്-ഗ്ര॒ഹാ॑ണാം ഗ്ര॒ഹ॒ത്വം ।

യ॒സ്യൈ॒വം വി॒ദു॒ഷോ॑ ഗ്ര॒ഹാ ഗൃ॑ഹ്യ॒ന്തേ ।

തസ്യ॑ ത്വേ॒വ ഗൃ॑ഹീ॒താഃ ॥

നാനാഗേ॑യം പു॒നരാ॑ധേ॒യേ കു॑ര്യാത് ।

യദ॑നാഗേ॒യം പു॒നരാ॑ധേ॒യേ കു॑ര്യാത് ।

വ്യു॑ദ്ധമേ॒വ തത് । 2 (10)

#### **TB 1.3.1.3**

അ॒നാഗേ॑യം ാ ഏ॒തത് ക്രീ॑യതേ ।

യഥ് സ॒മി॒ധ-സു॒നൃ॒നപാ॑തമി॒ഡോ ബ॒ർഹി॑ർ-യജ॒തി ॥

ഉ॒ഭാവാ॑ഗേ॒യാ-വാ॑ജ്യഭാ॒ഗൗ സു॑യാ॒താം ॥

അ॒നാജ്യ॑ഭാ॒ഗൗ-ഭ॒വത॑ ഇ॒ത്യാഹുഃ॑ ।

യദു॑ഭാവാ॒ഗേയാ॑വ॒ന്വഞ്ചാ॑വി॒തി ।

അ॒ഗ്നയേ॑ പ॒വമാ॑നായോ॒ത്തരഃ॑ സു॒യാത് । യത് പ॒വമാ॑നായ ।

തേ॒നാജ്യ॑ ഭാ॒ഗഃ । തേ॒ന സൗ॑മ്യഃ ॥

ബു॑ധ॒ന്വത്യാഗേ॑യ-സു॒യാജ്യ॑-ഭാ॒ഗസ്യ॑ പു॒രോഽനു॑വാ॒ക്യാ

ഭ॒വതി । 3 (10)

#### **TB 1.3.1.4**

യഥാ॑ സു॒പ്തം ബോ॒ധയ॑തി । താ॒ദൃഗേ॒വ തത് ॥

അ॒ഗ്നി॒ന്യുക്താഃ॑ പ॒ത്നീ സം॑യാജാ॒നാമൃ॑ച്ഃ സ്യുഃ ।

തേ॒നാഗേ॑യꣳ സർവം॑ ഭ॒വതി ॥

ഏ॒ക॒ധാ തേ॑ജ॒സിനീ॑ം ഭേ॒വതാ॑-മു॒പൈതീ॑ത്യാഹുഃ ।

സൈ॒ന്നമീ॑ശ്വരാ പ്ര॒ഭഹ॑ ഇ॒തി ॥ നേ॑തി ബ്രൂ॒യാത് ।

പ്രജനനം ഓ അഗ്നിഃ । പ്രജനന-മേവോപൈതീതി ॥

കൃതയജുഃ സംഭൃത സംഭാര ഇത്യാഹുഃ । 4 (10)

#### **TB 1.3.1.5**

ന സംഭൃത്യാഃ സംഭാരാഃ । ന യജുഃ കാര്യമിതി ॥

അഥോ ഖലു । സംഭൃത്യാ ഏവ സംഭാരാഃ । കാര്യം യജുഃ ।

പുനരാധേയസ്യ സമൃദ്ധ്യേ ॥ തേനോപാഘൃശു പ്രചരതി ।

ഏഷ്യ ഇവ വാ ഏഷഃ । യത് പുന-രാധേയഃ ।

യഥോപാഘൃശു നഷ്ടമിച്ചതി । 5 (10)

#### **TB 1.3.1.6**

താദൃഗേവ തത് ॥ ഉച്ചൈഃ സ്വിഷ്ടകൃതമൂം സൃജതി ।

യഥാ നഷ്ടം വിത്വാ പ്രാഹായമിതി । താദൃഗേവ തത് ॥

ഏകധാ തേജസിനീം ദേവതാമുപൈതീത്യാഹുഃ ।

സൈനമീശ്വരാ പ്രദഹ ഇതി । തത്തഥാ നോപൈതി ।

പ്രയാജാനുയാജേഷ്ഠവ വിഭക്തീഃ കുര്യാത് ।

യഥാപൂർവ-മാജ്യഭാഗൗ സൃതാം ॥

ഏവം പതീ സംയാജാഃ ( ) । 6 (10)

#### **TB 1.3.1.7**

തദ്-വൈശ്യാനരവത്-പ്രജനനവത്തര-മുപൈതീതി ॥

തദാഹുഃ । വ്യുദ്ധം ഓ ഏതത് ।

അനാഗേ॑യം വാ ഏ॒തത് ക്രി॑യത ഇ॒തി ॥ നേ॑തി ബ്രൂ॒യാത് ।

അ॒ഗ്നിം പ്ര॒ഥ॒മം വി॑ഭക്തീ॒നാം യ॑ജതി ।

അ॒ഗ്നിമു॑ത്ത॒മം പ॑തീ॒ സംയോ॑ജാനാം ।

തേ॒നാഗേ॑യം । തേ॒ന സ॒മൃദ്ധം॑ ക്രി॑യത ഇ॒തി ॥ 7 (9)

(അ॒രു॒ന്ധ - തൈ॒വ തദ് - ഭ॑വതി - സംഭൃ॑തസംഭാര

ഇ॒ത്യാഹു॑ - രി॒ച്ചതി॑ - പ॒തീസംയോ॑ജാ - +നവ॑ ച) (A1)

### 1.3.2 അനുവാകം 2 - വാജപേയസ്യ വിധിഃ

#### TB 1.3.2.1

ദേ॒വാ വൈ॑ യ॒ഥാദ॑ർശം യ॑ജ്ഞാനാഹര॒ന്ത ।

യോ॑ഽഗ്നി॒ഷ്ടോ॒മം । യ॒ ഉ॒ക്ഥ്യം॑ । യോ॑ഽതിരാ॒ത്രം ।

തേ॒ സ॒ഹവ॑ സ॒ർവേ॑ വാജപേ॒യ-മ॑പശ്യ॒ന് । തേ॒ ।

അ॒ന്യോ॒ന്യസ്മൈ॑ നാതി॒ഷ്ണ॒ന്ത । അ॒ഹമ॑നേ॒ന യ॑ജാ ഇ॒തി ।

തേ॒ഽബ്രൂ॑വ॒ന് । ആ॒ജി॒മ॒സ്യ॑ ധാ॒വാമേ॑തി । 8 (10)

#### TB 1.3.2.2

ത॒സ്മിൻ-നാ॑ജി॒മധാ॑വ॒ന് । തം ബൃ॑ഹ॒സ്പതി॑-രു॒ദ്രജ॑യത് ।

തേ॒നായ॑ജത । സ॒ സ്വാ॑രാ॒ജ്യ-മ॑ഗച്ഛ॒ത് । തമി॑ന്ദ്രോ॒ഽബ്ര॑വീത് ।

മാമ॑നേ॒ന യാ॑ജയേ॒തി । തേ॒നേ॒ന്ദ്ര-മ॑യാജയത് ।

സോ॑ഽഗ്രം ദേ॒വതാ॑നാം പ॒രൈ॑ത് । അ॒ഗച്ഛ॑ഥ്-സ്വാ॑രാ॒ജ്യം ।

അ॒തി॒ഷ്ണ॒ന്താസ്മൈ॑ ജൈ॒ഷ്ടായ॑ ॥ 9 (10)



### **TB 1.3.2.3**

യ ഏവം ഹിദാൻ. വാജപേയേന യജതേ ।

ഗച്ഛതി സ്വാരാജ്യം । അഗ്രച്ഛ സമാനാനാം പര്യേതി ।

തിഷ്ഠന്തേസ്മൈ ജൈഷ്ഠ്യായ ॥

സ വാ ഏഷ ബ്രാഹ്മണസ്യ ചൈവ രാജന്യസ്യ ച യജ്ഞഃ ॥

തം വാ ഏതം വാജപേയ ഇത്യാഹുഃ ।

വാജാപേയാ വാ ഏഷഃ । വാജഃ ഹ്യേതേന ദേവാ ഐഹ്വന് ॥

സോമോ വൈ വാജപേയഃ ।

യോ വൈ സോമം വാജപേയം വേദ । 10 (10)

### **TB 1.3.2.4**

വാജേവൈനം പീത്വാ ദിവതി । ആസ്യ വാജീ ജായതേ ॥

അന്നം വൈ വാജപേയഃ । യ ഏവം വേദ । അത്ത്യന്നം ।

ആസ്യന്നാദോ ജായതേ ॥ ബ്രഹ്മ വൈ വാജപേയഃ ।

യ ഏവം വേദ । അത്തി ബ്രഹ്മണാന്നം ।

ആസ്യ ബ്രഹ്മാ ജായതേ ॥ 11 (10)

### **TB 1.3.2.5**

വാഗൈ വാജസ്യ പ്രസവഃ । യ ഏവം വേദ ।

കരോതി വാചാ വീര്യം । ഐനം വാചാ ഗച്ഛതി ।

അപിവതി വാചം വദതി ॥

പ്രജാപതിർ ദേവേഭ്യോ യജ്ഞാൻ വ്യാദിശത് ।  
 സ ആത്മൻ വാജപേയ-മധത്ത । തം ദേവാ അബ്രൂവന് ।  
 ഏഷ വാവ യജ്ഞഃ । യദ്-വാജപേയഃ । 12 (10)

#### **TB 1.3.2.6**

അപ്യേവ നോടത്രാസ്തിതി ।  
 തേഭ്യ ഏതാ ഉജ്ജിതീഃ പ്രായച്ഛത് ॥  
 താ വാ ഏതാ ഉജ്ജിതയോ വ്യാഖ്യായന്തേ ।  
 യജ്ഞസ്യ സർവത്വായ । ദേവതാനാ-മനിർഭാഗായ ॥  
 ദേവാ വൈ ബ്രഹ്മണശ്ചാനസ്യ ച ശമലമപാഘ്നന് ।  
 യദ്-ബ്രഹ്മണഃ ശമലമാസീത് ।  
 സാ ഗാമാ നാരാശഃസ്യ ഭവത് । യദന്നസ്യ ।  
 സാ സൂരാ ॥ 13 (10)

#### **TB 1.3.2.7**

തസ്മാദ്-ഗായതശ്ച മത്തസ്യ ച ന പ്രതിഗൃഹ്യം ।  
 യത് പ്രതിഗൃഹ്ണീയാത് । ശമലം പ്രതിഗൃഹ്ണീയാത് ॥  
 സർവാ വാ ഏതസ്യ വാചോ ഽവരുദ്ധാഃ ।  
 യോ വാജപേയയാജീ ।  
 യാ പൃഥിവ്യാം യാഽഗ്നൗ യാ രഥന്തരേ ।  
 യാഽന്തരിക്ഷേ യാ വായൗ യാ വാമദേവ്യേ ।

യാ ദിവി യാഽഽദിത്യേ യാ ബൃഹതി ।  
 യാഽഹ്നു യൗഷധീഷു യാ വനസ്പതിഷു ॥  
 തസ്മാദ് വാജപേയയാജ്യാർത്ഥിജീനഃ ( ) ।  
 സർവാ ഹൃസ്യ വാചോ ഽവരുദ്ധാഃ ॥ 14 (11)  
 (ധാവാമേതി - ജൈഷ്ഠ്യായ - വേദ - ബ്രഹ്മാ ജായതേ -  
 വാജപേയഃ - സുരാ - ഽർത്ഥിജീന ഏകം ച ) (A2)

### 1.3.3 അനുവാകം 3 - തസ്യ ഗ്രഹവിശേഷാഃ

#### TB 1.3.3.1

ദേവാ വൈ യദന്യേർ-ഗ്രഹൈർ-യജ്ഞസ്യ  
 നാവാരുന്ധത ।  
 തദതിഗ്രാഹ്യൈ-രതിഗൃഹ്യാ-വാരുന്ധത ।  
 തദതിഗ്രാഹ്യാണാ-മതിഗ്രാഹ്യത്വം ॥  
 യദതിഗ്രാഹ്യാ ഗൃഹ്യന്തേ ।  
 യദേവാന്യേർ-ഗ്രഹൈർ യജ്ഞസ്യ നാവരുന്ധേ ।  
 തദേവ തൈരതിഗൃഹ്യാ-വരുന്ധേ ॥  
 പഞ്ച ഗൃഹ്യന്തേ । പാക്തോ യജ്ഞഃ ।  
 യാവാനേവ യജ്ഞഃ । തമാപ്താ ഽവരുന്ധേ ॥ 15 (10)

**TB 1.3.3.2**

സർവ ഐന്ദ്രാ ഭവന്തി ।  
ഏകധൈവ യജമാന ഇന്ദ്രിയം ദധതി ॥  
സപ്തദശ പ്രാജാപത്യാ ഗ്രഹാ ഗൃഹ്യന്തേ ।  
സപ്തദശഃ പ്രജാപതിഃ । പ്രജാപതേ-രാപ്തേ ॥  
ഏകയർചാ ഗൃഹ്ണാതി ।  
ഏകധൈവ യജമാനേ വീര്യം ദധാതി ॥  
സോമഗ്രഹാഃശ്ച സൂരാഗ്രഹാഃശ്ച ഗൃഹ്ണാതി ।  
ഏതദ് വൈ ദേവാനാം പരമമന്നം । യഥ് സോമഃ । 16 (10)

**TB 1.3.3.3**

ഏതൻ മനുഷ്യാണാം । യഥ് സൂരാ ॥  
പരമേണൈവാസ്മാ അന്നാദ്യേനാവര-മന്നാദ്യ-മവരുന്ധേ ॥  
സോമഗ്രഹാൻ ഗൃഹ്ണാതി ।  
ബ്രഹ്മണോ വാ ഏതത് തേജഃ । യഥ് സോമഃ ।  
ബ്രഹ്മണ ഏവ തേജസാ തേജോ യജമാനേ ദധാതി ।  
സൂരാഗ്രഹാൻ ഗൃഹ്ണാതി ।  
അന്നസ്യ വാ ഏതച്ഛമലം ।  
യഥ് സൂരാ ॥ 17 (10)

#### **TB 1.3.3.4**

അന്നസ്യേവ ശമലേന ശമലം യജമാനാ-ദപഹന്തി ||  
 സോമഗ്രഹാഽശ്വ സുരാഗ്രഹാഽശ്വ ഗൃഹ്ണാതി ।  
 പുമാൻ. വൈ സോമഃ । സ്ത്രീ സുരാ । തൻ മിഥുനം ।  
 മിഥുനമേവാസ്യ തദ്-യജേതേ കരോതി പ്രജനനായ ।  
 ആത്മാനമേവ സോമഗ്രഹൈഃ സ്വൃണോതി ।  
 ജായാച് സുരാ ഗ്രഹൈഃ ।  
 തസ്മാദ്-വാജപേയയാജ്യമുഷ്ടിൗ ലോകേ സ്ത്രിയച് സംഭവതി ।  
 വാജപേയാ-ഭിജിതഃ ഹൃസ്യ || 18 (10)

#### **TB 1.3.3.5**

പൂർവേ സോമഗ്രഹാ ഗൃഹ്യന്തേ । അപരേ സുരാഗ്രഹാഃ ।  
 പൂരോക്ഷച് സോമഗ്രഹാൻമ- സാദയതി ।  
 പശ്ചാദക്ഷച് സുരാഗ്രഹാൻ ।  
 പാപവസ്യസസ്യ വിധൃത്യൈ || ഏഷ വൈ യജമാനഃ ।  
 യഥ് സോമഃ । അന്നച് സുരാ ।  
 സോമഗ്രഹാഽശ്വ സുരാഗ്രഹാഽശ്വ വൃതിഷജതി ।  
 അന്നാഭ്യേനൈവൈനം വൃതിഷജതി || 19 (10)

**TB 1.3.3.6**

സംപൃചഃ സ്ഥ സം മാ ഭദ്രേണ പൃക്തേത്യാഹ ।  
 അന്നം വൈ ഭദ്രം । അന്നാഭ്യേനൈവൈനയ് സ്യസൃജതി ॥  
 അന്നസ്യ വാ ഏതച്ഛമലം । യഥ് സൂരാ ।  
 പാപ്മൈവ ഖലു വൈ ശമലം ।  
 പാപ്മനാ വാ ഏനമേതച്ഛമലേന വൃതിഷജതി ।  
 യഥ് സോമഗ്രഹാഽശ്വ സൂരാഗ്രഹാഽശ്വ വൃതിഷജതി ॥  
 വിപൃചഃ സ്ഥ വി മാ പാപ്മനാ പൃക്തേത്യാഹ ।  
 പാപ്മൈവൈനയ് ശമലേന വ്യാവർതയതി । **20 (10)**

**TB 1.3.3.7**

തസ്മാദ് വാജപേയയാജീ പൃതോ മേദ്ധ്യോ ദക്ഷിണ്യഃ ॥  
 പ്രാങ്ദ്രവതി സോമഗ്രഹൈഃ ।  
 അമൃമേവ തൈർ ലോക-മഭിജയതി ।  
 പ്രത്യങ്ഖ്സൂരാ ഗ്രഹൈഃ ।  
 ഇമമേവ തൈർ ലോക-മഭിജയതി ॥  
 പ്രതിഷ്ഠന്തി സോമഗ്രഹൈഃ । യാവദേവ സത്യം ।  
 തേന സൂയതേ ॥ വാജസ്യദ്ഭ്യഃ സൂരാഗ്രഹാൻ. ഹരന്തി ।  
 അന്യേതൈവ വിശ്യ് സ്യസൃജതി ( ) ॥  
 ഹിരണ്യപാത്രം മധോഃ പൂർണ്ണം ദദാതി ।

മ॒ധ॒വ്യോ॑ഽ സാ॒നീ॒തി॒ ॥ ഏ॒ക॒ധാ॑ ബ്ര॒ഹ്മ॒ണ ഉ॒പ ഹ॑രതി ।

ഏ॒ക॒ധൈ॒വ യ॑ജമാ॒ന ആ॒യു॒സ്തേ॒ജോ ദ॒ധാ॒തി ॥ 21 (14)

(ആ॒പ്താ॑ഽവ॒രു॒ന്ധേ - സോ॒മഃ - ശ॒മ॒ലം യഥ്॑ സു॒രാ - ഹൃ॑ -  
സൈ॒സ്യ॒നം വൃ॑തി॒ഷജ॒തി - വ്യാ॑വ॒ർത॒യതി॑ - സൃ॒ജതി॑  
ച॒ത്വാരി॑ ച ) (A3)

#### 1.3.4 അനുവാകം 4 - പശവഃ സപദശ

##### **TB 1.3.4.1**

ബ്ര॒ഹ്മ॒വാ॒ദി॒നോ॑ വ॒ദന്തി॑ । നാ॒ഗ്നി॒ഷ്ടോ॒മോ നോ॑ക്ഥ്യഃ ।

ന ഷോ॒ഡശീ॑ നാ॒തിരാ॒ത്രഃ॑ ।

അ॒ഥ ക॒സ്മാദ് വാ॑ജപേ॒യേ സ॒ർവേ॑

യ॒ജ്ഞക്ര॑ത॒വോ॑ഽവ॒രു॒ദ്ധ്യ॒ന്ത ഇ॒തി॑ । പ॒ശു॒ഭി॒രി॒തി ബ്രൂ॑യാത് ॥

ആ॒ഗ്നേ॒യം പ॒ശുമാ॑ല॒ഭതേ॑ । അ॒ഗ്നി॒ഷ്ടോ॒മമേ॒വ തേ॒നാ॑വ॒രു॒ന്ധേ ।

ഐ॒ന്ദ്രാ॒ഗ്നേ॒നോ॑ക്ഥ്യം ।

ഐ॒ന്ദ്രേ॒ണ ഷോ॒ഡശീ॑നഃ സ്തോ॒ത്രം ।

സാ॒ര॒സ്വ॒ത്യാ-॑തിരാ॒ത്രം । 22 (10)

##### **TB 1.3.4.2**

മാ॒രു॒ത്യാ ബൃ॑ഹ॒തഃ സ്തോ॒ത്രം ।

ഏ॒താവ॑ന്തോ॒ വൈ യ॑ജ്ഞക്ര॒തവഃ॑ ।

താൻ പ॒ശു॒ഭി॒രേ॒വാ-॑വ॒രു॒ന്ധേ ॥

ആ॒ത്മാ॒നമേ॒വ സ്പൃ॒ണോ-ത്യ॒ഗ്നിഷ്ടോ॒മേന॑ ।  
 പ്രാ॒ണാപാ॒നാ-വു॒ക്ഥ്യേ॒ന ।  
 വീ॒ര്യച്ഛോ॒ദ്ധശി॒നഃ സ്തോ॒ത്രേണ॑ ।  
 വാ॒ച-മ॒തിരാ॒ത്രേണ॑ । പ്ര॒ജാം ബൃ॒ഹതഃ॑ സ്തോ॒ത്രേണ॑ ।  
 ഇ॒മമേ॒വ ലോ॒കമ॒ഭി ജയ॑ത്യ॒ഗ്നിഷ്ടോ॒മേന॑ ।  
 അ॒ന്തരി॑ക്ഷ-മു॒ക്ഥ്യേ॒ന । 23 (10)

#### **TB 1.3.4.3**

സു॒വർഗം ലോ॒കച്ഛോ॒ദ്ധശി॒നഃ സ്തോ॒ത്രേണ॑ ।  
 ദേ॒വയാ॒നാനേ॒വ പ॒ഥ ആ॒രോഹ॑-ത്യ॒തിരാ॒ത്രേണ॑ ।  
 നാ॒കച്ഛോ॒ദ്ധശി॒നഃ ബൃ॒ഹതഃ॑ സ്തോ॒ത്രേണ॑ ।  
 തേ॒ജ ഏ॒വാത്മ॑ൻ ധ॒ത്ത ആ॒ഗ്നേയേ॑ന പ॒ശുനാ॑ ॥  
 ഓ॒ജോ ബ॒ലമൈ॒ന്ദ്രാഗ്നേ॑ന । ഇ॒ന്ദ്രിയ॑-മൈ॒ന്ദ്രേണ॑ ।  
 വാ॒ചച്ഛോ॒ദ്ധശി॒നഃ സാ॒രസ്വ॑ത്യാ ।  
 ഉ॒ഭാവേ॒വ ദേ॒വലോ॒കം ച॑ മ॒നുഷ്യ॑ലോ॒കം ചാ॒ഭിജയ॑തി  
 മാ॒രുത്യാ॑ വ॒ശയാ॑ ॥ സ॒പ്തദ॑ശ പ്രാ॒ജാപ॑ത്യാൻ പ॒ശുനാ॑ലഭ॒തേ ।  
 സ॒പ്തദ॑ശഃ പ്ര॒ജാപ॑തിഃ । 24 (10)

#### **TB 1.3.4.4**

പ്ര॒ജാപ॑തേരാ॒ഗ്നൈ ॥ ശ്യാ॒മാ ഏ॒കരൂ॑പാ ദ॒വന്തി॑ ।  
 ഏ॒വമി॑വ ഹി പ്ര॒ജാപ॑തിഃ സമൃ॒ദ്ധ്യേ ॥



താൻ പര്യഗ്നികൃതാ-നുമ്സ്യജതി ||  
 മരുതോ യജ്ഞമജിഷ്വാസൻ പ്രജാപതേഃ |  
 തേഭ്യ ഏതാം മാരുതീം വശാമാലഭത |  
 തയൈവൈനാ-നശമയത് || മാരുത്യാ പ്രചര്യ |  
 ഏതാൻമ് സംജ്ഞപയേത് | മരുത ഏവ ശമയിത്യാ | **25 (10)**

#### **TB 1.3.4.5**

ഏതൈഃ പ്രചരതി | യജ്ഞസ്യാഷാതായ ||  
 ഏകധാ വപാ ജുഹോതി | ഏകദേവത്യാ ഹി | ഏതേ |  
 അഥോ ഏകധൈവ യജമാനേ വീര്യം ദധാതി ||  
 നൈവാദേണ സപ്തദശശരാവേ-ണ്ണൈതർ.ഹി പ്രചരതി |  
 ഏതത് പുരോധാശാ ഹ്യേതേ |  
 അഥോ പശൂനാമേവ ഛിദ്രമപിദധാതി ||  
 സാരസ്വത്യോത്തമയാ പ്രചരതി ( ) |  
 വാഗ് വൈ സർവ്വതീ | തസ്മാത് പ്രാണാനാം വാഗുത്തമാ |  
 അഥോ പ്രജാപതാവേവ യജ്ഞം പ്രതിഷ്ഠാപയതി |  
 പ്രജാപതിർ. ഹി വാക് || അപന്നദതീ ഭവതി |  
 തസ്മാൻ മനുഷ്യാഃ സർവാം വാചം വദന്തി || **26 (16)**

(അതിരാത്ര - മന്തരിക്ഷമുക്ഥ്യേന - പ്രജാപതിഃ -  
ശമയിത്വാത് - തഥയാ പ്രചരതി ഷട് ച) (A4)

### 1.3.5 അനുവാകം 5 - രഥയാജനം

#### **TB 1.3.5.1**

സാവിത്രം ജുഹോതി കർമ്മണഃ കർമ്മണഃ പുരസ്താത് ॥  
കസ്തദ്-വേദേത്യാഹുഃ ।  
യദ്-വാജപേയസ്യ പൂർവം യദപരമിതി ।  
സവിത്യുപ്രസൂത ഏവ യഥാപൂർവം കർമാണി കരോതി ॥  
സവനേ സവനേ ജുഹോതി ।  
ആക്രമണമേവ തഥ് സേതും യജമാനഃ കുരുതേ ।  
സുവർഗസ്യ ലോകസ്യ സമഷ്ട്യേ ॥  
വാചസ്പതിർ-വാചമദ്യ സ്വാദാതി ന ഇത്യാഹ ।  
വാഗൈ ദേവാനാം പുരാടന്നമാസീത് ।  
വാചമേവാസ്മാ അന്നം സ്വാദയതി ॥ 27 (10)

#### **TB 1.3.5.2**

ഇന്ദ്രസ്യ വജ്രോഽസി വാർത്രഹ്ണ ഇതി രഥമുപാവഹരതി  
വിജിത്യേ ॥  
വാജസ്യ നു പ്രസവേ മാതരം മഹീമിത്യാഹ । യച്ചൈവേയം ।  
യച്ചാസ്യാമധി । തദേവാ-വരുന്ധേ ।

അഥോ തസ്മിന്നേവോദയേഽഭിഷിച്യതേ ॥

അഹ്നന്തര-മൃതമഹ്നു ദേഷജമിത്യശ്യാൻ പപ്ലുലയതി ।

അഹ്നു വാ അശ്വാസ്യ തൃതീയം പ്രവിഷ്ടം ।

തദനുവേനനവപ്സവതേ । യദഹ്നു പപ്ലുലയതി । 28 (10)

### **TB 1.3.5.3**

യദേവാസ്യാഹ്നു പ്രവിഷ്ടം । തദേവാവരുന്ധേ ॥

ബഹു വാ അശ്വാ-ഽമേധ്യ-മുപഗച്ഛതി । യദഹ്നു പപ്ലുലയതി ।

മേധ്യാനേവൈനാൻ കരോതി ॥

വായുർവാ ത്വാ മനുർവാ ത്വേത്യാഹ ।

ഏതാ വാ ഏതം ദേവതാ അഗ്രേ അശ്വമയുഞ്ജന് ।

താഭിരേവൈനാൻ യുനക്തി ।

സവന്ധ്യാജ്ജിതൈ ॥

യജുഷാ യുനക്തി വ്യാവൃത്തൈ ॥ 29 (10)

### **TB 1.3.5.4**

അപാം ന പാദാശുഹേമന്നിതി സംമാർഷ്ടി ।

മേധ്യാനേവൈനാൻ കരോതി ।

അഥോ സ്മാത്യേവൈനാനാജിഃ സരിഷ്യതഃ ॥

വിഷ്ണു ക്രമാൻ ക്രമതേ ।

വിഷ്ണുരേവ ഭൂത്വേമാൽ ലോകാ-നഭിജയതി ॥

വൈശ്വദേവോ വൈ രഥഃ ।

അങ്കൗ നൃകാവദിതോ രഥം യാവിത്യാഹ ।

യാ ഏവ ദേവതാ രഥേ പ്രവിഷ്ടാഃ ।

താഭ്യ ഏവ നമസ്കരോതി । ആത്മനോഽനാർത്ത്യൈ ( ) ॥

അശ്വരഥം ദാവുകോഽസ്യ രഥോ ദവതി । യ ഏവം വേദ ॥ 30

(12) (സ്വദയതി - പല്യലയതി - വ്യാവൃത്തയാ -  
അനാർത്ത്യേ ദേ ച) (A5)

### 1.3.6 അനുവാകം 6 - രഥധാവനം

#### TB 1.3.6.1

ദേവസ്യാഹഃ സവിതും പ്രസവേ ബൃഹസ്സതിനാ

വാജജിതാ വാജം ജേഷ്ഠിത്യാഹ ।

സവിത്യുപസൃത ഏവ ബ്രഹ്മണാ വാജമുജ്ജയതി ॥

ദേവസ്യാഹഃ സവിതും പ്രസവേ ബൃഹസ്സതിനാ വാജജിതാ

വർഷിഷ്ഠം നാകഃ രുഹേയമിത്യാഹ ।

സവിത്യുപസൃത ഏവ ബ്രഹ്മണാ വർഷിഷ്ഠം നാകഃ

രോഹതി ॥

ചാത്യാലേ രഥചക്രം നിമിതഃ രോഹതി ।

അതോ വാ അങ്ഗീരസ ഉത്തമാഃ സുവർഗം ലോകമായന്ന് ।

സാക്ഷാദേവ യജമാനഃ സുവർഗം ലോകമേതി ॥

ആവേഷ്ടയതി । വജ്രോ വൈ രഥഃ ।

വജ്രേണൈവ ദിശോഽഭിജയതി ॥ 31 (10)

### **TB 1.3.6.2**

വാജിനാഽ സാമ ഗായതേ । അന്നം വൈ വാജഃ ।

അന്നമേ-വാവരുന്ധേ ॥ വാചോ വർഷേ ദേവേഭ്യോഽപാക്രാമത് ।

തദ്-വനസ്സതീൻ പ്രാവിശത് ।

സൈഷാ വാഗ്-വനസ്സതിഷു വദതി । യാ ദുന്തുഭൗ ।

തസ്മാദ്-ദുന്തുഭിഃ സർവാ വാചോതി വദതി ॥

ദുന്തുഭീൻമ് സമാഹ്ണന്തി । പരമാ വാ ഏഷാ വാക് । 32 (10)

### **TB 1.3.6.3**

യാ ദുന്തുഭൗ । പരമയൈവ വാചോഽവരാം വാചമ-വരുന്ധേ ।

അഥോ വാച ഏവ വർഷേ യജമാനോ ഽവരുന്ധേ ॥

ഇന്ദ്രായ വാചം വദതേന്ദ്രം വാജം ജാപയതേന്ദ്രോ

വാജമജയി-ദിത്യാഹ ।

ഏഷ വാ ഏതർഹീന്ദ്രഃ ।

യോ യജതേ । യജമാന ഏവ വാജമുജ്ജയതി ॥

സപ്തദശ പ്രവൃദ്ധാനാജിം ധാവന്തി ।

സപ്തദശം സ്തോത്രം ഭവതി ।

സപ്തദശ സപ്തദശ ദീയന്തേ । 33 (10)

**TB 1.3.6.4**

സപ്തദശഃ പ്രജാപതിഃ । പ്രജാപതേ-രാഷ്ട്രൈ ॥

അർവാഽസി സപ്തീരസി വാജ്യസീത്യാഹ ।

അഗ്നിർവാ അർവാ । വായുഃ സപ്തീഃ । ആദിത്യോ വാജീ ।

ഏതാദിരേവാസൈ ദേവതാദിർ-ദേവരഥം യുനക്തി ॥

പ്രഷ്ടീവാഹിനം യുനക്തി । പ്രഷ്ടീവാഹീ വൈ ദേവരഥഃ ।

ദേവരഥമേവാസൈ യുനക്തി ॥ 34 (10)

**TB 1.3.6.5**

വാജീനോ വാജം ധാവത കാഷ്ഠാം ഗച്ഛതേത്യാഹ ।

സുവർഗോ വൈ ലോകഃ കാഷ്ഠാ ।

സുവർഗമേവ ലോകം യന്തി ॥

സുവർഗം വാ ഏതേ ലോകം യന്തി । യ ആജിം ധാവന്തി ॥

പ്രാഞ്ചോ ധാവന്തി । പ്രാഞ്ചിവ ഹി സുവർഗോ ലോകഃ ॥

ചതസൃദിരനു മന്ത്രയതേ । ചതാരി ഛന്ദാഽസി ।

ഛന്ദാദിരേവൈനാൻമ സുവർഗം ലോകം ഗമയതി ॥ 35 (10)

### **TB 1.3.6.6**

പ്ര॒വാ ഏ॒തേഃ॑സ്താ॒ല്-ലോ॒കാ॒ച്ഛ॒വന്തേ॑ । യ ആ॒ജിം ധാ॒വന്തി॑ ।  
 ഉ॒ദഞ്ച॑ ആ॒വർത॑ന്തേ । അ॒സ്താ॒ദേ॒വ തേ॑ന ലോ॒കാ॒ന്നയ॑ന്തി ॥  
 ര॒ഥ॒വി॒മോ॒ച॒നീ॒യം ജു॒ഹോ॒തി പ്ര॒തി॒ഷ്ഠി॑ത്യൈ ॥  
 ആ॒മാ വാ॒ജ॒സ്യ പ്ര॒സ॒വോ ജഗ॑മൃ॒ദാദി॑ത്യാഹ ।  
 അ॒ന്നം വൈ॑ വാ॒ജഃ । അ॒ന്നമേ॒വാ॒വരു॑ന്ധേ ॥  
 യഥാ॒ലോ॒കം വാ॑ ഏ॒ത ഉ॒ജ്ജ॑യന്തി ।  
 യ ആ॒ജിം ധാ॒വന്തി॑ ॥ 36 (10)

### **TB 1.3.6.7**

കൃ॒ഷ്ണ॒ലം കൃ॒ഷ്ണ॒ലം വാ॒ജ॒സ്യദൃ॑ഭ്യഃ പ്ര॒യച്ഛ॑തി ।  
 യമേ॒വ തേ॑ വാ॒ജം ലോ॒കമു॒ജ്ജ॑യന്തി ।  
 തം പ॒രി॒ക്രി॒യാ-വരു॑ന്ധേ ॥ ഏ॒ക॒ധാ ബ്ര॒ഹ്മണ॑ ഉ॒പഹ॑രതി ।  
 ഏ॒ക॒ധൈ॒വ യ॒ജമാ॑നേ വീ॒ര്യം॑ ദധാതി ॥  
 ദേ॒വാ വാ॑ ഓ॒ഷധീ॑ഷാ॒ജിമ॑യുഃ । താ ബൃ॒ഹ॒സ്സ॒തി-രു॑ദ॒ജയ॑ത് ।  
 സ നീ॒വാ॒രാ॒ന്നി॒രവു॑ണീത । തന്നീ॒വാ॒രാ॒ണാം നീ॒വാ॒രത്വം॑ ॥  
 നൈ॒വാ॒രശ്ച॑രുർ-ദ॒വതി॑ । 37 (10)

### **TB 1.3.6.8**

ഏ॒തദ്ദൈ॒വേ॒വാ॒നാം പ॒രമ॑മ॒ന്നം । യന്നീ॒വാ॒രാഃ॑ ।  
 പ॒രമേ॑ണൈ॒വാ॒സ്മാ അ॒ന്നാദേ॒-നാ॒വര॑-മ॒ന്നാദു॑മ॒വരു॑ന്ധേ ॥

സപ്തദശശരാവോ ഭവതി । സപ്തദശഃ പ്രജാപതിഃ ।  
 പ്രജാപതേ-രാഷ്ട്രൈ ॥ ക്ഷീരേ ഭവതി ।  
 രുചമേവാസ്മിൻ-ദധാതി ॥ സർപിഷ്ഠാൻ ഭവതി മേധ്യത്വായ ॥  
 ബാർഹസ്ത്യേ വാ ഏഷ ദേവതയാ ( ) । 38 (10)

#### **TB 1.3.6.9**

യോ വാജപേയേന യജതേ । ബാർഹസ്ത്യേ ഏഷ ചരൂഃ ॥  
 അശ്വാൻമ-സരിഷ്യതഃ സസ്രുഷശ്ചാവ-പ്രാപയതി ।  
 യഥേവ തേ വാജം ലോകമുജ്ജയന്തി । തഥേവാവരുന്ധേ ॥  
 അജീജിപത വനസ്സതയ ഇന്ദ്രം വാജം വിമുച്യദ്ധ്വമിതി  
 ദുന്ദുഭീൻ വിമുഞ്ചതി ।  
 യഥേവ തേ വാജം ലോകമിന്ദ്രിയം ദുന്ദുഭയ ഉജ്ജയന്തി ।  
 തഥേവാ-വരുന്ധേ ॥ 39 (8)

(അഭിജയതി - വാ ഏഷാ വാഗ് - ദീയന്തേ സൈന്ധു  
 യുനക്തി - ഗമയതി - യ ആജിം ധാവന്തി - ഭവതി -  
 ദേവതയാ - +sഷ്ടൗ ച) (A6)

#### **1.3.7 അനുവാകം 7 - യുപാരോഹണം**

##### **TB 1.3.7.1**

താർപ്യം യജമാനം പരിധാപയതി ।  
 യജ്ഞോ വൈ താർപ്യം ।



യജ്ഞൈനൈവൈനഃ സമർദ്ധയതി । ദർഭമയം പരിധാപയതി ।  
 പവിത്രം വൈ ദർഭാഃ । പുനാത്യേവൈനം ।  
 വാജം വാ ഏഷോഽവരുരുന്സതേ ।  
 യോ വാജപേയേന യജതേ । ഓഷധയഃ ഖലു വൈ വാജഃ ।  
 യദ്-ദർഭമയം പരിധാപയതി । 40 (10)

### **TB 1.3.7.2**

വാജസ്യാവ-രുദ്ധ്യേ ॥  
 ജായ ഏഹി സുവോ രോഹാവേത്യാഹ ।  
 പത്നീയാ ഏവൈഷ യജ്ഞസ്യാൻ-വാറംഭോഽനവച്ഛിതൈ ॥  
 സ്തപദശാ-രത്തിർ യുപോ ഭവതി । സ്തപദശഃ പ്രജാപതിഃ ।  
 പ്രജാപതേരാപ്തൈ ॥ തുപര-ശ്ചതുരശ്രീർ-ഭവതി ॥  
 ഗൗധൂമം ചഷാലം । ന വാ ഏതേ വ്രീഹയോ ന യവാഃ ।  
 യദ്-ഗോധൂമാഃ ॥ 41 (10)

### **TB 1.3.7.3**

ഏവമിവ ഹി പ്രജാപതിഃ സമൃദ്ധ്യേ ।  
 അഥോ അമുമേവാസൈ ലോകമന്നവന്തം കരോതി ॥  
 വാസോഭിർ-വേഷ്യയതി । ഏഷ വൈ യജമാനഃ । യദൃപഃ ।  
 സർവദേവത്യം വാസഃ ।  
 സർവാഭിരേവൈനം ദേവതാഭിഃ സമർദ്ധയതി ।

അഥോ ആക്രമണമേവ തഥ്സേതും യജമാനഃ കുരുതേ ।

സുവർഗസ്യ ലോകസ്യ സമഷ്ട്യ ॥

ദാദശ വാജപ്രസവീയാനി ജുഹോതി । 42 (10)

#### **TB 1.3.7.4**

ദാദശ മാസാഃ സംവത്സരഃ । സംവത്സരമേവ പ്രീണാതി ।

അഥോ സംവത്സരമേവാസ്മാ ഉപ ദധാതി ।

സുവർഗസ്യ ലോകസ്യ സമഷ്ട്യ ॥

ദശഭിഃ ക്ഷെപ്ത രോഹതി । നവ വൈ പുരുഷേ പ്രാണാഃ ।

നാഭിർദശമീ । പ്രാണാനേവ യഥാസ്ഥാനം ക്ഷയിത്വാ ।

സുവർഗം ലോകമേതി ।

ഏതാവദ്വൈ പുരുഷസ്യ സ്വം । 43 (10)

#### **TB 1.3.7.5**

യാവത്-പ്രാണാഃ । യാവദേവാസ്യാസ്തി ।

തേന സഹ സുവർഗം ലോകമേതി ॥

സുവർദേവാഃ അഗന്മേത്യാഹ । സുവർഗമേവ ലോകമേതി ।

അമൃതാ അഭ്യമേത്യാഹ ।

അമൃതമിവ ഹി സുവർഗോ ലോകഃ ।

പ്രജാപതേഃ പ്രജാ അഭ്യമേത്യാഹ ।

പ്രാജാപത്യോ വാ അയം ലോകഃ ।

അസ്മാദേവ തേന ലോകാനൈതി || 44 (10)

#### **TB 1.3.7.6**

സമഹം പ്രജയാ സം മയാ പ്രജേത്യാഹ |  
 ആശിഷമേവൈതാ-മാശാസ്മേ || ആസപുടൈർ ഏന്തി |  
 അന്നം വാ ഇയം | അന്നാഭ്യേനൈവൈനച്ഛ സമർദ്ധയന്തി |  
 ഊഷൈർ ഏന്തി | ഏതേ ഹി സാക്ഷാദന്നം | യദുഷാഃ |  
 സാക്ഷാദേവൈന-മന്നാഭ്യേന സമർദ്ധയന്തി ||  
 പുരസ്താത്-പ്രത്യഞ്ചം ഏന്തി | 45 (10)

#### **TB 1.3.7.7**

പുരസ്താദ്ധി പ്രതീചീന-മന്നമദ്യതേ || ശീർഷതോ ഏന്തി |  
 ശീർഷതോ ഹ്യന്നമദ്യതേ || ദിഗ്ഭ്യോ ഏന്തി |  
 ദിഗ്ഭ്യ ഏവാസ്മാ അന്നാദ്യ-മവരുന്ധതേ ||  
 ഇൗശാരോ വാ ഏഷ പരാങ്-പ്രദഘഃ |  
 യോ യുപച്ഛ രോഹതി ||  
 ഹിരണ്യമദ്ധ്യ-വരോഹതി | അമൃതം വൈ ഹിരണ്യം |  
 അമൃതച്ഛ സുവർഗോ ലോകഃ ( ) | 46 (10)

#### **TB 1.3.7.8**

അമൃത ഏവ സുവർഗേ ലോകേ പ്രതി തിഷ്ഠതി ||  
 ശതമാനം ദവതി | ശതായുഃ പുരുഷഃ ശതേന്ദ്രിയഃ |

ആയുഷ്യേവേന്ദ്രിയേ പ്രതി തിഷ്ഠതി ||

പുഷ്പൈഃ വാ ഏതദ്-രൂപം | യദജാ |

ത്രിഃ സംവത്സരസ്യാന്യാൻ-പശൂൻ പരി പ്രജായതേ ||

ബന്ധാജിന-മദ്ധ്യവ രോഹതി |

പുഷ്ടാമേവ പ്രജനനേ പ്രതിതിഷ്ഠതി || 47 (9)

(പരിധാപയതി - ഗോധൂമാ - ജുഹോതി - സ്വം - നൈതി -

പ്രത്യഞ്ജം ഘ്നന്തി - ലോകോ - +നവ ച (A7)

### 1.3.8 അനുവാകം 8 - അന്നഹോമാഃ, അഭിഷേകശ്ച

#### TB 1.3.8.1

സപ്താന്ന-ഹോമാഞ്ജുഹോതി | സപ്ത വാ അന്നാനി |

യാവന്ത്യേവാന്നാനി | താന്യേവാവരുന്ധേ |

സപ്ത ഗ്രാമ്യാ ഓഷധയഃ | സപ്താരണ്യാഃ |

ഉഭയീഷാ-മവരുദ്ധൈ || അന്നസ്യാ-ന്നസ്യ ജുഹോതി |

അന്നസ്യാന്നസ്യാ-വരുദ്ധൈ ||

യദ്-വാജപേയയാജ്യ-നവരുദ്ധസ്യാശ്നീയാത് | 48 (10)

#### TB 1.3.8.2

അവരുദ്ധേന വ്യൂദ്ധേത | സർവസ്യ സമവദായ ജുഹോതി |

അനവരുദ്ധസ്യാവരുദ്ധൈ ||

ഔദുംബരേണ സ്രൂവേണ ജുഹോതി |

ഊർഗാ അന്ന-മുദുംബരഃ ।

ഊർജ ഏവാന്നാദ്യസ്യാവരുദ്ധൈ ॥

ദേവസ്യ ത്വാ സവിതുഃ പ്രസവ ഇത്യാഹ ।

സവിത്യ പ്രസൂത ഏവൈനം ബ്രഹ്മണാ ദേവതാദി-  
രദിഷിഞ്ചതി ॥

അന്നസ്യന്നസ്യാദിഷിഞ്ചതി ।

അന്നസ്യന്നസ്യാവരുദ്ധൈ ॥ 49 (10)

### **TB 1.3.8.3**

പുരസ്താത്-പ്രത്യഞ്ച-മദിഷിഞ്ചതി ।

പുരസ്താദ്ധി-പ്രതീചീന-മന്നമദ്യതേ ॥

ശീർഷതോഽദിഷിഞ്ചതി ।

ശീർഷതോ ഹ്യന്നമദ്യതേ ॥ ആമുഖാദന്വാവ സ്രാവയതി ।

മുഖത ഏവാസ്മാ അന്നാദ്യം ദധാതി ॥

അഗ്നേസ്താ സാമ്രാജ്യേനാദിഷിഞ്ചാമീത്യാഹ ।

ഏഷ വാ അഗ്നേഃ സവഃ । തേനൈവൈന-മദിഷിഞ്ചതി ।

ഇന്ദ്രസ്യ ത്വാ സാമ്രാജ്യേനാദിഷിഞ്ചാമീത്യാഹ । 50 (10)

### **TB 1.3.8.4**

ഇന്ദ്രിയ-മേവാസ്മി-ന്നേതേന ദധാതി ।

ബൃഹസ്പതേസ്താ സാമ്രാജ്യേനാദിഷിഞ്ചാമീത്യാഹ ।

ബ്രഹ്മ॑ വൈ॒ ദേ॒വാനാ॑ം ബൃഹ॒സ്സതിഃ॑ ।  
 ബ്രഹ്മ॑ണൈ॒വൈന॑-മ॒ഭിഷി॑ഞ്ചതി ॥  
 സോമ॑ഗ്രഹാഃ॒ശ്ചാ-വ॒ദാനീ॑യാനി ച॒ർതിഗ്ദ്യ॑ ഉപ॒ ഹര॑ന്തി ।  
 അമൃ॑മേ॒വ തൈർ ലോ॒ക-മ॑ന്നവ॒ന്തം ക॑രോതി ।  
 സുരാ॑ഗ്രഹാഃ॒ശ്ചാ-ന॒വദാനീ॑യാനി ച॒ വാജ॑സ്യദ്ദ്യഃ ।  
 ഇമ॑മേ॒വ തൈർ ലോ॒ക-മ॑ന്നവ॒ന്തം ക॑രോതി ।  
 അഥോ॑ ഉ॒ഭയീ॑ഷ്യ॒വാഭി॑ഷിച്യതേ ॥  
 വി॒മാമം॑ കു॒ർവതേ॑ വാജ॒സ്യതഃ॑ । 51 (10)

#### **TB 1.3.8.5**

ഇ॒ന്ദ്രിയ॑സ്യാ॒വരു॑ദ്ധ്യേ ॥  
 അ॒നിരു॑ക്താഭിഃ പ്രാ॒തസ്സ॑വ॒നേ സ്തൂ॑വതേ ।  
 അ॒നിരു॑ക്തഃ പ്ര॒ജാപ॑തിഃ । പ്ര॒ജാപ॑തേരാ॒പ്തേ ॥  
 വാ॒ജവ॑തീഭിർ-മാ॒ദ്ധ്യ॑ന്ദിനേ । അ॒ന്നം വൈ॑ വാജഃ ।  
 അ॒ന്നമേ॒വാ-വ॑രു॒ന്ധേ ।  
 ശി॒പിവി॑ഷ്ട॒വതീ॑ഭി-സ്തൂ॒തീയ॑സ॒വനേ॑ ।  
 യ॒ജ്ഞാ॑ വൈ വി॒ഷ്ണുഃ । പ॒ശവഃ॑ ശി॒പിഃ ( ) ।  
 യ॒ജ്ഞ ഏ॒വ പ॒ശുഷു॑ പ്ര॒തി തി॑ഷ്ഠതി ॥

ബൃഹദന്ത്യം ഭവതി ।

അന്തമേവൈനഃ ശ്രിയൈ ഗമയതി ॥ 52 (13)

(അശ്തീയാ - ദന്നസ്യന്നസ്യ വരുദ്ധ്യാ - ഇന്ദ്രസ്യ ത്വാ  
സാമ്രാജ്യേനാഭിഷിഞ്ചാ മീത്യാഹ - വാജസ്യതഃ -  
ശിപി സ്തീണീ ച) (A8)

1.3.9 അനുവാകം 9 - അതിഗ്രാഹ്യഃ, പഞ്ചൈന്ദ്രഃ

**TB 1.3.9.1**

നൃഷദം ത്വേത്യാഹ । പ്രജാ വൈൻ.ഋൻ ।

പ്രജാനാമേവൈതേന സൂയതേ । ദ്രുഷദമീത്യാഹ ।

വനസ്സപതയോ വൈ ദ്രു ।

വനസ്സതീനാമേവൈ തേന സൂയതേ । ദുവനസദ-മീത്യാഹ ।

യദാ വൈ വസീയാൻ ഭവതി ।

ദുവനമഗന്നിതി വൈ തമാഹുഃ ।

ദുവനമേവൈതേന ഗച്ഛതി ॥ 53 (10)

**TB 1.3.9.2**

അസ്തുഷദം ത്വാ ഏതസദ-മീത്യാഹ ।

അപാമേവൈതേന ഏതസ്യ സൂയതേ ।

വ്യോമസദ-മീത്യാഹ । യദാ വൈ വസീയാൻ ഭവതി ।

വ്യോമാഗന്നിതി വൈ തമാഹുഃ । വ്യോമൈവൈതേന ഗച്ഛതി ॥

പൃഥ്വിഷദം ത്വാന്തരിക്ഷസദ-മിത്യാഹ ।  
ഏഷാമേവൈതേന ലോകാനാഴ് സൂയതേ ।  
തസ്മാദ് വാജപേ-യയാജീ ന കം ചന പ്രത്യുവരോഹതി ।  
അപീവ ഹി ദേവതാനാഴ് സൂയതേ ( ) । 54 (10)

**TB 1.3.9.3**

നാകസദ-മിത്യാഹ । യദാവൈ വസീയാൻ ഭവതി ।  
നാകമഗന്നിതി വൈ തമാഹുഃ । നാകമേവൈതേന ഗച്ഛതി ॥  
യേ ഗ്രഹാഃ പഞ്ചജനീനാ ഇത്യാഹ ।  
പഞ്ചജനാനാ-മേവൈതേന സൂയതേ ॥  
അപാഴ് രസമുദ്വയസ-മിത്യാഹ ।  
അപാമേവൈതേന രസസ്യ സൂയതേ ।  
സൂര്യരശ്മീഴ് സമാഭ്യുത-മിത്യാഹ സശുക്രതായ ॥ 55 (9)  
(ഗച്ഛതി - സൂയതേ - +നവ ച) (A9)

**1.3.10 അനുവാകം 10 - പിണ്ഡപിതൃയജ്ഞഃ**

**ദർശപൂർണ്ണമാസബ്രാഹ്മണശേഷഃ**

**TB 1.3.10.1**

ഇന്ദ്രോ വൃത്രേഴ് ഹതാ । അസുരാൻ പരാഭാവ്യ ।  
സോഽമാവാസ്യാം പ്രത്യാഗച്ഛത് ।  
തേ പിതരഃ പൂർവേദ്യു-രാഗച്ഛന് ।



പി॒ത॒ജ്ജൻ. യ॒ജ്ഞോഽഗച്ഛ॑ത് | തം ദേ॒വാഃ പു॒നര॑യാച॒ന്ത |  
 തമേ॒ഭ്യോ ന॑ പു॒നര॑ഭ॒ദ്യുഃ | തേ॒ഽബ്രു॑വൻ വ॒രം വൃ॑ണാമ॒ഹൈ |  
 അ॒ഥ വഃ॑ പു॒നർഭാ॑സ്യാമഃ |

അ॒സ്മഭ്യ॑മേ॒വ പൂ॑ർവേ॒ഭ്യുഃ ക്രി॑യാതാ ഇ॒തി | 56 (10)

### **TB 1.3.10.2**

തമേ॒ഭ്യഃ പു॒നര॑ഭ॒ദ്യുഃ |  
 തസ്മാ॑ത്-പി॒ത്യഭ്യഃ॑ പൂ॒ർവേ॒ഭ്യുഃ ക്രി॑യതേ |  
 യത് പി॒ത്യഭ്യഃ॑ പൂ॒ർവേ॒ഭ്യുഃ ക॒രോതി॑ |  
 പി॒ത്യഭ്യ॑ ഏ॒വ തദ്-യ॒ജ്ഞം നി॒ഷ്ക്രി॑യ യ॒ജമാ॑നഃ പ്ര॒തനു॑തേ ||  
 സോ॒മാ॒യ പി॒ത്യപീ॑തായ സ്വ॒ധാ നമ॑ ഇ॒ത്യാഹ॑ |  
 പി॒തുരേ॒വാധി॑ സോ॒മപീ॑മ॒മവ॑ രു॒ന്ധേ |  
 ന ഹി॑ പി॒താ പ്ര॒മീയ॑മാണ ആ॒ഹൈ॒ഷ സോ॑മപീ॒മ ഇ॒തി |  
 ഇ॒ന്ദ്രിയം॑ വൈ സോ॒മപീ॑മഃ |  
 ഇ॒ന്ദ്രിയ॑മേ॒വ സോ॑മപീ॒മമ॒വ-രു॑ന്ധേ |  
 തേനേ॒ന്ദ്രിയേ॑ണ ദി॒തിയാ॑ം ജാ॒യാമ॑ഭ്യ॒ശ്നുതേ॑ || 57 (10)

### **TB 1.3.10.3**

ഏ॒തദ് വൈ॑ ബ്രാഹ്മണം പു॒രാ വാ॑ജശ്ര॒വസാ॑ വി॒ദാമ॑ക്രൻ |  
 തസ്മാ॑ത് തേ ദേ॒വേ ജാ॒യേ അ॒ഭ്യാക്ഷ॑ത | യ ഏ॒വം വേ॑ദ |  
 അ॒ഭി ദി॒തിയാ॑ം ജാ॒യാമ॑ശ്നുതേ ||

അഗ്നയേ കവ്യവാഹനായ സ്വധാ നമ ഇത്യാഹ ।  
യ ഏവ പിതൃണാമഗ്നിഃ ।  
തം പ്രീണാതി ॥ തിസ്ര ആഹുതീർ ജുഹോതി ॥  
ത്രിർനിദധാതി ॥ ഷട്ഥ് സംപദ്യന്തേ । 58 (10)

**TB 1.3.10.4**

ഷഡ്യാ ജതവഃ । ജതൂനേവ പ്രീണാതി ॥  
തൃഷ്ണീം മേക്ഷണ-മാദധാതി ।  
അസ്തി വാ ഹി ഷഷ്ഠ ജതൂർന വാ ॥  
ദേവാൻ. വൈ പിതൃജൻ പ്രീതാൻ ।  
മനുഷ്യാഃ പിതരോഽനു പ്രപിപതേ ।  
തിസ്ര ആഹുതീർ ജുഹോതി । ത്രിർനിദധാതി ।  
ഷട്ഥ് സംപദ്യന്തേ । ഷഡ്യാ ജതവഃ । 59 (10)

**TB 1.3.10.5**

ജതവഃ ഖലു വൈ ദേവാഃ പിതരഃ ।  
ജതൂനേവ ദേവാൻ പിതൃജൻ പ്രീണാതി ।  
താൻപ്രീതാൻ । മനുഷ്യാഃ പിതരോഽനു പ്രപിപതേ ॥  
സക്യദാച്ഛിന്നം ബർഹിർ ദവതി । സക്യദിവ ഹി പിതരഃ ॥  
ത്രിർനിദധാതി । തൃതീയേ വാ ഇതോ ലോകേ പിതരഃ ।  
താനേവ പ്രീണാതി ॥ പരാഽവാർതതേ । 60 (10)

**TB 1.3.10.6**

ഏകാ ഹി പിതരഃ ॥ ഔഷ്ണോ വ്യാവൃത ഉപാസ്മേ ।  
 ഊഷ്മഭാഗാ ഹി പിതരഃ ॥ ബ്രഹ്മവാദിനോ വദന്തി ।  
 പ്രാശ്യാം(3) ന പ്രാശ്യാ(3) മിതി । യത് പ്രാശ്നീയാത് ।  
 ജന്യമന്നമദ്യാത് । പ്രമായുകഃ സ്യാത് । യന്ന പ്രാശ്നീയാത് ।  
 അഹവിഃ സ്യാത് । 61 (10)

**TB 1.3.10.7**

പിതൃഭ്യ ആവൃശ്വേത്യത । അവശ്വേഘയമേവ ।  
 തന്നേവ പ്രാശിതം നേവാപ്രാശിതം ॥  
 വീരം വാ വൈ പിതരഃ പ്രയന്തോ ഹർന്തി ।  
 വീരം വാ ദദന്തി । ദശാം ചരിനന്തി ।  
 ഹരണഭാഗാ ഹി പിതരഃ । പിത്ഋനേവ നിരവദയതേ ॥  
 ഉത്തര ആയുഷി ലോമ ചരിന്ദീത ।  
 പിതൃണാം ഹ്യേതർഹി നേദീയഃ ॥ 62 (10)

**TB 1.3.10.8**

നമസ്കരോതി । നമസ്കാരോ ഹി പിതൃണാം ॥  
 നമോ വഃ പിതരോ രസായ । നമോ വഃ പിതരഃ ശുഷായ ।  
 നമോ വഃ പിതരോ ജീവായ । നമോ വഃ പിതരഃ സ്വധായൈ ॥  
 നമോ വഃ പിതരോ മന്യവേ । നമോ വഃ പിതരോ ഘോരായ ।

പിതരോ നമോ വഃ ।

യ ഏതസ്മിൻ ലോകേ സ്ഥ । 63 (10)

**TB 1.3.10.9**

യുഷാഃസ്യേസനു । യേസ്മിൻ ലോകേ । മാം തേ നു ।

യ ഏതസ്മിൻ ലോകേ സ്ഥ ।

യ്യം തേഷാം വസിഷ്ഠാ ഭൂയാസ്ത । യേസ്മിൻ ലോകേ ।

അഹം തേഷാം വസിഷ്ഠാ ഭൂയാസ്മിത്യാഹ ।

വസിഷ്ഠഃ സമാനാനാം ഭവതി ।

യ ഏവം വിദ്വാൻ-പിതൃഭ്യഃ കരോതി ॥

ഏഷ വൈ മനുഷ്യാണാം യജ്ഞഃ । 64 (10)

**TB 1.3.10.10**

ദേവാനാം വാ ഇതരേ യജ്ഞാഃ ।

തേന വാ ഏതത് പിതൃലോകേ ചരതി ॥

യത് പിതൃഭ്യഃ കരോതി ।

സ ഈശ്വരഃ പ്രഥേതോഃ । പ്രാജാപത്യയർചാ പുനരൈതി ।

യജ്ഞോ വൈ പ്രാജാപതിഃ ।

യജ്ഞൈവ സഹ പുനരൈതി । ന പ്രമായുകോ ഭവതി ॥

പിതൃലോകേ വാ ഏതദ്-യജമാനശ്ചരതി ।

യത് പിതൃഭ്യഃ കരോതി ( ) । സ ഈശ്വര ആർതിമാർതോഃ ।

പ്രജാപതി-സ്തവൈനം തത ഉന്നേതുമർ.ഹതീത്യാഹുഃ ।  
 യത് പ്രാജാപത്യയർചാ പുനരൈതി ।  
 പ്രജാപതിരേവൈനം തത ഉന്നയതി ।  
 നാർതിമാർച്ചതി യജമാനഃ ॥ 65 (15)

(ഇത്യ - ശ്ലുതേ - പദ്യന്തേ - പദ്യന്തേ ഷഡ്യാ ജൃതവോ -  
 വർതന്തേ - ഹവിഃ സ്യാൻ - നേദീയഃ - സ്ഥ - യജേന്താ -  
 യജമാനശ്ചരതി യത് പിതൃഭ്യഃ കരോതിപഞ്ച ച) (A10)

**Prapaataka Korvai with starting Words of 1 to 10 Anuvaakams :-**

(ദേവാസുരാ അഗ്നിഷോമയോർ - ദേവാ വൈ യഥാ  
 ദർശം - ദേവാ വൈ യദന്യേർ ഗ്രഹൈർ -  
 ബ്രഹ്മവാദിനോ നാഗ്നിഷോമോ ന - സാവിത്രം -  
 ദേവസ്യാഹം - താർപ്യ - സപ്താന്നഹോമാൻ - നൃഷഭം -  
 തോന്ദ്രോ വൃത്ര ഹതാ ദശ)

**Korvai with starting Words of 1, 11, 21 Series of dasanees :-**

ദേവാസുരാ - വാജ്യൈവൈനം - തസ്മാദ് വാജപേയയാജീ -  
 ദേവസ്യാഹം - വാജസ്യാവരുദ്ധ്യാ - ഇന്ദ്രിയമേവാസ്മിൻ. -  
 ഹ്നീകാ ഹി പിതരഃ പഞ്ചഷഷ്ടിഃ

**First and Last Word of 3rd Prapaatakam :-**

( ദേവാസുരാ - യജമാനഃ )

|| ഹരിഃ ഓം ||

|| കൃഷ്ണ യജുർവേദീയ തൈത്തിരീയ ബ്രാഹ്മണേ

പ്രഥമാഷ്ടകേ തൃതീയഃ പ്രപാഠകഃ സമാപ്തഃ ||

=====

**Details of Dasini & Vaakyams for Ashtakam 1,  
Prapaatakam 3 (TB 1.3)**

	Dasini	Vaakyams
Anuvakam 1	7	69
Anuvakam 2	7	71
Anuvakam 3	7	74
Anuvakam 4	5	56
Anuvakam 5	4	42
Anuvakam 6	9	88
Anuvakam 7	8	79
Anuvakam 8	5	53
Anuvakam 9	3	29
Anuvakam 10	10	105
Total →	65	666

ഓം നമഃ പരമാത്മനേ, ശ്രീ മഹാഗണപതയേ നമഃ,  
 ശ്രീ ഗുരുഭ്യോ നമഃ । ഹരിഃ ഓം ॥

#### 1.4 പ്രഥമാഷ്ടകേ ചതുർത്ഥഃ പ്രപാഠകഃ -

##### സോമാദിബ്രാഹ്മണം

#### 1.4.1 അനുവാകം 1 - ഗ്രഹണാ ഗ്രഹണം

##### T.B. 1.4.1.1

ഉദയേ വാ ഏതേ പ്രജാപതേരദ്ധ്യ-സ്യുജ്യന്ത ।  
 ദേവാശ്ചാസുരാശ്ച । താന വ്യജാനാത് ।  
 ഇമേന്യ ഇമേന്യ ഇതി । സ ദേവാനഃ ശൂനകരോത് ।  
 താനഭ്യഷുണോത് । താൻ പവിത്രേണാ-പുനാത് ।  
 താൻ-പരസ്താത്-പവിത്രസ്യ-വ്യഗൃഹ്ണാത് ।  
 തേ ഗ്രഹാ അഭവന് । തദ്ഗ്രഹാണാം ഗ്രഹത്വം । 1 (10)

##### T.B. 1.4.1.2

ദേവതാ വാ ഏതാ യജമാനസ്യ ഗൃഹേ ഗൃഹ്യന്തേ ।  
 യദ് ഗ്രഹാഃ । വിദുരേനം ദേവാഃ ।  
 യസ്യൈവം വിദുഷ ഏതേ ഗ്രഹാ ഗൃഹ്യന്തേ ॥  
 ഏഷാ വൈ സോമസ്യാഹുതിഃ । യദുപാഃശുഃ ।



സോമേന ദേവാഃ സ്തർപയാണീതി ഖലു വൈ സോമേന  
യജതേ । യദുപാപ്ശും ജുഹോതി ।

സോമേനൈവ തദ്-ദേവാഃ സ്തർപയതി ॥

യദ്ഗ്രഹാഞ്ജുഹോതി । 2 (10)

### **T.B. 1.4.1.3**

ദേവാ ഏവ തദ്-ദേവാൻ-ഗച്ഛന്തി ॥ യച്ഛമസാഞ്ജുഹോതി ।

തേനൈവാനുരുപേണ യജമാനഃ സുവർഗം ലോകമേതി ॥

കിം ന്യേതദഗ്ര ആസീദിത്യാഹുഃ । യത് പാത്രാണീതി ।

ഇയം വാ ഏതദഗ്ര ആസീത് ।

മൃന്മയാനി വാ ഏതാനൃംസന് ।

തൈർദേവാ ന വ്യാവൃത-മഗച്ഛന് ।

ത ഏതാനി ദാരുമയാണി പാത്രാണൃ-പശ്യന് ।

താനൃകുർവത । 3 (10)

### **T.B. 1.4.1.4**

തൈർ വൈ തേ വ്യാവൃത-മഗച്ഛന് ।

യദ്-ദാരുമയാണി പാത്രാണി ഭവന്തി ।

വ്യാവൃതമേവ തൈർ യജമാനോ ഗച്ഛന്തി ॥

യാനി ദാരുമയാണി പാത്രാണി ഭവന്തി ।

അമൃമേവ തൈർ-ലോക-മഭിജയതി ।  
 യാനി മൃന്മയാനി । ഇമമേവ തൈർ-ലോക-മഭിജയതി ॥  
 ബ്രഹ്മവാദിനോ വദന്തി ।  
 കാശ്ചതസ്രഃ സ്ഥാലീർവായവ്യാഃ സോമഗ്രഹണീരിതി ।  
 ദേവാ വൈ പൃശ്നീമദുഹ്രന് । 4 (10)

#### **T.B. 1.4.1.5**

തസ്യ ഏതേ സ്തനാ ആസന് । ഇയം വൈ പൃശ്നീഃ ।  
 താമാദിത്യാ ആദിത്യസ്ഥാലോ ചതുഷ്പദഃ പശൂനദുഹ്രന് ।  
 യദാദിത്യസ്ഥാലീ ഭവതി ।  
 ചതുഷ്പദ ഏവ തയാ പശൂൻ. യജമാന ഇമാം ദുഹേ ।  
 താമിന്ദ്ര ഉക്ഥ്യസ്ഥാലോന്ദ്രിയ-മദുഹത് ।  
 യദുക്ഥ്യസ്ഥാലീ ഭവതി ।  
 ഇന്ദ്രിയമേവ തയാ യജമാന ഇമാം ദുഹേ ।  
 താം വിശ്വേ ദേവാ ആഗ്രയണസ്ഥാലോർജ-മദുഹ്രന് ।  
 യദാഗ്രയണസ്ഥാലീ ഭവതി ( ) । 5 (10)

#### **T.B. 1.4.1.6**

ഊർജമേവ തയാ യജമാന ഇമാം ദുഹേ ।  
 താം മനുഷ്യാദ് ധ്രുവസ്ഥാലോ യുരദുഹ്രന് ।

യദ്-ധ്രുവസ്ഥാലീ ഭവതി ।

ആയുരേവ തയാ യജമാന ഇമാം ദുഹേ ।

സ്ഥാല്യാ ഗൃഹ്ണാതി । വായവേന ജുഹോതി ।

തസ്മാദന്യേന പാത്രേണ പശൂൻ ദുഹന്തി ।

അന്യേന പ്രതിഗൃഹ്ണന്തി ।

അഥോ വ്യാവൃതമേവ തദ്-യജമാനോ ഗച്ഛതി ॥ 6 (9)

(ഗ്രഹത്വം - ഗ്രഹാൻ ജുഹോത്യ - കുർവ - താദുഹൻ -  
നാഗ്രയണസ്ഥാലീ ഭവതി - +നവ ച) (A1)

#### 1.4.2 അനുവാകം 2 - സോത്രാമണീശേഷാ മന്ത്രാഃ

##### T.B. 1.4.2.1

യുവച് സുരാമമശിനാ । നമുചാവാഃസുരേ സചാ ॥

വിപിപാനാ ശുഭസ്സതീ । ഇന്ദ്രം കർമ്മസ്വാവതം ॥

പുത്രമിവ പിതരാവശിനോഭാ ।

ഇന്ദ്രാവതം കർമ്മണാ ദച്ഛസനാഭിഃ ।

യഥ് സുരാമം വ്യപിബഃ ശചീഭിഃ ।

സരസ്വതീ ത്വാ മഘവന്നഭീഷാത് ॥

അഹാ॑വ്യഗേ॑ ഹ॒വിരാ॑സ്യേ॒ തേ॑ ।

സ്രു॑ചീ॒വ ഷൃ॒തം ച॒മൃ ഇ॒വ സോ॑മഃ । 7 (10)

### **T.B. 1.4.2.2**

വാ॒ജസ॑നി॒ച് ര॒യിമ॑സ്യേ॒ സു॒വീരം॑ ।

പ്ര॒ശ॒സ്തം ധേ॑ഹി॒ യശ॑സം॒ ബൃഹ॑ന്തം ॥

യ॒സ്മിന്ന॑ശ്വാ॒സ ജ॒ഷഭാ॑സ॒ ഉക്ഷ॑ണഃ ।

വ॒ശാ മേ॒ഷാ അവ॑സ്യ॒ഷ്ടാസ॑ ആ॒ഹുതാഃ॑ ।

കീ॒ലാല॑പേ॒ സോമ॑പൃ॒ഷ്ഠായ॑ വേ॒ധസേ॑ ।

ഹൃ॒ദാമ॑തിം ജന॒യ ചാരു॑മ॒ഗ്നയേ॑ ॥

നാനാ॑ ഹി വാ॒ം ദേ॒വഹി॑ത॒ച് സദോ॑ മി॒തം ।

മാ സ॑ച്ഛൃ॒ക്ഷാമാം॑ പ॒രമേ॑ വേ॒ദ്യാമ॑ൻ ।

സു॒രാ താമ॑സി ശു॒ഷിണീ॑ സോമ॒ ഏ॒ഷഃ ।

മാ മാ॑ ഹി॒ച്ഛീഃ॑ സ്വാ॒ം യോ॑നി॒മാവി॑ശൻ । 8 (10)

### **T.B. 1.4.2.3**

യദ॑ത്ര ശി॒ഷ്ടച്ഛൃ॑ ര॒സിനഃ॑ സു॒തസ്യ॑ ।

യദി॑ന്ദ്രോ॒ അപി॑ബ॒ച്ഛചീ॑ഭിഃ । അ॒ഹം തദ॑സ്യ॒ മന॑സാ ശി॒വേന॑ ।

സോമ॑ച്ഛൃ॒രാജാ॑നമി॒ഹ ദക്ഷ॑യാമി ॥

ദേ॒വ സ്രു॑തീ॒ അശൃ॑ണ॒വം പി॑തൃ॒ണാം ।

അഹം ദേവാനാമുത മർത്യാനാം ।  
 താഭ്യാമിദം വിശ്വം ഭുവനം സമേതി ।  
 അന്തരാ പൂർവമപരം ച കേതും ॥  
 യസ്മൈ ദേവ വരുണ ഗായത്രചരന്ദാഃ പാശഃ ।  
 തം ത ഏതേനാവയജേ ॥ 9 (10)

#### **T.B. 1.4.2.4**

യസ്മൈ ദേവ വരുണ ത്രിഷ്ടുപ്ചരന്ദാഃ പാശഃ ।  
 തം ത ഏതേനാവയജേ ।  
 യസ്മൈ ദേവ വരുണ ജഗതീചരന്ദാഃ പാശഃ ।  
 തം ത ഏതേനാവയജേ ॥  
 സോമോ വാ ഏതസ്യ രാജ്യമാദത്തേ ।  
 യോ രാജാ സൻ രാജ്യോ വാ സോമേന യജതേ ।  
 ദേവസുവാമേതാനി ഹവീഷി ഭവന്തി ।  
 ഏതാവന്തോ വൈ ദേവാനാം സവാഃ ।  
 ത ഏവാസ്മൈ സവാൻ പ്രയച്ഛന്തി ।  
 ത ഏനം പുനഃ സുവന്തേ രാജ്യായ ( ) ।  
 ദേവസു രാജാ ഭവന്തി ॥ 10 (11)

(സോമ - ആവിശൻ. - യജേ - രാജ്യാധൈകം ച) (A2)

### 1.4.3 അനുവാകം 3 - ദോഹപ്രായശ്ചിത്തം, അഗ്നിഹോത്രേ

#### T.B. 1.4.3.1

ഉദസ്ഥാദ്-ദേവ്യദിതിർ-വിശ്വരൂപീ ।

ആയുർ യജ്ഞപതാവധാത് । ഇന്ദ്രായ കൃണ്വതീ ഭാഗം ।

മിത്രായ വരുണായ ച ॥ ഇയം ഽവാ അഗ്നിഹോത്രീ ।

ഇയം ഽവാ ഏതസ്യ നിഷീദതി ।

യസ്യ ഽഗ്നിഹോത്രീ നിഷീദതി । താമുത്ഥാപയേത് ।

ഉദസ്ഥാദ്-ദേവ്യദിതിരിതി । ഇയം ഽവൈ ദേവ്യദിതിഃ । 11 (10)

#### T.B. 1.4.3.2

ഇമാമേവാസ്മാ ഉത്ഥാപയതി ॥

ആയുർ യജ്ഞപതാവധാദിത്യാഹ ।

ആയുരേവാസ്മിൻ ദധാതി ॥

ഇന്ദ്രായ കൃണ്വതീ ഭാഗം മിത്രായ വരുണായ ചേത്യാഹ ।

യഥാ യജുരേവൈതത് ॥

അവർതിം ഽവാ ഏഷൈതസ്യ പാപ്മാനം പ്രതിഖ്യായ

നിഷീദതി ।

യസ്യ ഽഗ്നിഹോത്ര്യുപസൃഷ്ടാ നിഷീദതി ।

താം ദുഗ്ധാ ബ്രാഹ്മണായ ദദ്യാത് ।

യസ്യാന്നം നാദ്യാത് ।

അവർതിമേവാസ്മിൻ പാപ്മാനം പ്രതിമുഞ്ചതി ॥ 12 (10)

### **T.B. 1.4.3.3**

ദുഗ്ധാ ദദാതി । ന ഹൃദൃഷ്ടാ ദക്ഷിണാ ദീയതേ ॥

പൃഥിവീം വാ ഏതസ്യ പയഃ പ്രവിശതി ।

യസ്മാഗ്നിഹോത്രം ദുഹ്യമാനഃ സ്കന്ദതി ॥

യദദ്യ ദുഗ്ധം പൃഥിവീമസക്ത ।

യദോഷധീ-രപ്യസരദ്-യദാപഃ ।

പയോ ഗൃഹേഷു പയോ അഘ്നീയാസു ।

പയോ വമ്സേഷു പയോ അസ്മു തന്മയീത്യാഹ ।

പയ ഏവാത്മൻ ഗൃഹേഷു പശുഷു ധത്തേ ॥

അപ ഉപസൃജതി । 13 (10)

### **T.B. 1.4.3.4**

അദിരേവൈനദാപ്നോതി ॥

യോ വൈ യജ്ഞസ്യാർ-തേനാനാർതച് സച് സൃജതി ।

ഉദേ വൈ തേ തർഹ്യാർച്ചതഃ ।

ആർച്ചതി ഖലു വാ ഏതദഗ്നിഹോത്രം ।

യദ്-ദൃഹ്യമാനഃ സ്കന്തി । യദിദൃഹ്യാത് ।  
 ആർതേനാനാർതം യജ്ഞസ്യ സപ്സ്യജേത് ।  
 തദേവ യാദൃക്-കീദൃക്ച ഹോതവ്യം ।  
 അമാന്യാം ദുഗ്ധാ പുനർ.-ഹോതവ്യം ।  
 അനാർതേനൈവാർതം യജ്ഞസ്യ നിഷ്കരോതി ॥ 14 (10)

#### **T.B. 1.4.3.5**

യദ്-യുദ്ദ്രുതസ്യ സ്കന്ദേത് ।  
 യത് തതോഽഹുത്വാ പുനരേയാത് । യജ്ഞം വിച്ഛിന്ദ്യാത് ।  
 യത്ര സ്കന്ദേത് । തന്നിഷദ്യ പുനർഗൃഹ്ണീയാത് ।  
 യത്രൈവ സ്കന്തി । തത് ഏവൈനത്-പുനർഗൃഹ്ണാതി ।  
 തദേവ യാദൃക്-കീദൃക്ച ഹോതവ്യം ।  
 അമാന്യാം ദുഗ്ധാ പുനർ.-ഹോതവ്യം ।  
 അനാർതേനൈവാർതം യജ്ഞസ്യ നിഷ്കരോതി ॥ 15 (10)

#### **T.B. 1.4.3.6**

വി വാ ഏതസ്യ യജ്ഞശ്ശിദ്യതേ ।  
 യസ്യാഗ്നിഹോത്രേഽധിശ്രിതേ ശ്വാന്തരാ ധാവതി ।  
 രുദ്രഃ ഖലു വാ ഏഷഃ । യദഗ്നിഃ । യദ്-ഗാമന്യാത്വാവർതയേത് ।  
 രുദ്രായ പശു-നപിദദ്ധ്യാത് । അപശുർ-യജമാനഃ സ്യാത് ।



യദപോഽന്വതിഷിഞ്ചേത് | അനാദൃ-മഗേരാപഃ |  
 അനാദൃമാദൃ-മപിദദ്ധ്യാത് ( ) | ഗാർ.ഹപത്യാദ്-ഭസ്മാദായ |  
 ഇദം വിഷ്ണുർ-വിചക്രമ ഇതി വൈഷ്ണവ്യാർചാ  
 ഷഹവനീയാദ്ധ്യച്ഛ സയന്നുദ്രവേത് |  
 യജേണാ വൈ വിഷ്ണുഃ |  
 യജേണൈവ യജഞ്ച്ഛ സന്തനോതി |  
 ഭസ്മനാ പദമപിവപതി ശാന്തൈഃ || 16 (15)

(വൈ ഭവ്യദിതിർ - മുഞ്ചതി - സൃജതി - കരോതി -  
 കരോത്യാ - ഭ്യമാപിദദ്ധ്യാത് പഞ്ച ച) (A3)

#### **1.4.4 അനുവാകം 4 - അഗ്നിപ്രായശ്ചിത്തം അഗ്നിഹോത്രേ** **T.B. 1.4.4.1**

നി വാ ഏതസ്യാഹവനീയോ ഗാർ.ഹപത്യം കാമയതേ |  
 നി ഗാർ.ഹപത്യ ആഹവനീയം |  
 യസ്യാഗ്നിമനുദ്യുതച്ഛ സൂര്യോഽഭിനിമോചതി |  
 ദർഭേണ ഹിരണ്യം പ്രബദ്ധ്യ പുരസ്താദ്ധരേത് | അമാഗ്നിം |  
 അമാഗ്നിഹോത്രം | യദ്ധിരണ്യം പുരസ്താദ്ധർതി |  
 ജ്യോതിർവൈ ഹിരണ്യം |

ജ്യോതിരേവൈനം പശ്യൻ-നുദ്ധരതി ।

യദഗ്നിം പൂർവ്വ ഹരതൃഥാ-ഗ്നിഹോത്രം । 17 (10)

#### **T.B. 1.4.4.2**

ഭാഗധേയൈനൈവൈനം പ്രണയതി ॥

ബ്രാഹ്മണ ആർഷേയ ഉദ്ധരേത് ।

ബ്രാഹ്മണോ വൈ സർവാ ദേവതാഃ ।

സർവാഭിരേവൈനം ദേവതാഭിരുദ്ധരതി ॥

അഗ്നിഹോത്ര-മുപസാ-ദ്യാതമിതോ-രാസീത ।

വ്രതമേവ ഹതമനു മ്രിയതേ ॥

അന്തം വാ ഏഷ ആത്മനോ ഗച്ഛതി ।

യസ്താമൃതി । അന്തമേഷ യജ്ഞസ്യ ഗച്ഛതി ।

യസ്യാഗ്നിമനുദ്യുതഃ സൂര്യോഭിനിമോചതി । 18 (10)

#### **T.B.1.4.4.3**

പുനഃ സമന്യ ജുഹോതി ।

അന്തൈനൈവാന്തം യജ്ഞസ്യ നിഷ്ക്രോതി ॥

വരുണോ വാ ഏതസ്യ യജ്ഞം ഗൃഹ്ണാതി ।

യസ്യാഗ്നി-മനുദ്യുതഃ സൂര്യോഭിനിമോചതി ।

വാരുണം ചരും നിർവപേത് ।

തേ॒നൈ॒വ യ॒ജ്ഞം॑ നി॒ഷ്ക്രീ॑ണീ॒തേ ॥

നി॒ വാ ഏ॒തസ്യ॑ഹ॒വനീ॑യോ ഗാർ॒ഹപ॑ത്യം കാമയതേ ।

നി॒ ഗാർ॒ഹപ॑ത്യ ആ॒ഹവ॑നീ॒യം ।

യ॒സ്യാ॒ഗ്നി-മ॑നു॒ദ്യുത॑ച്ഛ് സൂ॒ര്യോ॒ഽഭ്യു॑ദേതി ।

ച॒തുർഗൃ॑ഹീ॒ത-മാ॑ജ്യം പു॒രസ്താ॑ദ്ധരേത് । 19 (10)

#### **T.B.1.4.4.4**

അ॒മാ॒ഗ്നിം । അ॒മാ॒ഗ്നിഹോ॑ത്രം । യദാ॑ജ്യം പു॒രസ്താ॑ദ്ധരതി ।

ഏ॒തദാ॑ അ॒ഗ്നേഃ॒ പ്രി॒യം ധാ॑മ । യദാ॑ജ്യം ।

പ്രി॒യേ॒ണൈ॒വൈ॒നം ധാ॑മാ സ॒മർദ്ധ॑യതി ।

യദ॒ഗ്നിം പൂ॑ർവ॒ച്ഛ് ഹ॒രത്യ॑മാ-ഗ്നിഹോ॑ത്രം ।

ഭാ॒ഗധേ॑യേ॒നൈ॒വൈ॒നം പ്ര॑ണയതി ।

ബ്രാ॒ഹ്മണ॑ ആർ॒ഷേ॒യ ഉ॑ദ്ധരേത് ।

ബ്രാ॒ഹ്മണോ॑ വൈ സർ॒വാ ദേ॒വതാഃ॑ । 20 (10)

#### **T.B.1.4.4.5**

സർ॒വാഭി॑രേ॒വൈ॒നം ദേ॒വതാ॑ഭി॒രുദ്ധ॑രതി ॥

പരാ॑ചീ॒ വാ ഏ॒തസ്മൈ॑ വ്യു॒ച്ഛന്തി॑ വ്യു॒ച്ഛതി॑ ।

യ॒സ്യാ॒ഗ്നി-മ॑നു॒ദ്യുത॑ച്ഛ് സൂ॒ര്യോ॒ഽഭ്യു॑ദേതി ।

ഉ॒ഷാഃ കേ॒തുനാ॑ ജു॒ഷതാം॑ । യ॒ജ്ഞം ദേ॒വേഭി॑രി॒ന്വിതം॑ ।

ദേവേഭ്യോ മധു<sup>1</sup>മത്തമഃ<sup>2</sup> സ്വാഹേതി പ്രത്യൺ-നിഷദ്യാജേന<sup>1</sup>  
ജുഹുയാത് ।

പ്രതീചീമേവാസൈ<sup>1</sup> വിവാസയതി ॥

അഗ്നിഹോത്ര-മുപസാദ്യാതമിതോ-രാസീത ।

വ്രതമേവ ഹതമനു<sup>1</sup> മ്രിയതേ ।

അന്തം വാ ഏഷ ആത്മനോ ഗച്ഛതി । 21 (10)

#### **T.B. 1.4.4.6**

യസ്താമൃതി । അന്തമേഷ യജ്ഞസ്യ ഗച്ഛതി ।

യസ്യാഗ്നി-മനുദ്യുതഃ<sup>1</sup> സൂര്യോഽഭ്യുദേതി ।

പുനഃ സമന്യ ജുഹോതി ।

അന്തേനൈവാന്തം യജ്ഞസ്യ നിഷ്ക്രോതി ।

മിത്രോ വാ ഏതസ്യ യജ്ഞം ഗൃഹ്ണാതി ।

യസ്യാഗ്നി-മനുദ്യുതഃ<sup>1</sup> സൂര്യോഽഭ്യുദേതി ।

മൈത്രം ചരും നിർവപേത് ।

തേനൈവ യജ്ഞം നിഷ്ക്രീണീതേ ॥

യസ്യാ-ഹവനീയേ<sup>1</sup>സുഭാതേ ഗാർഹപത്യ

ഉദായേത് ॥ 22 (10)

**T.B. 1.4.4.7**

യദാഹവനീയ-മനുദാപ്യ ഗാർഹപത്യം മൻമേത് ।  
 വിച്ഛിന്യാത് । ഭ്രാതൃവൃമസ്മൈ ജനയേത് ।  
 യദൈ യജ്ഞസ്യ വാസുവ്യം ക്രിയതേ ।  
 തദനു രുദ്രോഽവചരതി । യത് പൂർവ-മനാവസ്യേത് ।  
 വാസുവ്യ-മഗ്നിമുപാസീത ।  
 രുദ്രോഽസ്യ പശൂൻ ഘാതുകഃ സ്യാത് ।  
 ആഹവനീയ-മുദാപ്യ ।  
 ഗാർഹപത്യം മൻമേത് ॥ 23 (10)

**T.B. 1.4.4.8**

ഇതഃ പ്രഥമം ജ്ഞേത അഗ്നിഃ ।  
 സ്വാദ്യോനേരധി ജാതവേദാഃ ।  
 സ ഗായത്രിയാ ത്രിഷ്ടുഭാ ജഗത്യാ ।  
 ദേവേദ്യോ ഹവ്യം വഹതു പ്രജാനന്നിതി ।  
 ഛന്ദോഭിരേവൈനഃ സ്വാദ്യോനേഃ പ്രജനയതി ॥  
 ഗാർഹപത്യം മൻമതി ।  
 ഗാർഹപത്യം വാ അന്യാഹിതാഗ്നേഃ പശവ ഉപ തിഷ്ഠന്തേ ।

സ യദുദ്വായതി । തദനു പശവോഽപക്രാമന്തി ।

ഇഷേ രരെയേ രമസ്വ । 24 (10)

#### **T.B. 1.4.4.9**

സഹസേ ദ്യുതായ । ഊർജേ പത്യായേത്യാഹ ।

പശവോ വൈ രയിഃ । പശൂനേവാസ്മൈ രമയതി ॥

സാരസ്വതൗ തോമ്സൗ സമിന്ധാതാമിത്യാഹ ।

ഋഖ് സാമേ വൈ സാരസ്വതാവുഥ്സൗ ।

ഋഖ്-സാമാഭ്യോമേവൈനച്ഛ സമിന്ധേ ॥

സമ്രാധസി വിരാധസീത്യാഹ ।

രഥന്തരം വൈ സമ്രാദ് । ബൃഹദ്-വിരാദ് । 25 (10)

#### **T.B. 1.4.4.10**

താഭ്യോമേവൈനച്ഛ സമിന്ധേ ॥ വജ്രോ വൈ ചക്രം ।

വജ്രോ വാ ഏതസ്യ യജ്ഞം വിച്ഛിനന്തി ।

യസ്യാനോ വാ രഥോ വാഽന്തരാഽഗ്നീ യാതി ।

ആഹവനീയ-മുദാപ്യ । ഗാർഹപത്യാ-ദുദ്ധരേത് ।

യദഗ്നേ പൂർവം പ്രഭൃതം പദച്ഛ ഹി തേ ॥

സൂര്യസ്യ രശ്മീന-നാതതാന ।

തത്ര രയിഷ്ടാമനു സംഭരതം ।

സം നഃ സൃജ സുമത്യാ വാജവത്യേതി ( ) । 26 (10)

#### **T.B. 1.4.4.11**

പൂർവേണൈവാസ്യ യജേണ യജ്ഞമനു സം തനോതി ॥

തമഗേ സപ്രഥാ അസീത്യാഹ । അഗ്നിഃ സർവാ ദേവതാഃ ।

ദേവതാദിരേവ യജ്ഞം സം തനോതി ॥

അഗ്നയേ പമികൃതേ പുരോധാശമഷ്ടാകപാലം നിർവപേത് ।

അഗ്നിമേവ പമികൃതം സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി ।

സ ഏവൈനം യജ്ഞിയം പൻമാമപി-നയതി ।

അനഡ്യാൻ-ദക്ഷിണാ । വഹീ ഹ്യേഷ സമൃദ്ധ്യേ ॥ 27 (9)

(ഹരത്യമാഗ്നിഹോത്രം - നിമോചതി - ഹരേദ് - ദേവതാ -

ഗച്ഛ - തദ്വദായേൻ - മൻമേദ് - രമസ്വ - ബൃഹദ്

വിരാഡ് - ഇതി - നവ ച) (A4)

### Special Korvai

(നി വൈ പൂർവം ത്രീണി നിമോചതി ദർഭേണ  
 യദ്ധിർണ്യമഗ്നിഹോത്രം പുനർവരുണോ വാരുണം  
 നി വാ ഏതസ്യാഭ്യുദേതി ചതുർഗൃഹീതമാജ്യം യദാജ്യം  
 പരാച്യുഷാഃ പുനർമിത്രോ മേത്രം യസ്യാഹവനീയേ  
 ടനുദ്വാതേ ഗാർഹപത്യോ യദൈ മൻമേദുദ്ധരേത്)

### 1.4.5 അനുവാകം 5 - സോമാതിരേകപ്രായശ്ചിത്തം

#### T.B. 1.4.5.1

യസ്യ പ്രാതസ്സവനേ സോമോഽതിരിച്യതേ ।  
 മാധ്യന്ദിനഃ സവനം കാമയമാനോഽഭ്യതിരിച്യതേ ।  
 ഗൗർദ്ധ്യതി മരുതാമിതി ധയദാതീഷു കൂർവന്തി ।  
 ഹിനസ്തി വൈ സന്ധ്യധീതം । സന്ധീവ ഖലു വാ ഏതത് ।  
 യഥ് സവന സ്യാതിരിച്യതേ । യദ്ധയദാതീഷു കൂർവന്തി ।  
 സന്ധേഃ ശാന്തൈ ॥  
 ഗായത്രഃ സാമ ഭവതി പഞ്ചദശഃ സ്തോമഃ ।  
 തേനൈവ പ്രാതസ്സവനാനയന്തി ॥ **28 (10)**



### **T.B. 1.4.5.2**

മരുതാതീഷു കുർവന്തി ।

തേനൈവ മാദ്ധ്യന്ദിനാമ്-സവന്നായന്തി ॥

ഹോതുശ്ച മസമന്നുനയന്തേ । ഹോതാഽനുശച്ഛതി ।

മദ്ധ്യത ഏവ യജ്ഞച്ഛ സമാദധാതി ॥

യസ്യ മാദ്ധ്യന്ദിനേ സവന്നേ സോമോഽതിരിച്ഛതേ ।

ആദിത്യം തൃതീയസവനം കായമാനോഽഭ്യതിരിച്ഛതേ ।

ഗൗരിവീതച്ഛ സാമ ഭവതി ।

അതിരിക്തം ഐവ ഗൗരിവീതം ।

അതിരിക്തം യഥ് സവനസ്യാ-തിരിച്ഛതേ । **29 (10)**

### **T.B. 1.4.5.3**

അതിരിക്തസ്യ ശാന്തൈ ॥

ബഞ്ചഹാച്ഛ അസി സൂര്യേതി കുർവന്തി ।

യസ്യൈവാദിത്യസ്യ സവനസ്യ കായേനാതിരിച്ഛതേ ।

തേനൈവൈനം കായേന സമർദ്ധയന്തി ॥

ഗൗരിവീതച്ഛ സാമ ഭവതി ।

തേനൈവ മാദ്ധ്യന്ദിനാമ്-സവന്നായന്തി ॥

സപ്തദശഃ സ്തോമഃ । തേനൈവ തൃതീയസവന്നായന്തി ॥

ഹോതു-ശ്ചമസമന്നുനയന്തേ ।

ഹോതാഽനുശച് സതി । 30 (10)

#### **T.B. 1.4.5.4**

മദ്ധ്യത ഏവ യജ്ഞച് സമാദധാതി ॥

യസ്യ തൃതീയസവനേ സോമോഽതിരിച്യേത ।

ഉക്ഥ്യം കുർവീത । യസ്യോക്ഥ്യേഽതിരിച്യേത ।

അതിരാത്രം കുർവീത । യസ്യാ-തിരാത്രേഽതിരിച്യേതേ ।

തത്തൈ ദുഷ്ശജ്ഞാനം ।

യജമാനം വാ ഏതത് പശവ ആസാഹ്യ യന്തി ।

ബൃഹഥ് സാമ ദവതി ।

ബൃഹദാ ഇമാം ലോകാൻ ദാധാര ( ) ।

ബാർഹതാഃ പശവഃ । ബൃഹതൈവാസൈ പശൂൻ ദാധാര ॥

ശിപിവിഷ്ടവതീഷു കുർവന്തി ।

ശിപിവിഷ്ടോ വൈ ദേവാനാം പുഷ്ടം ।

പുഷ്ട്യൈവനച് സമർദ്ധയന്തി ॥

ഹോതുശ്ചമസമന്നുനയന്തേ । ഹോതാഽനുശച്സതി ।

മദ്ധ്യത ഏവ യജ്ഞച് സമാദധാതി ॥ 31 (18)

(യന്തി - സവനസ്യാതിരിച്യതേ - ശച്സതി -  
ദാധാരാഷ്ട്ര ച) (A5)

#### 1.4.6 അനുവാകം 6 - സവനനിമിത്തം പ്രായശ്ചിത്തം

##### T.B. 1.4.6.1

ഏകൈകോ വൈ ജനതായാ-മിന്ദ്രഃ ।  
ഏകം വാ ഏതാവിന്ദ്രമഭി സച്സുനുതഃ ।  
യൗ ദൗ സച്സുനുതഃ । പ്രജാപതിർവാ ഏഷ വിതായതേ ।  
യദ്-യജ്ഞഃ । തസ്യ ഗ്രാവാണോ ദന്താഃ ॥  
അന്യത്രം വാ ഏതേ സച്സുന്വതോർ-നിർബ്ബന്ധി ।  
പൂർവേണോപസ്യത്യാ ദേവതാ ഇത്യാഹുഃ ।  
പൂർവോപസ്യതസ്യ വൈ ശ്രേയാൻ ഭവതി ।  
ഏതിവന്ത്യാജ്യാനി ഭവന്ത്യ-ഭിജിത്യൈ ॥ 32 (10)

##### T.B. 1.4.6.2

മരുത്വതീഃ പ്രതിപദഃ ।  
മരുതോ വൈ ദേവാനാ-മപരാജിത-മായതന്നം ।  
ദേവാനാ-മേവാപരാജിത ആയതനേ യതതേ ॥  
ഉദേ ബൃഹദ്രഥന്തരേ ഭവതഃ । ഇയം വാവ രഥന്തരം ।  
അസൗ ബൃഹത് । ആഭ്യാമേവൈന-മന്തരേതി ।

വാചശ്ച മനസശ്ച । പ്രാണാച്ഛാ-പാനാച്ഛ ।

ദിവശ്ച പൃഥിവ്യാശ്ച । 33 (10)

### **T.B. 1.4.6.3**

സർവസ്മാദ്-വിത്താദ്-വേദ്യാത് ॥

അഭിവർതോ ബ്രഹ്മസാമം ഭവതി ।

സുവർഗസ്യ ലോകസ്യ-ഭിവൃന്തൈത്യ ॥ അഭിജിദ്-ഭവതി ।

സുവർഗസ്യ ലോകസ്യ-ഭിജിന്തൈത്യ । വിശ്വജിദ്-ഭവതി ।

വിശ്വസ്യ ജിന്തൈത്യ ॥

യസ്യ ഭൂയാച്ഛോ യജ്ഞക്രതവ ഇത്യാഹുഃ ।

സ ദേവതാ വൃക്ത ഇതി ।

യദ്യഗ്നിഷ്ടോമഃ സോമഃ പരസ്താമ്-സ്യാത് । 34 (10)

### **T.B. 1.4.6.4**

ഉക്ഥ്യം കുർവീത । യദ്യുക്ഥ്യഃ സ്യാത് ।

അതിരാത്രം കുർവീത ।

യജ്ഞക്രതുഭി-രേവാസ്യ ദേവതാ വൃക്തേ ॥

യോ വൈ ഛന്ദോഭി-രഭിഭവതി ।

സ സച്ഛ സുന്യതോ-രഭിഭവതി ॥

സംവേശായ ത്യാപവേശായ-ത്യാത്യാഹ ।

ഛന്ദാഃസി വൈ സംഘേശ ഉപവേശഃ ।

ഛന്ദാഭിരേവാസ്യ ഛന്ദാഃസ്യ-ഭിഭവതി ।

ഇഷ്ടർഗോ വാ ഗൃതിജാ-മദ്ധ്യര്യുഃ । 35 (10)

#### **T.B. 1.4.6.5**

ഇഷ്ടർഗഃ ഖലു വൈ പൂർവോഽർഷ്യഃ ക്ഷീയതേ ।

പ്രാണാപാനൗ മൃത്യോർമാ പാതമിത്യാഹ ।

പ്രാണാപാനയോരേവ ശ്രയതേ ।

പ്രാണാപാനൗ മാ മാ ഹാസിഷ്ടമിത്യാഹ ।

നൈനം പുരാഽഽയുഷഃ പ്രാണാപാനൗ ജഹിതഃ ॥

ആർതിം വാ ഏതേ നിയന്തി ।

യേഷാം ദീക്ഷിതാനാം പ്രമീയതേ । തം യദവവർജേയുഃ ।

ക്രൂരകൃതാമിവേഷാം ലോകഃ സ്യാത് ।

ആഹര ദഹേതി ബ്രൂയാത് । 36 (10)

#### **T.B. 1.4.6.6**

തം ദക്ഷിണതോ വേദൈ നിധായ ।

സർപരാജ്ഞിയാ ഗൃഹ്ഭിഃ സ്തൂയുഃ ।

ഇയം വൈ സർപതോ രാജ്ഞീ ।

അസ്യ ഏവൈനം പരിദദതി ॥ വ്യുദ്ധം തദിത്യാഹുഃ ।

യഥ് സ്തുത-മനനുശസ്ത-മിതി ।

ഹോതാ പ്രഥമഃ പ്രചീനാവീതി മാർജ്ജാലീയം പരീയാത് ।

യാമീരനു-ബ്രുവന് । സർപരാജ്ഞീനാം കീർത്തയേത് ।

ഉദയോരേവൈനം ലോകയോഃ പരിദദതി । 37 (10)

### **T.B. 1.4.6.7**

അഥോ ധുവന്ത്യേവൈനം । അഥോ ന്യേവാസൈ ഹനുവതേ ॥

ത്രിഃ പരിയന്തി । ത്രയ ഇമേ ലോകാഃ ।

ഏഭ്യ ഏവൈനം ലോകേഭ്യോ ധുവതേ ।

ത്രിഃ പുനഃ പരിയന്തി । ഷട്സ് സംപദ്യന്തേ । ഷഡ്യാ ജ്യാതവഃ ।

ജ്യാതൂഭിരേവൈനം ധുവതേ ॥

അഗ്ന ആയുഷ്ഷി പവസ ഇതി പ്രതിപദം കുർവീരന് ( ) ।

രഥന്തരസാമൈഷാഷ്വ സോമഃ സ്യാത് ।

ആയുരേവാത്മൻ-ദധതേ ।

അഥോ പാപ്മാനമേവ വിജഹതോ യന്തി ॥ 38 (13)

(അഭിജിതൈ-പൃഥിവ്യാശ്വ-സ്യോ-ദദ്ധാർദ്ധ - ബ്രൂയാല്-

ലോകയോഃ പരിദദതി-കുർവരഃ സ്തീണീ ച) (A6)

### 1.4.7 അനുവാകം 7 - യുപവീരോഹണാദിപ്രായശ്ചിത്തം

#### T.B. 1.4.7.1

അസുര്യം ഽവാ ഏതസ്മാദ്-വർണ്ണം കൃത്വാ ।  
 പശവോ വീര്യ-മപക്രാമന്തി । യസ്യ യുപോ വിരോഹതി ।  
 ത്വാഷ്ട്രം ബഹുരുപ-മാലഭേത । ത്വാഷ്ടാ വൈ രൂപാണാമീശേ ।  
 യ ഏവ രൂപാണാമീശേ ॥  
 സോഽസ്മിൻ പശുൻ. വീര്യം യച്ഛതി ।  
 നാസ്മാത്-പശവോ വീര്യ-മപക്രാമന്തി ॥  
 ആർതിം ഽവാ ഏതേ നിയന്തി ।  
 യേഷാം ദീക്ഷിതാനാ-മഗ്നി-രുദ്ധായതി । 39 (10)

#### T.B. 1.4.7.2

യദാഹവനീയ ഉദ്ധായേത് । യത്തം മൻമേത് । വിച്ഛിന്ദ്യാത് ।  
 ഭ്രാതൃവൃമസ്മൈ ജനയേത് । യദാഹവനീയ ഉദ്ധായേത് ।  
 ആഗ്നീദ്ധ്രാ-ദുദ്ധരേത് । യദാഗ്നീദ്ധ്ര ഉദ്ധായേത് ।  
 ഗാർഹപത്യ-ദുദ്ധരേത് । യദ് ഗാർഹപത്യ ഉദ്ധായേത് ।  
 അത് ഏവ പുനർ മൻമേത് । 40 (10)

#### T.B. 1.4.7.3

അത്ര വാവ സ നിലയതേ ।  
 യത്ര ഖലു വൈ നിലീന-മുത്തമം പശ്യന്തി ।

തദേ॒ന-മി॒ച്ഛ॒ന്തി॑ ॥ യ॒സ്മാദ്-ദാ॒രോ॒രു॒ഭാ॒യേ॑ത് ।  
 ത॒സ്യോ॒രണീ॑ കു॒ര്യാത് । ക്രൂ॒മു॒കമ॑പി കു॒ര്യാത് ।  
 ഏ॒ഷാ വാ അ॒ഗ്നേഃ॑ പ്രി॒യാ ത॒ന്യുഃ । യത്-ക്രൂ॒മു॒കഃ ।  
 പ്രി॒യയൈ॒വൈ॒നം ത॒നുവാ॑ സ॒മർദ്ധ॑യതി ॥  
 ഗാർഹ॒പത്യം॑ മ॒ന്മതി॑ । 41 (10)

#### **T.B. 1.4.7.4**

ഗാർഹ॒പത്യോ॑ വാ അ॒ഗ്നേർ യോ॑നീഃ ।  
 സ്വാ॒ദേ॒വൈ॒നം യോ॑നേർ-ജ॒നയ॑തി ।  
 നാ॒സ്മെ॒ഭ്രാതൃ॑വ്യം ജ॒നയ॑തി ॥ യ॒സ്യ സോ॑മ ഉ॒പദ॑സ്യേ॒ത് ।  
 സു॒വർണ॑ഃ ഹി॒രണ്യം॑ ദ്വേ॒ധാ വി॒ച്ഛിദ്യ॑ ।  
 ഋ॒ജീ॒ഷേ॒ന്യദാ॑ധു॒ന്യയാ॑ത് । ജു॒ഹു॒യാദ॑ന്യത് ।  
 സോ॑മമേ॒വാ-ഭി॑ഷു॒ണോതി॑ । സോ॑മം ജു॒ഹോതി॑ ॥  
 സോ॑മ॒സ്യ വാ അ॑ഭി॒ഷു॒യമാ॑ണ॒സ്യ പ്രി॒യാ  
 ത॒ന്യു-രു॑ദക്രാമത് । 42 (10)

#### **T.B. 1.4.7.5**

തഥ് സു॒വർണ॑ഃ ഹി॒രണ്യം॑-മ॒ഭവ॑ത് ।  
 യഥ് സു॒വർണ॑ഃ ഹി॒രണ്യം॑ കൂ॒ർവ॑ന്തി ।  
 പ്രി॒യയൈ॒വൈ॒നം ത॒നുവാ॑ സ॒മർദ്ധ॑യന്തി ॥



യസ്യാക്രീ॒ത॒യ് സോ॑മ-മ॒പ॒ഹരേ॑യുഃ ।  
 ക്രീ॒ണീ॒യാദേ॒വ । സൈ॒വ ത॒തഃ പ്രാ॑യശ്ചി॒ത്തിഃ ॥  
 യസ്യ॑ ക്രീ॒തമ॒പ॒ഹരേ॑യുഃ ।  
 ആ॒ദാ॒രാഽശ്ച॑ ഫാ॒ല്യുനാ॑നി ചാ॒ഭിഷു॑ണു॒യാത് ।  
 ഗാ॒യ॒ത്രീ യ॒യ് സോ॑മമാഹ॒രത് ।  
 തസ്യ॑ യോഽ॒യ്ശുഃ പ॒രാപ॑തത് । 43 (10)

#### **T.B. 1.4.7.6**

ത ആ॒ദാ॒രാ അ॒ഭവ॑ന് । ഇ॒ന്ദ്രോ വൃ॒ത്രമ॑ഹന് ।  
 തസ്യ॑ വ॒ക്ത്രഃ പ॒രാപ॑തത് । താ॒നി ഫാ॒ല്യുനാ॑ന്യഭ॒വന് ।  
 പ॒ശവോ॑ വൈ ഫാ॒ല്യുനാ॑നി । പ॒ശവഃ॑ സോ॒മോ രാജാ॑ ।  
 യദാ॑ദാ॒രാഽശ്ച॑ ഫാ॒ല്യുനാ॑നി ചാ॒ഭിഷു॑ണോതി ।  
 സോ॒മമേ॒വ രാജാ॑നമഭിഷു॒ണോതി ॥  
 ശൃ॒തേന॑ പ്രാ॒തസ്സ॒വനേ॑ ശ്രീ॒ണീ॒യാത് ।  
 ദ॒ദ്ധ്വാ മ॒ദ്ധ്യന്ദീ॑നേ । 44 (10)

#### **T.B. 1.4.7.7**

നീ॒തമി॑ശ്രേ॒ണ തൃ॒തീയ॑സ॒വനേ॑ ।  
 അ॒ഗി॒ഷ്ടാമഃ॑ സോ॒മഃ സ്യാ॑ദ് രഥ॒ന്തര॑സാ॒മാ ।  
 യ ഏ॒വർ॒തിജോ॑ വൃ॒താഃ സ്യുഃ॑ । ത ഏ॒നം യാ॑ജയേയുഃ ।

ഏകാം ഗാം ദക്ഷിണാം ദദ്യാത്തേഭ്യ ഏവ ।  
 പുനഃ സോമം ക്രീണീയാത് ।  
 യജ്ഞൈനൈവ തദ്-യജ്ഞ-മിച്ഛതി ।  
 സൈവ തതഃ പ്രായശ്ചിത്തിഃ ॥  
 സർവാഭ്യോ വാ ഏഷ ദേവതാഭ്യഃ സർവേഭ്യഃ പൃഷ്ഠേഭ്യ  
 ആത്മാന-മാഗുരതേ ।  
 യഃ സത്രായാഗുരതേ ( ) । ഏതാവാനു-ഖലു വൈ പുരുഷഃ ।  
 യാവദസ്യ പിത്തം । സർവവേദസേന യജേത ।  
 സർവപൃഷ്ഠോഽസ്യ സോമഃ സ്യാത് ।  
 സർവാഭ്യ ഏവ ദേവതാഭ്യഃ സർവേഭ്യഃ പൃഷ്ഠേഭ്യ ആത്മാനം  
 നിഷ്ക്രീണീതേ ॥ 45 (15) (ഉദായതി - മൻമേൻ - മൻമ -  
 ത്യക്രാമത്-പരാപതൻ-മദ്ധ്യന്ദീന-ആഗുരതേ പഞ്ച ച) (A7)

#### 1.4.8 അനുവാകം 8 - പാവമാനീമന്ത്രാഃ (സ്താർതേ സ്താനാദൗ

മാർജ്ജനാർത്ഥാശ്ച)

##### T.B. 1.4.8.1

പവമാനഃ സുവർജനഃ । പവിത്രേണ വിചർഷണിഃ ।  
 യഃ പോതാ സ പുനാതു മാ ॥ പുനന്തു മാ ദേവജനാഃ ।  
 പുനന്തു മന വോ ധിയാ । പുനന്തു വിശ്വ ആയവഃ ॥

ജാതവേദഃ പവിത്രവത് | പവിത്രേണ പുനാഹി മാ |  
ശുക്രേണ ദേവ ദീദ്യത് | അഗ്നേ ക്രത്വാ ക്രതുഃരനു || 46 (10)

### **T.B. 1.4.8.2**

യത്തേ പവിത്ര-മർചിഷി | അഗ്നേ വിതതമന്തരാ |  
ബ്രഹ്മ തേന പുനീമഹേ || ഉഭാഭ്യാം ദേവ സവിതഃ |  
പവിത്രേണ സവേന ച | ഇദം ബ്രഹ്മ പുനീമഹേ ||  
വൈശ്വദേവീ പുനതീ ദേവ്യാഗാത് |  
യസ്യ ബഹീ-സ്തനുവോ വിതപൃഷ്ടാഃ |  
തയാ മദന്തഃ സധമാദ്യേഷു |

വയം സ്യാമ പതയോ രയിണാം || 47 (10)

### **T.B. 1.4.8.3**

വൈശ്വാനരോ രശ്മിഭിർമാ പുനാതു |  
വാതഃ പ്രാണേനേഷിരോ മയോഭൂഃ |  
ഭ്യാവാപൃഥിവീ പയസാ പയോഭിഃ |  
ഋതാവരീ യജ്ഞിയേ മാ പുനീതാം ||  
ബൃഹദ്ഭിഃ സവിതസ്ത്വഭിഃ | വർഷിഷ്ഠേർ ദേവ മന്മഭിഃ |  
അഗ്നേ ദക്ഷൈഃ പുനാഹി മാ ||

യേന॑ ദേ॒വാ അ॒പുനത॑ । യേനാ॑പോ ദി॒വ്യം ക॒ശഃ ।

തേന॑ ദി॒വ്യേന॑ ബ്ര॒ഹ്മണാ॑ । 48 (10)

#### **T.B. 1.4.8.4**

ഇ॒ദം ബ്ര॒ഹ്മ പു॒നീമ॑ഹേ ॥ യഃ പാ॑വമാ॒നീര॒ദ്ധ്യേതി॑ ।

ഋ॒ഷിഭിഃ॑ സംഭൃ॒തഃ ര॒സം । സ॒ർവഃ॑ സ॒ പൃ॒തമ॑ശ്നാതി ।

സ്വ॒ദിതം॑ മാ॒തരി॑ശ്വനാ ॥ പാ॑വമാ॒നീര്യോ॑ അ॒ദ്ധ്യേതി॑ ।

ഋ॒ഷിഭിഃ॑ സംഭൃ॒തഃ ര॒സം । ത॒സ്മൈ॑ സ॒രസ്വ॑തീ ദു॒ഹേ ।

ക്ഷീ॒രഃ സ॒ർവീ॒ർ-മ॒ധുദ॑കം ॥

പാ॑വമാ॒നീഃ സ്വ॒സ്ത്യയ॑നീഃ । 49 (10)

#### **T.B. 1.4.8.5**

സു॒ദുഘ്നാ॑ ഹി പ॒യസ്വ॑തീഃ । ഋ॒ഷിഭിഃ॑ സംഭൃ॒തോ ര॒സഃ ।

ബ്രാ॒ഹ്മണേ॑ഷ്യമൃ॒തഃ ഹി॒തം ॥ പാ॑വമാ॒നീർ ദി॒ശന്തു॑ നഃ ।

ഇ॒മം ഘോ॑കമ॒ഥോ അ॒മൃതം॑ । കാ॒മാൻമ॑ സ॒മർദ്ധ॑യന്തു നഃ ।

ദേ॒വീർ ദേ॒വൈഃ സ॒മാഭൃ॑താഃ ॥ പാ॑വമാ॒നീഃ സ്വ॒സ്ത്യയ॑നീഃ ।

സു॒ദുഘ്നാ॑ഹി ഘൃ॒തശ്ചു॑തഃ ।

ഋ॒ഷിഭിഃ॑ സംഭൃ॒തോ ര॒സഃ । 50 (10)

### T.B. 1.4.8.6

ബ്രാഹ്മണേഷ്യമൃതച് ഹിതം || യേന ദേവാഃ പവിത്രേണ |  
 ആത്മാനം പുനതേ സദാ | തേന സഹസ്രധാരേണ |  
 പാവമാന്യഃ പുനന്തു മാ || പ്രാജാപത്യം പവിത്രം |  
 ശതോദ്യാമച് ഹിരണ്യം | തേന ബ്രഹ്മ വിദോ വയം |  
 പുതം ബ്രഹ്മ പുനീമഹേ ||  
 ഇന്ദ്രഃ സുനീതീ സഹ മാ പുനാതു ( ) |  
 സോമഃ സ്വസ്ത്യാ വരുണഃ സമീച്യാ |  
 യമോ രാജാ പ്രമുണാഭിഃ പുനാതു മാ |  
 ജാതവേദാ മോർജയന്ത്യാ പുനാതു || 51 (13)  
 (അനു - രയീണാം - ബ്രഹ്മണാ - സ്വസ്ത്യയനീഃ -  
 സുഭു ഫാ ഹി ഫ്യുശ്ചുത ജഷിഭിഃ സംഭ്യതോ രസഃ -  
 പുനാതു ത്രീണീ ച ) (A8)

### 1.4.9 അനുവാകം 9 - രാജസുയഗതചാതുർമാസ്യശേഷഃ

#### T.B. 1.4.9.1

പ്രജാ വൈ സത്രമാസത തപസ്തപ്യമാനാ അജുഹവതീഃ |  
 ദേവാ അപശ്യം ചമസം ഫ്യുതസ്യ പൂർണൗ സ്വധാം |  
 തമുപോദതിഷ്ഠന്ത-മജുഹവുഃ |

തേനാർദ്ധമാസ ഊർജമവാരുന്ധത ।  
 തസ്മാദർദ്ധമാസേ ദേവാ ഇജ്യന്തേ ॥  
 പിതരോഽപശ്യം ചമസം ഘൃതസ്യ പൂർണഃ സ്വധാം ।  
 തമുപോദതിഷ്ഠന്ത-മജുഹവുഃ ।  
 തേന മാസ്യൂർജമവാരുന്ധത ।  
 തസ്മാൻ മാസി പിതൃഭ്യഃ ക്രിയതേ ।  
 മനുഷ്യാ അപശ്യം ചമസം ഘൃതസ്യ പൂർണഃ  
 സ്വധാം । 52 (10)

#### **T.B. 1.4.9.2**

തമുപോദതിഷ്ഠന്ത-മജുഹവുഃ । തേന ദ്രവീമൂർജമവാരുന്ധത ।  
 തസ്മാദ്-ദിരഹേനാ-മനുഷ്യേഭ്യ ഉപഹ്രിയതേ ।  
 പ്രാതശ്ച സായം ച ।  
 പശവോഽപശ്യം ചമസം ഘൃതസ്യ പൂർണഃ സ്വധാം ।  
 തമുപോദതിഷ്ഠന്ത-മജുഹവുഃ ।  
 തേന-ത്രവീമൂർജമവാ-രുന്ധത ।  
 തസ്മാത് ത്രിരഹ്നഃ പശവഃ പ്രേരതേ ।  
 പ്രാതസ്തംഗവേ സായം ।

അ॒സു॒രാ അ॒പ॒ശ്യം ച॒മ॒സം ഘൃ॒ത॒സ്യ പൃ॒ർണഃ

സ്വ॒ധാം । 53 (10)

### **T.B. 1.4.9.3**

തമു॒പോ॒ദതി॒ഷ്ഠന്ത॑-മ॒ജുഹ॑വുഃ ।

തേ॒ന സം॑വൃ॒ച്ഛര॑ ഊ॒ർജ॒മവാ॑-രു॒ന്ധത॑ ॥

തേ ദേ॒വാ അ॒മ॒ന്യന്ത॑ । അ॒മീ വാ ഇ॒ദമ॑ഭൂ॒വന് ।

യദ്യ॑യഃ॒സ്മ ഇ॒തി । ത ഏ॒താനി॑ ചാ॒തുർമാ॒സ്യാന്യ॑പ॒ശ്യന് ।

താനി॑ നി॒രവ॑പന് । തൈ॒രേവൈ॑ഷാം താമു॒ർജ॒മവ്യ॑ഞ്ജത ।

തതോ॑ ദേ॒വാ അ॒ഭ॒വന് । പരാ॑ഽസു॒രാഃ ॥ 54 (10)

### **T.B. 1.4.9.4**

യദ്-യ॒ജതേ॑ । യാമേ॒വ ദേ॒വാ ഊ॒ർജ॒മവാ॑രു॒ന്ധത॑ ।

താം തേ॒നാ-വ॑രു॒ന്ധേ । യത് പി॒ത്യുഭ്യഃ॑ ക॒രോതി॑ ।

യാമേ॒വ പി॒തര॑ ഊ॒ർജ॒മവാ॑-രു॒ന്ധത॑ । താം തേ॒നാ-വ॑രു॒ന്ധേ ।

യദാ॑വ॒സഥേ॑ ഽ॒ന്നയ് ഹ॑ര॒ന്തി ।

യാമേ॒വ മ॒നുഷ്യാ॑ ഊ॒ർജ॒മവാ॑-രു॒ന്ധത॑ ।

താം തേ॒നാ-വ॑രു॒ന്ധേ । യദ് ദക്ഷി॑ണാം ദദാ॒തി । 55 (10)

### T.B. 1.4.9.5

യാമേവ പശവ ഊർജമവാ-രുന്ധത । താം തേനാ-വരുന്ധേ ।  
 യച്ഛാതുർ-മാസ്യേർ-യജതേ ।  
 യാമേവാസുരാ ഊർജമ-വാരുന്ധത । താം തേനാ-വരുന്ധേ ।  
 ഭവത്യാമ്മനാ । പരാഽസ്യ ഭ്രാതൃവ്യോ ഭവതി ॥  
 വിരാജോ വാ ഏഷാ വിക്രാന്തിഃ । യച്ഛാതുർ-മാസ്യാനി ।  
 വൈശ്വദേവേനാസ്മിൻ ലോകേ പ്രത്യുതിഷ്ഠത് ( ) ।  
 വരുണ പ്രഘാസൈ-രന്തരിക്ഷേ ।  
 സാകമേധൈ-രമുഷ്മിൻ ലോകേ ।  
 ഏഷ ഹ ത്യാവൈതഥ് സർവം ഭവതി ।  
 യ ഏവം വിദ്വാഽശ്ചാതുർമാസ്യേർ യജതേ ॥ 56 (14)

(മനുഷ്യാ അപശ്യഞ്ചമസം ഘൃതസ്യ  
 പൂർണഃ സ്വധാ - മസൂരാ അപശ്യഞ്ചമസം ഘൃതസ്യ  
 പൂർണഃ സ്വധാ-മസൂരാ-ഭദ്ര-ത്യതിഷ്ഠ ചുതാരി ച) (A9)

### 1.4.10 അനുവാകം 10 - ചാതുർമാസ്യപ്രശംസനം

#### T.B. 1.4.10.1

അഗ്നിർവാവ സംവത്സരഃ । ആദിത്യഃ പരിവത്സരഃ ।  
 ചന്ദ്രമാ ഇദാവത്സരഃ । വായു-രനുവത്സരഃ ॥



യദ്-വൈശ്വദേവേന യജതേ ।

അഗ്നിമേവ തഥ് സംവത്സര -മാപ്നോതി ।

തസ്മാദ്-വൈശ്വദേവേന യജമാനഃ ।

സംവത്സരീണാഃ സ്വസ്തി-മാശാസ്തു ഇത്യാശാസീത ॥

യദ്-വരുണ പ്രഘാസൈർ-യജതേ ।

ആദിത്യമേവ തത് പരിവത്സര-മാപ്നോതി । 57 (10)

#### **T.B. 1.4.10.2**

തസ്മാദ്-വരുണ-പ്രഘാസൈർ യജമാനഃ ।

പരിവത്സരീണാഃ സ്വസ്തി-മാശാസ്തു ഇത്യാശാസീത ।

യഥ് സാകമേധൈർ-യജതേ ।

ചന്ദ്രമസമേവ തദിദാവത്സര -മാപ്നോതി ।

തസ്മാഥ് സാകമേധൈർ-യജമാനഃ ।

ഇദാവത്സരീണാഃ സ്വസ്തി-മാശാസ്തു ഇത്യാശാസീത ॥

യത് പിതൃ യജേണന യജതേ । ദേവാനേവ തദന്വപസ്യതി ॥

അഥ വാ അസ്യ വായുശ്ചാ-നുവത്സരശ്ചാ

പ്രീതാവുച്ഛിഷ്യതേ ।

യച്ഛൂനാസിരീയേണ യജതേ । 58 (10)

### **T.B. 1.4.10.3**

വായു<sup>1</sup>മേ<sup>2</sup>വ തദ<sup>3</sup>നു<sup>4</sup>വ<sup>5</sup>മ്സര<sup>6</sup>-മാ<sup>7</sup>പ്ലോ<sup>8</sup>തി ।  
 തസ്മാ<sup>9</sup>-ചു<sup>10</sup>നാ<sup>11</sup>സി<sup>12</sup>രീ<sup>13</sup>യേ<sup>14</sup>ണ<sup>15</sup> യജ<sup>16</sup>മാ<sup>17</sup>നഃ ।  
 അ<sup>18</sup>നു<sup>19</sup>വ<sup>20</sup>മ്സരീ<sup>21</sup>ണാ<sup>22</sup> സ്വ<sup>23</sup>സ്തി<sup>24</sup>-മാ<sup>25</sup>ശാ<sup>26</sup>സ്തു<sup>27</sup> ഇ<sup>28</sup>ത്യാ<sup>29</sup>ശാ<sup>30</sup>സി<sup>31</sup>ത ॥  
 സം<sup>32</sup>വ<sup>33</sup>മ്സരം<sup>34</sup> വാ<sup>35</sup> ഏ<sup>36</sup>ഷ<sup>37</sup> ഇ<sup>38</sup>ഹ്സ<sup>39</sup>തീ<sup>40</sup>ത്യാ<sup>41</sup>ഹുഃ ।  
 യശ്ചാ<sup>42</sup>തു<sup>43</sup>ർ-മാ<sup>44</sup>സൈ<sup>45</sup>ർ യജ<sup>46</sup>ത ഇ<sup>47</sup>തി ।  
 ഏ<sup>48</sup>ഷ<sup>49</sup> ഹ<sup>50</sup> തൈ<sup>51</sup> സം<sup>52</sup>വ<sup>53</sup>മ്സര<sup>54</sup>-മാ<sup>55</sup>പ്ലോ<sup>56</sup>തി ।  
 യ ഏ<sup>57</sup>വം<sup>58</sup> വി<sup>59</sup>ദാ<sup>60</sup>ശ്ച<sup>61</sup> ശ്ചാ<sup>62</sup>തു<sup>63</sup>ർമാ<sup>64</sup>സൈ<sup>65</sup>ർ-യജ<sup>66</sup>തേ ॥  
 വി<sup>67</sup>ശ്വേ<sup>68</sup> ദേ<sup>69</sup>വാഃ<sup>70</sup> സ<sup>71</sup>മ<sup>72</sup>യജ<sup>73</sup>ന്ത । തേ<sup>74</sup>ഹ്നി<sup>75</sup>മേ<sup>76</sup>വാ<sup>77</sup>യജ<sup>78</sup>ന്ത ।  
 ത ഏ<sup>79</sup>തം<sup>80</sup> ലോ<sup>81</sup>ക<sup>82</sup>മ<sup>83</sup>ജ<sup>84</sup>യന്<sup>85</sup> । **59 (10)**

### **T.B. 1.4.10.4**

യ<sup>1</sup>സി<sup>2</sup>ന്ന<sup>3</sup>ഗ്നിഃ । യദ്<sup>4</sup>-വൈ<sup>5</sup>ശ്വ<sup>6</sup>ദേ<sup>7</sup>വേ<sup>8</sup>ന<sup>9</sup> യജ<sup>10</sup>തേ ।  
 ഏ<sup>11</sup>ത<sup>12</sup>മേ<sup>13</sup>വ ലോ<sup>14</sup>കം<sup>15</sup> ജ<sup>16</sup>യതി । യ<sup>17</sup>സി<sup>18</sup>ന്ന<sup>19</sup>ഗ്നിഃ ।  
 അ<sup>20</sup>ഗ്നേ<sup>21</sup>രേ<sup>22</sup>വ സാ<sup>23</sup>യു<sup>24</sup>ജ്യ<sup>25</sup>മു<sup>26</sup>പൈ<sup>27</sup>തി ॥  
 യദാ<sup>28</sup> വൈ<sup>29</sup>ശ്വ<sup>30</sup>ദേ<sup>31</sup>വേ<sup>32</sup>ന<sup>33</sup> യജ<sup>34</sup>തേ ।  
 അ<sup>35</sup>ഥ<sup>36</sup> സം<sup>37</sup>വ<sup>38</sup>മ്സര<sup>39</sup>സ്യ<sup>40</sup> ഗൃ<sup>41</sup>ഹ<sup>42</sup>പ<sup>43</sup>തി-മാ<sup>44</sup>പ്ലോ<sup>45</sup>തി ।  
 യദാ<sup>46</sup> സം<sup>47</sup>വ<sup>48</sup>മ്സര<sup>49</sup>സ്യ<sup>50</sup> ഗൃ<sup>51</sup>ഹ<sup>52</sup>പ<sup>53</sup>തി-മാ<sup>54</sup>പ്ലോ<sup>55</sup>തി ।

അ॒ഥ സ॒ഹസ്ര॑യാജി॒ന-മാ॑പ്തോതി ।

യദാ॑ സ॒ഹസ്ര॑യാജി॒ന-മാ॑പ്തോതി । 60 (10)

### **T.B. 1.4.10.5**

അ॒ഥ ഗൃ॒ഹമേ॑ധി॒ന-മാ॑പ്തോതി ।

യദാ॑ ഗൃ॒ഹമേ॑ധി॒ന-മാ॑പ്തോതി । അ॒ഥാഗ്നി॑ർ ഭ॒വതി॑ ।

യദാ॑ഗ്നി॑ർ ഭ॒വതി॑ । അ॒ഥ ഗൗ॑ർഭ॒വതി॑ ।

ഏ॒ഷാ വൈ॑ വൈ॒ശ്വദേ॑വസ്യ മാ॒ത്രാ ॥

ഏ॒തദ്-വാ ഏ॒തേഷാ॑മ॒വമം॑ ।

അ॒തോഽതോ॑ വാ ഉ॒ത്തരാ॑ണി ശ്രോ॒യാച്ഛി॑ ഭ॒വന്തി॑ ।

യദ്-വി॒ശ്വേ ദേ॒വാഃ സ॒മയ॑ജന്ത ।

തദ്-വൈ॒ശ്വദേ॑വസ്യ വൈ॒ശ്വദേ॑വത്വം ॥ 61 (10)

### **T.B. 1.4.10.6**

അ॒ഥാദി॑ത്യോ വരു॒ണച്ഛ് രാ॑ജാനം വരു॒ണ

പ്ര॒ഘാസൈ॑രയ॒ജത॑ । സ ഏ॒തം ലോ॑കമ॒ജയ॑ത് ।

യ॒സ്മിന്നാ॑ദിത്യഃ । യദ്-വരു॒ണ-പ്ര॒ഘാസൈ॑ർ-യ॒ജതേ॑ ।

ഏ॒തമേ॒വ ലോ॑കം ജ॒യതി॑ । യ॒സ്മിന്നാ॑ദിത്യഃ ।

ആ॒ദിത്യ॑സൈ॒വ-സാ॑യു॒ജ്യ-മു॑പൈതി ।

യദാ॑ദി॒ത്യോ വരു॒ണച്ഛ് രാ॑ജാനം വരു॒ണ പ്ര॒ഘാസൈ॑രയ॒ജത॑ ।

തദ്-വരുണ പ്രഘാസാനാം വരുണ പ്രഘാസത്വം ॥

അഥ സോമോ രാജാ ഛന്ദാഽസി

സാകമേധൈരയജത | 62 (10)

### **T.B. 1.4.10.7**

സ ഏതം ലോകമജയത് | യസ്മി ശ്ചന്ദ്രമാ വിഭാതി |

യഥ് സാകമേധൈർ-യജതേ | ഏതമേവ ലോകം ജയതി |

യസ്മി ശ്ചന്ദ്രമാ വിഭാതി |

ചന്ദ്രമസ ഏവ സായുജ്യ-മുപൈതി |

സോമോ വൈ ചന്ദ്രമാഃ |

ഏഷ ഹ തൈ സാക്ഷാഥ് സോമം ഭക്ഷയതി |

യ ഏവം വിഭാൻഥ് സാകമേധൈർ-യജതേ |

യഥ് സോമശ്ച രാജാ ഛന്ദാഽസി ച സമൈന്ത | 63 (10)

### **T.B. 1.4.10.8**

തഥ് സാകമേധാനാഽ സാകമേധത്വം ॥

അഥർതവഃ പിതരഃ പ്രജാപതിം പിതരം പിതൃയജേ-

നായജന്ത |

ത ഏതം ലോകമജയന് | യസ്മിന്നൃതവഃ |

യത് പിതൃയജേന്ത യജതേ | ഏതമേവ ലോകം ജയതി |

യ॒സ്മി॒ന്യു॒തവഃ॑ । ഋ॒തൂ॒നാമേ॒വ സാ॒യുജ്യ॑-മു॒പൈതി॑ ।

യദ്-ഋ॒തവഃ॑ പി॒തരഃ॑ പ്ര॒ജാപ॑തിം പി॒തരം॑

പി॒തൃയ॑ജ്ഞനായജന്ത ।

തത് പി॒തൃയ॑ജ്ഞസ്യ പി॒തൃയ॑ജ്ഞത്വം ॥ 64 (10)

#### **T.B. 1.4.10.9**

അ॒ഥൗഷ॑ധയ ഇ॒മം ദേ॒വം ത്ര്യം॑ബ॒കൈ-ര॑യജന്ത

പ്ര॒ഥമേ॑ഹീതി । ത॒തോ॒ വൈ താ അ॑പ്രഥന്ത ।

യ ഏ॒വം വി॒ദ്വാഃ സ്ര്യം॑ബ॒കൈർ-യ॑ജതേ ।

പ്ര॒ഥ॒തേ പ്ര॒ജയാ॑ പ॒ശുഭിഃ॑ ॥

അ॒ഥ വാ॒യുഃ പ॒രമേ॑ഷ്ടിന് ശൂ॒നാസി॑രീയേണായജത ।

സ ഏ॒തം ലോ॑കമജയത് । യ॒സ്മിൻ-വാ॒യുഃ ।

യച്ഛൂ॒നാസി॑രീയേണ യജതേ । ഏ॒തമേ॒വ ലോ॑കം ജ॒യതി॑ ।

യ॒സ്മിൻ-വാ॒യുഃ । 65 (10)

#### **T.B. 1.4.10.10**

വാ॒യോരേ॒വ സാ॒യുജ്യ॑-മു॒പൈതി॑ ॥ ബ്ര॒ഹ്മവാ॑ദിനോ വദന്തി ।

പ്ര ചാ॑തുർമാ॒സ്യയാ॑ജി-മീ॒യതാ(3) ന പ്ര॒മീയ॑താ(3) ഇതി॑ ।

ജീ॒വന്വാ ഏ॒ഷ ഋ॒തൂന॑പ്യേതി । യദി॑ വ॒സന്താ॑ പ്ര॒മീയ॑തേ ।

വ॒സന്തോ॑ ദ॒വതി॑ । യദി॑ ഗ്രീ॒ഷ്മ ഗ്രീ॒ഷ്മഃ ।

യദി വർഷാസു വർഷാഃ | യദി ശരദി ശരത് |  
 യദി ഹേമൻ. ഹേമന്തഃ ( ) | ഋതുർഭൂതാ സംവത്സരമപ്യേതി |  
 സംവത്സരഃ പ്രജാപതിഃ | പ്രജാപതിർവാ വൈഷഃ || 66 (13)  
 (പരിവത്സരമാപ്നോതി - ശൂനാസീരീയേണ യജ്ഞേ -  
 ഋജയൻമ - സഹസ്രയാജിനമാപ്നോതി - വൈശ്വദേവത്വം -  
 സാകമേധൈരയജ്ഞ - സമൈന്ത - പിതൃയജ്ഞതാം  
 ജയതി യസ്മിൻ വായുർ. - ഹേമന്ത സ്തീണീ ച) (A10)

**Prapaataka Korvai with starting Words of 1 to 10 Anuvaakams :-**

(ഉഭയേ - യുവം സുരാമ - മുദസ്ഥാൻ - നി വൈ -  
 യസ്യ പ്രാതസ്സവന - ഏകൈകോ - ഹസ്തരൂപം - പവമാനഃ -  
 പ്രജാ വൈ സത്രമാസ - താഗ്നിർവാവ സംവത്സരോ ദശ)

**Korvai with starting Words of 1, 11, 21 Series of dasanees :-**

ഉഭയേ വാ - ഉദസ്ഥാമ - സർവാഭിർ - മദ്ധ്യതോ -  
 ഹത്ര വാവ-ബ്രാഹ്മണേഷാ-മ ഗൃഹമേധിനം ഷട് ഷഷ്ടിഃ

**First and Last Word of 4th Prapaatakam :-**

ഉദയേ - വാവൈഷഃ

|| ഹരിഃ ഓം ||

|| കൃഷ്ണ യജുർവേദീയ തൈത്തിരീയ ബ്രാഹ്മണം

പ്രഥമാഷ്ടകേ ചതുർത്ഥഃ പ്രപാഠകഃ സമാപ്തഃ ||

=====

**Details of Dasini & Vaakyams for Ashtakam 1, Prapaatakam 4 (TB 1.4)**

	Dasini	Vaakyams
Anuvakam 1	6	59
Anuvakam 2	4	41
Anuvakam 3	6	65
Anuvakam 4	11	109
Anuvakam 5	4	48
Anuvakam 6	7	73
Anuvakam 7	7	75
Anuvakam 8	6	63
Anuvakam 9	5	54
Anuvakam 10	10	103
Total →	66	690